

PARTİ BAYRAĞI

Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin!

17

temmuz 1979

PARTİ BAYRAĞI

Aylık Dergi ★ Sahibi: **Semih Orcan** ★ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **İshak Murat Ataç** ★ Yönetim Yeri: **2. Beyler 848. Sokak, Aziz Han No.: 206 Konak - İZMİR** ★ Baskı: **Dostluk Matbaası** ★ Abone Şartları: **Yıllık 240 TL., altı aylık 120 TL., Yurt dışı iki katı** ★ İlân Şartları: **Tam sayfa 500 TL. yarım sayfa 250 TL.** ★ Genel Dağıtım: **YURT-DA Şeftali Sok. No: 10/4 Sultanahmet - İSTANBUL**

İÇİNDEKİLER

PARTİ BAYRAĞI — YIL 2 — SAYI 17 — TEMMUZ 1979 — 25 LİRA

AÇIKLAMA

Elimize geçen bir belgede, TDKP - İÖ GMK'nin içinde bulunduğumuz 1979 yılını **Stalin Yılı** *olarak ilân eden bir kararı açıklanmaktadır.*

Bu karar, TDKP - İÖ merkez yayın organı YOLDAŞ dergisinin Haziran 1979'da çıkan 15. sayısında yayınlanmıştır.

Dergimiz, her renkten revizyonizmin Stalin'e yönelttiği azgın saldırılara karşı Stalin'in ölümsüz adı ve eserinin savunulmasının, özellikle Mao Zedung ve diğer Çinli revizyonistlerin anti - Marksist propagandalarını sözde Stalin eleştirisi kılıfı altında ortaya sürdükleri şartlarda özel bir önem taşıdığı inancındadır.

«Mao Zedung Düşüncesi»nin anti - Marksist özünü açığa çıkarmada güçlü bir silah olan Stalin'in eserlerinden öğrenmek onun adını ve düşüncelerini ülkemiz proletaryasına mal etmek temel bir görevdir.

Dergimiz, bu anlayışla, sözü geçen belgeyi yerine getirilmesi gereken bir görevin ilk adımı olarak yayınlamaktadır.

Stalin'den Öğrenelim, O'nun Yere Bırakmadığı Bayrağı Daha da Yükseklere Kaldıralım, O'nun Savaştığı Gibi Savaşalım

J.V. Stalin'in 100. Doğum Yıldönümü
ile ilgili TDKP - İÖGMK Kararı

21 Aralık 1979 büyük Marksist-Leninist, dünya proletaryasının yüce önderi J.V. Stalin'in 100. doğum yıldönümüdür.

J.V. Stalin Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferi, devrimin iç ve dış düşmanlarına karşı savunulması, proletarya diktatörlüğünün kurulup sağlamlaştırılması ve dünyanın ilk sosyalist ülkesinde sosyalizmin inşası için Lenin'le birlikte savaştı. Lenin'in iyi bir öğrencisi, yakın çalışma arkadaşı ve Marksizmin-Leninizmin sadık ve uzlaşmaz takipçisi olarak Partinin ve Sovyet devletinin başında bulunduğu otuz yıl boyunca sosyalizmin inşasının çetin teorik ve pratik meselelerini ele alarak çözümledi.

J.V. Stalin hayatı boyunca revizyonizmin ve oportünizmin uzlaşmaz düşmanı oldu, Bolşevik partisi içinde her türlü sapmaya karşı Lenin'le aynı safta amansız bir mücadele sürdürdü. Lenin'in ölümünden sonra da aynı kararlılık ve cesaretle Bolşevik Partisi ve uluslararası komünist hareket içinde ortaya çıkan devrim düşmanı akımlara karşı Marksizm-Leninizmi, devrimi, proletarya diktatörlüğünü savundu. Troçkistlerin ve Buharincilerin karşı-devrimci komplolarını açığa çıkardı, revizyonist tezlerine öldürücü darbeler indirdi. Tito tarafından formüle edilen ve daha sonra Kruşçev-Brejnev ve ÇKP yönetimi tarafından da savunulan modern revizyonist tezleri ilk ortaya atıldığı zaman mahkum etti. Uluslararası komünist hareket içinde emperyalizmin ajanı olarak bu hareketi bölmeye, yolundan çıkarmaya çalışan Tito'nun komünist hareketten tecritini sağladı. J.V. Stalin'in oportünizme ve revizyonizme karşı mücadelesi dünya komünistlerinin her zaman başvurdukları zengin bir kaynak oldu.

J.V. Stalin proletarya ve halkı devrime hazırlayacak, devrim mücadelesini yönetecek, proletarya diktatörlüğünü kuracak sınıfsız topluma kadar sürecek olan mücadeleyi yönetecek Leninist partinin ilkelerini Marksist-Leninist teori ve Bolşevik Partisi deneyleri ışığında formüle etti. Partinin kendini oportünist unsurlardan arıtarak güçleneceğini belirten J.V. Stalin parti içinde yabancı çizgilerin varlığına müsaade edilemeyeceğini savundu ve J.V. Stalin'in başında bulunduğu SBKP(B) her zaman tek bir çizgi, Marksist-Leninist çizgiyi izledi.

J.V. Stalin her dönemde proleter enternasyonalizminin kararlı savunucusu oldu. Her zaman uluslararası komünist hareketin birliği ve başarısı için mücadele etti, komünist partilerin gelişip güçlenmesi için, her türlü çabayı gösterdi. Lenin döneminde olduğu gibi SSCB de ulusal kurtuluş hareketlerinin en yakın destekçisi oldu. Dünya proletaryasının ve eziien halkların yüce önderi J.V. Stalin zamanında SSCB dünya devriminin merkeziydi. Sovyet devletinin dünya devrimine sağladığı maddi ve manevi desteğin yanında J.V. Stalin, komünist partilerin önündeki sorunlara gösterdiği ilgi, bu sorunlara getirdiği çözüm ve önerileriyle de bu partilerin yolunu aydınlattı, daha da bolşevikleşmelerine katkıda bulundu. Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde devrim meselesi üzerine Leninist tezleri derinleştiren J.V. Stalin bu ülke partilerinin önündeki devrim aşamasını doğru olarak belirlerken kesintisiz olarak sosyalizme geçmenin yolunu gösterdi.

J.V. Stalin emperyalizm ve proleter devrimleri çağında milli meselenin ele alınışı ve meselenin kazandığı yeni muhteva üzerine tezleriyle bütün oportünist, revizyonist ve milliyetçi görüşleri çürüttü. Milli meselenin proleter devrimi genel meselesinin bir parçası olduğunu

ortaya koydu. J. V. Stalin milli mesele üzerine tezlerinin yanında devrimden önce «halklar hapishanesi» olan Rusya'da gerçekleştirdiği milli meselenin ilkelere uygun pratik çözümü ile de devrimci pratiği zenginleştirdi.

J. V. Stalin'in başında bulunduğu Bolşevik Partisi sosyalist anayurdu savunmak için Sovyet halkını ayağa kaldırdı. Komünizmin, sosyalist anayurdun, proletarya ve halkların düşmanı faşist saldırganlara karşı J.V. Stalin önderliğinin Sovyet halkının kahramanca yürüttüğü ve zaferle sonuçlandırdığı bu savaş dünya ölçüsünde tarihi öneme sahiptir. Hitler'in ordularına ilk yenilgiyi tattıran Stalin komutasındaki Sovyet Kızıl Ordu'sunun faşizmin bozguna uğratılmasındaki rolü belirleyici olmuştur.

J.V. Stalin'in adı devrim düşmanlarına her zaman korku vermiştir. Sosyalist devleti boğmak isteyen emperyalist burjuvaziyi ve içerdeki uzantıları, proletarya diktatörlüğünü yıkmak için partiyi tasfiye etmek isteyen Troçkistler, uluslararası komünist hareketi içinden bölmeye çalışan emperyalizmin ajanı Tito, SSCB'de kapitalizmi restore eden Kruşçev-Brejnev kliği anti-Marksist görüşlerini uluslararası komünist hareket içinde yaymaya çalışan Mao Zedung, yeni bir süper devlet olma peşinde koşan ÇKP yöneticileri hep Stalin'i hedef almışlardır. Marksizm-Leninizme, devrime, proletarya ve emekçi halka düşman olan herkes J.V. Stalin'e saldırdı ve saldırmaya devam ediyor. Marksizm-Leninizm'i, devrimi proletarya diktatörlüğünü, proleter enternasyonalizmini savunan, sınıfsız toplum için emperyalizm ve her ülkedeki uşaklarıyla savaşan gerçek Marksist-Leninist partiler her zaman J.V. Stalin'in eserlerinden öğrenmişler, O'nun izinden gitmişlerdir. Stalin'in adı proletarya ve ezilen halkların gönlünde sarsılmaz bir yer tutmaktadır.

Her zaman J.V. Stalin'i ve eserlerini savunmak gerçek Marksist-Leninistlerle revizyonistler arasında bir ayırac olmuştur. İdeolojik Siyasi çizgisini dünya proletaryasının büyük ustaları Marks, Engels, Lenin ve Stalin'e dayanarak inşa eden Türkiye Devrimci Komünist Partisi - İnşa Örgütü her zaman J.V. Stalin'i ve eserlerini kararlılıkla savunmuştur ve bu meseleyi bir ilke sorunu olarak görmektedir.

J.V. Stalin'in 100. Doğum yıldönümünü kutladığımız içinde bulunduğumuz dönemde, J.V. Stalin'in eserlerinin yeniden incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Uluslararası komünist hareket Kruşçev - Brejnev revizyonizminden sonra «Üç dünyacı» revizyonizmin açtığı yaraları sarıyor, Marksist-Leninist partiler gelişiyor, güçleniyor, yeni partiler kuruluyor. Emperyalist-revizyonist sistemin krizinin her geçen gün derinleştiği dünyada gerçek Marksist-Leninist partiler devri-

min kızıl bayrağını yükseltiyor. Gerçek M - L partiler yeni bir uluslararası birliği gerçekleştirmek için mücadele ediyor. Ülkemizde; örgütümüz, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in önderlikleri üzerinde yükselen çizgi temelinde Proletaryanın gerçek Marksist-Leninist partisi Türkiye Devrimci Komünist Partisi 1. Kuruluş Kongresi'ne hazırlanıyor. Sınıf mücadelesinin önümüze koyduğu görevleri yerine getirmeye çalışıyor, revizyonizm, reformizm ve oportünizm ile dişe diş mücadele sürdürüyoruz.

Dünya devrim tarihi ve örgütümüzün deneyleri Marksizm-Leninizmin ışığında, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in, ölümsüz fikirleri ışığında yüründüğü sürece zaferin mutlak olduğunu gösteriyor. Devrimin önümüze çıkardığı çetin sorunları doğru bir şekilde çözümlememizin Marksist-Leninist çizgiden ayrılınmadığı sürece mümkün olduğunun bilinciyle hareket eden Merkez Komitemiz 100. doğum yıldönümünde J.V. Stalin'in eserlerinin örgütümüz içinde yeniden incelenmesi, O'nun ölümsüz fikirlerinin proletarya ve emekçi halk içinde daha da yaygınlaştırılması kararını almıştır.

YAŞASIN MARKSİZM-LENİNİZM!

YAŞASIN DÜNYA PROLETARYASININ BÜYÜK ÖĞRETMENİ STALİN!

"Mao Zedung Düşüncesi"nin Eleştirisine Başlarken

PARTİ BAYRAĞI, bu sayısından itibaren anti-Marksist «Mao Zedung Düşüncesi»nin eleştirisine başlamaktadır.

Amacımız, «Marksizm-Leninizmin yepyeni bir düzeye çıkarılması», «çağımızın Marksizm-Leninizmi» olarak propaganda edilen «Mao Zedung Düşüncesi»nin Marksizm-Leninizmle ortak hiçbir yanının bulunmadığını, aksine, Mao Zedung'un her temel sorunda onu çarpıttığını ortaya koymaktır. «Mao Zedung Düşüncesi», anti-Marksisttir, o, her türden idealist, pragmacı, revizyonist fikir ve tezlerin eklektik bir karmaşık yığıntısı olan küçük burjuva bir teori ve pratiğin ifadesidir. Çeşitli Marksist sloganlarla anti-Marksist görüşlerini gizlemeye çalışan Mao Zedung, küçük burjuvazinin eklektik bir ideologu ve «iyi» bir metafizikçidir. Amacımız, bu durumu açıklığa kavuşturmaktır.

Mao Zedung'a yönelteceğimiz eleştiriler, kuşkusuz yepyeni şeyler olmayacaktır. Çünkü proleter devrimci hareket, çizgisini revizyonizmin köklü bir eleştirisi temeli üzerinde, Kruşçevci revizyonizmin ve diğerlerinin yanı sıra, küçük burjuva ideoloji ve tezlerin, «üç dünyacılık»ın eleştirisi temelinde inşa ederek geliştirmiştir. Yakın zamana kadar belirli bir bilgi ve kavrayış yetersizliğinden kaynaklanarak Mao Zedung'u Marksist-Leninist olarak adlandırmamız ve ondan yine belirli alıntılar yapmamızdan bağımsız olarak, çizgimiz, aynı zamanda «Mao Zedung Düşüncesi»nin de bir değişkeni olduğu revizyonist ve küçük burjuva ideoloji ve tezlerle esasta bir çelişme içindedir, onların temellerinin inkarı üzerinde yükselmiştir ve «üç dünya teorisi»nde olduğu gibi, bugün Mao Zedung revizyonizminin köklü bir reddi, bir yönüyle doğrudan Marksist - Leninist çizgimizin bir sonucudur. Yoksa Mao Zedung'u, böylesi daha «iyi» olacağı için ya da başkalarının yapmaya çalıştığı gibi «güneşin altında iyi bir yer kapmak için» reddetmiyoruz. «Üç dünya teorisi»ni bu anlayışla reddedenlerin acıklı sonu ortadadır.

Kuşkusuz çeşitli yazılarımızda, en azından Mao Zedung'u büyük bir Marksist-Leninist olarak tespit etmekten kaynaklanan belirli hata ve muğlaklıklar olması doğaldır. Mao Zedung'un anti-Marksist fikirlerinden hiç etkilenmediğimizi söylemek doğru olmayacaktır. Önemli olan, bu hata ve muğlaklıkların çizgimizin özüyle ilişkili olmaması ve yine bunların giderilmesinin ancak ve ancak çizgimizin daha da derinleştirilip geliştirilmesine hizmet edebilecek ve edecek olmasıdır. Bunun için yayınlamaya başladığımız yazılarda yalnızca Mao Zedung'u eleştirmekle kalmayacağız. Bu eleştirilerin sonunda, şimdiye kadar yayınladığımız özellikle bütün temel yazılarımızı titizlikle gözden geçirip, tek bir kelimede dahi Mao Zedung'un etkisi varsa -ki böyle şeyler vardır- bunların özeleştirisini yapacağız. Başkaları çizgimizin Maocu bir çizgi olduğu (!) üzerinde fırtınalar koparmaya devam etsinler. Ama söylenen her şey kanıtlanacaktır. Ve sonuçları hayat tarafından doğrulanan ve doğrulanmakta olan Marksist-Leninist çizgimiz, «MZD»ni olduğu gibi, bütün revizyonistleri, Mao Zedung eleştirisi adı altında Troçkizme kayanları, yazılarımızda büyüteçle arayıp bulabildiği tek tek cümle ve kelimeler üzerinde sahtekârca oynayıp sözde Maoculuğumuzu (!) ispatlamaya çalışanları da yere çalacak nitelik ve güçtedir.

Bu sayımızda, Mao Zedung'un diyalektik ve tarihi materyalizme, özellikle en «iddialı» olduğu ve hemen her konuda özel bir çabaya pek gerek görmeden olumlu-olumsuz, iyi-kötü vb. tekerlemelerle düşüncelerini geliştirmeye yönelirken sözde «ustalıkla» kullandığı diyalektik yönteme ,ilişkin tahrifatları üzerinde duracak, onun diyalektik materyalizmi değil, metafiziği savunduğunu açıklığa kavuşturmaya çalışacağız. Mao Zedung eleştirimizin bir bölümünü «MAO ZEDUNG DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZMİ REDDEDİYOR» başlıklı yazımız oluşturuyor. Diyalektiğin temel yasaları üzerinde duran, çelişmeler, niceliğin niteliğe niteliğin niceliğe dönüşmesi ve inkarın inkarı yasalarına ve sözde «evrenin temel yasası olduğunu» söylediği karşıtların birliği yasası üzerinde laf cambazlığı yapan Mao Zedung'un metafizik anlayışına açıklık getiren bu yazımızın bütün devrimci militanlara büyük yararlar sağlayacağını düşünüyoruz.

Mao Zedung eleştirimizin ikinci bölümünü «MARKSİST-LENİNİST PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ ÖĞRETİSİ, SOSYALİST İNŞA VE 'MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ'» başlıklı yazımız oluşturuyor. Bu yazı, Mao Zedung'un demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş, proletarya hegomonyası, devrimci işçi-köylü diktatörlüğü, proletarya diktatörlüğü altında sosyalizmin inşası vb. sorunlarla ilgili çarpıtmalarını, bu sorunlara yaklaşımdaki küçük burjuva konumunu, menşevik, Proudhoncu, Buharinci fikir karmaşasını açığa çıkarmayı hedefliyor.

Her iki yazımız da, Mao Zedung'un yalnızca küçük burjuvazinin çıkarlarını savunduğunu, bu nedenle ancak onun eklektik bir ideologu olabileceğini ve olduğunu ispatlıyor.

Mao Zedung eleştirisine önümüzdeki sayımızda da devam edecek ve yazılarımızda Mao Zedung'un proletaryanın tarihsel konumu ve rolü, sınıf tahlilleri, Marksist-Leninist parti öğretisi ve sözde onun Marksizmin hazinesine katkısı olarak propaganda edilen proletarya önderliğinde kesintisiz ve aşamalı devrim teorisi (sözde «yeni demokratik devrim teorisi») vb. konularındaki çarpıtmaları üzerinde duracağız.

Marksizm-Leninizmin zaferini, proleter devrimci hareketimizin zaferini hiçbir güç engelleyemez.

PARTİ BAYRAĞI

Marksist-Leninist Proletarya Diktatörlüğü Öğretisi, Sosyalist İnşa ve "Mao Zedung Düşüncesi"

Proletarya diktatörlüğü sorunu, Marksizm - Leninizmin özü ve proletarya devriminin başlıca içeriği olarak, bir burjuva demokratı ile bir proleter devrimciyi, bir komünisti birbirinden ayıran kıstasların en önemlisidir. Toplumda ezen ve ezilen sınıflar, baskı ve sömürü olduğu sürece toplumun proletarya dışındaki katmanları arasında da sınıflar, sınıf mücadelesi ve devrimin gerekliliğini şu veya bu bakış açısından kabul edenler ve ona katılanlar, mutlaka olacaktır; ama bütün bu olguları sınıfsız bir topluma ulaşmanın bakış açısıyla ele alan ve bu hedefe ulaşmanın yegâne aracı olarak proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirmenin ve sürdürmenin zorunluluğunu kabul edenler (elbette demagojik amaçlarla ve lafta değil, gerçekten) yalnızca Marksist-Leninistlerdir. Bizzat Marks; «ne modern toplumdaki sınıfların varlığını ne de aralarındaki savaşımı bulmuş olma şerefi benimdir. Benden çok önce burjuva tarihçiler, bu sınıflar savaşımının tarihsel gelişimini betimlemiş ve burjuva iktisatçılar bunun ekonomik anatomisini dile getirmiş bulunuyorlardı. Benim yeni yaptığım şey; 1) Sınıfların varlığının üretimin tarihsel gelişme evrelerinden başka bir şeye bağlı olmadığını; 2) sınıflar savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne götürdüğünü; 3) bu diktatoranın kendisinin de bütün sınıfların ortadan kalkmasına ve sınıfsız bir toplumun kurulmasına geçişten başka bir şey olmadığını tanıtlamak oldu.» demişti. (Bkz. Marks - Engels **«Seçme Yapıtlar»** C. I. s. 637) Marks'ın öğretisini her türden revizyonist ve reformist çarpıtmaya karşı koruyan ve onu yeni bir aşamaya yükselten Lenin de, Kautsky gibi, bu öğretinin sözde takipçisi, gerçekte sinsi düşmanlarına karşı şunları yazıyordu:

«Sınıflar savaşımının kabulünü proletarya diktatorasının kabulüne kadar genişleten kişi bir Marksisttir ancak. Marksisti bayağı küçük (ve büyük) bur-

juvadan temelde ayırt eden şey işte budur. Marksizmin **gerçekten** anlaşılıp kabul edildiğini işte bu denektaşı ile sınamak gerekir. Avrupa tarihi, **işçi sınıfı**nı bu soruna pratik olarak yanaşmaya götürünce bütün oportünist ve bütün reformistlerle birlikte bütün 'Kautskist'lerin de (yani reformizm ile Marksizm arasında duraksayanların da) acınası ham kafaları ve küçük burjuva demokratlar olarak proletarya diktatorasının **yadsıyıcıları** olarak ortaya çıkmaları, hiç de şaşılacak bir şey değildi. Kautsky'nin... **Proletarya Diktatorası** broşürü Marksizmin, onu ikiyüzlülükle **sözde** kabul eden, ama **özde** alçakça ondan cayan küçük burjuva çarpıtmasına bir örnektir...

«...oportünizm, sınıflar savaşımının kabulünü özsel olan şeye dek, kapitalizmden komünizme geçiş dönemine dek, burjuvazinin alaşağı edilmesi ve büsbütün **ortadan kaldırılması** dönemine dek **genişletmez**. Gerçeklikte bu dönem, zorunlu olarak son derece keskin biçimlere bürünmüş ve o zamana dek görülmemiş yoğunlukta bir sınıflar savaşımının damgasını taşır. Öyleyse bu dönemin devleti, zorunlu olarak, **yeni bir biçimde** (genel olarak proleter ve mülksüzlerden yana) demokratik ve **yeni bir biçimde (burjuvaziye karşı)** (abç) diktatoryal olmak zorundadır.» (Lenin, «**Devlet ve İhtilâl**» s. 49-50. Bilim ve Sosyalizm y. 5. Baskı)

Mao Zedung ve onun ÇKP'si bu mücadelede hangi konumdadır? O, bu konuda da Marksizm-Leninizmin değil, küçük burjuva demokrasisinin platformunda duruyor. «Mao Zedung Düşüncesini» ve onun gerçek sınıf karakterini tam olarak kavrayamamış ve Mao Zedung ve ÇKP tarafından Kruşçev, Brejnev, Tito vs. revizyonistlere «karşı»(!) proletarya diktatörlüğünü savunmak amacıyla yürütülen «büyük mücadele» konusundaki aldatıcı Çin propagandasının etkisi altında kalmış biri için bu yargı şaşırtıcı gelebilir. Ama bu bölümde «Mao Zedung Düşüncesini» sahte birtakım Marksist-Leninist formülasyonlardan soyup onun özünü açığa çıkardığımızda görülecektir ki, Mao Zedung, Marksist-Leninist proletarya diktatörlüğü öğretisini **sözde** kabul, **gerçekte ise** (çoğu zaman oldukça açık bir biçimde) inkar eden bir küçük burjuva demokratından başka bir şey değildir ve ömrü boyunca ne sınıf mücadelesini «burjuvazinin alaşağı edilmesine ve büsbütün ortadan kaldırılmasına» ne de proletaryanın burjuvazi üzerinde topyekün bir diktatörlüğüne kadar genişletmiştir; aksine o, her zaman proletaryaya karşı Çin milli burjuvazisinden (küçük ve orta) yana olmuş ve Çin devriminin burjuvaziye karşı proleter bir devrime dönüşmesine ısrarla karşı çıkmış, onun ulusal ve demokratik çerçeve içerisinde ve bir köylü devrimi olarak kalması için çaba göstermiş ve mücadele etmiştir.

Mao Zedung'un proletarya diktatörlüğü öğretisine karşı mücadelesi, devrimci proletaryanın ulusal demokratik devrim aşaması için önerdiği devlet biçimi olan proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü kavramının çarpıtılarak, bu devrimde proletarya hegomonyasına, sovyetik örgütlenme anlayışına ve bu diktatörlüğün proletaryanın sosya-

list diktatörlüğüne dönüşmesi fikrine karşı mücadelesinde somutlanmaktadır.

Proletarya ve Köylülüğün Devrimci Demokratik Diktatörlüğünün Marksist-Leninist Kavranışı ve Çin'de Devletin Yapısı

Marksizm-Leninizmi, çeşitli ütopik sosyalist (ya da her türden küçük burjuva revizyonist ve Troçkist) akımlardan ayıran en önemli özeliiklerden biri, toplumsal yasaların doğru bir şekilde tanınmasına dayanan bilimsel bir doktrin oluşu ve devrimciliğini böylesine bilimsel bir temele oturtmuş bulunmasıdır. Eğer devrim, belirli bir toplumda üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olan, belirli bir üretim tarzını temsil eden üretim ilişkilerinin tasfiyesi ve yeni üretim ilişkilerine uygun bir üst-yapının, bu ilişkileri temsil eden **devrimci** sınıflar tarafından kurulmasıysa (ki böyledir); o toplumun, gelişmesinin hangi aşamasında bulunduğunun tespitinin ve proletaryanın komünizmde simgelenen nihai amacına ulaşmak için o noktadan yola çıkmasının ve kendini hem şu ya da bu aşamada takılıp kalmak, hem de aşamaların üzerinden atlamaya kalkışmak gibi başarısızlığa yol açan tehlikelerden korumasının taşıdığı büyük önem açıktır.

Feodal kalıntıları ve çağımızda bu kalıntılarla birleşen, onları destekleyen ve yaşatan, emperyalizmi tasfiye göreviyle karşı karşıya bulunan yarı - sömürge, yarı - feodal bir toplumda devrimci proletaryanın doğrudan salt kendi egemenliğini getirecek olan ve proletarya devrimine dayanan anti-kapitalist, **sosyalist** bir diktatörlük değil de; başta işçiler ve köylüler olmak üzere tüm emekçi halkın egemen olmasını sağlayacak işçi-köylü (özü itibariyle köylü) devrimine dayanan anti-emperyalist ve anti-feodal **demokratik** bir diktatörlüğün gerçekleşmesini gündemine almaları işte bu nedenden dolayıdır. Çünkü her ne kadar, çağımızda genel olarak her türlü kapitalizm tarihini doldurmuşsa da, özel olarak böylesi bir toplum gözönüne alındığında kapitalizm (özellikle küçük köylü kapitalizmi) tarihi olarak ilerici özelliklerini tümüyle yitirmemiştir ve gündemdeki devrim, zorunlu olarak esas itibariyle işçi sınıfının **kendi** temel taleplerini gerçekleştirmeyi doğrudan doğruya hedeflemeyen, ama, bağımsızlık ve demokrasi yolundan (mümkün olan tek yoldan) bu taleplerin gerçekleşeceği ortamı yaratacak olan burjuva (köylü-toprak devrimi) karakteri taşımaktadır. Ancak, çağımızda bu devrim sözkonusu özelliklere sahip olmakla birlikte, işçi sınıfının **kendine özgü** (doğrudan emeğin gaspının yok edilmesini içermese de bunun gerçekleştirilmesini kolaylaştıracak, işçi sınıfına özgü) taleplerle ve kendine özgü mücadele biçim ve yöntemleriyle katılmadığı ve hatta onun tarafından önderlik edilmeyen bir devrim olamaz. Çünkü çağımızda burjuvazi, proletarya ve sosyalizm-

den duyduğu korku nedeniyle böyle bir devrime önderlik edebilme yeteneğini yitirmiş ve köylülüğün mücadeleye çekilmesi ve yönetilmesi, proletaryanın üzerine düşen bir görev haline gelmiştir. Ayrıca yine çağımızda, bağımsızlık ve demokrasinin elde edilmesi değilse bile, sağlamlaştırılması, ve derinleştirilerek korunması, ancak sermayeye karşı mücadele ederek ve sosyalizmle mümkündür.

Bu söylediklerimizle ilgili olarak Marksist-Leninist klasiklerde konunun ele alınışına kısa bir göz atalım:

1905 Devrimi sırasında «tek aşamalı» «sürekli devrim» yoluyla demokratik devrimin üzerinden atlamak ve doğrudan sosyalist proletarya diktatörlüğünün kurulmasını savunan Troçki gibilerini Lenin, şöyle eleştiriyordu:

«Ve nihayet belirtelim ki, geçici devrim hükümetine asgari programımızı uygulama görevini yükleyen karar, azami programımızın hemen uygulanması ve sosyalist devrimi gerçekleştirmek için iktidarın ele geçirilmesi yolundaki yarı-anarşistçe ve saçma düşünceleri de etkisiz hale getirmektedir. Rusya'nın ulaşmış olduğu ekonomik gelişme (nesnel koşullar) ve geniş proletarya yığınlarının ulaşmış oldukları bilinç ve örgütlenme düzeyi (nesnel koşullarla kopmaz bağları olan öznel koşullar) işçi sınıfının hemen ve tamamen kurtuluşunu olanaksızlaştırmaktadır. Ancak en bilinçsiz olanlardır ki, şu anda gelişmekte olan demokratik devrimin burjuva niteliğine gözlerini kapayabilirler... Sosyalist devrimi geciktirdiğimiz yolunda anarşistlerin itirazlarına karşılık olarak şunu söylüyoruz: biz sosyalist devrimi geciktirmiyoruz, biz mümkün olan tek yoldan ve tek doğru yoldan, yani demokratik bir cumhuriyet yolundan sosyalist devrime doğru ilk adımı atıyoruz. Kim sosyalizme siyasal demokrasi dışında, başka bir yoldan varmak istiyorsa, kaçınılmaz olarak hem ekonomik, hem de siyasal anlamda saçma ve gerici sonuçlara varır.» (Lenin - **«Demokratik Devrimde Sosyal - Demokrasinin İki Taktiği»** s. 22 - Sol y. 4. Baskı)

«Gelişmenin belli bir evresinde eski üst yapının işe yaramazlığı herkes için açık seçik bir hale gelir: devrim herkesce benimsenir. Şimdi görev, yeni üst - yapıyı hangi sınıfın kuracağı ve nasıl kuracağını belirlemektir. Eğer bu belirlenmeyecek olursa, devrim sloganı, bugünkü durumda boş ve anlamsız bir şey olur... 'Proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' sloganı bunu sağlamaktadır. Bu slogan, yeni üst-yapının yeni 'kurucularının' dayanabilecekleri ve dayanmaları gereken sınıfları, yeni üst-yapının niteliğini, (sosyalist diktatörlükten farklı bir 'demokratik' diktatörlük) ve bu üst-yapının nasıl kurulacağını (diktatörlük, yani direnmelerin kuvvet kullanılarak zorla bastırılması ve halkın devrimci sınıflarının silahlandırılması) belirlemektedir.» (Lenin-age s. 153-154).

Aynı konuyla ilgili olarak Stalin de şunları söyler:

«...Lenin, devrimi, iktidarın proletaryaya geçişi ile **taçlandırmak** isterken, 'sürekli devrim' taraftarları, işe doğrudan doğruya proletarya devrimi ile **başlanacağı** fikrindeydiler; onlar böylelikle feodalizmin kalıntıları gibi bir 'küçük ayrıntı'ya gözlerini yumuyorlar ve Rusya köylülüğü gibi önemli bir gücü hesaba katmıyorlardı.» (Stalin - **«Leninizmin Sorunları»** s. 34, Sol y.)

Ve Komünist Enternasyonal Programında sorun şöyle ele alınmaktadır:

«Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki devrimci mücadelenin kendine özgü koşulları, proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü ve bu diktatörlüğün proletarya diktatörlüğüne dönüşmesi için zorunlu olan uzun mücadele dönemi ve milli etkenin bu mücadelede oynadığı belirleyici rol, bu ülkelerin komünist partilerine bir dizi özel görev yüklemektedir. Bu özel görevleri yerine getirmeden proletarya diktatörlüğünün genel görevleri yerine getirilemez.» (**«Komünist Enternasyonal Programı»** - s, 76-77)

İşte devrimci proletaryanın bu tip ülkeler için geliştirdiği ve savunduğu proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü kavramı, bu olgulara dayanır ve belli başlı şu özellikleri taşır:

Birincisi, bu diktatörlük,proletaryanın burjuva devrimine katılması ve onu bir halk (işçi-köylü) devrimi haline getirmesi temelinde, proletaryanın hegomonyası fikrini içerir. Bu fikir özü itibariyle «proletarya ile köylülük arasındaki bir **ittifak** politikası ile ve liberal burjuvazinin **tecridi** politikası ile burjuva devriminde sağladığı önderlik rolünü ifade eder.» (Stalin) Dolayısıyla, proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü, proletarya diktatörlüğünün unsurlarını içerir ve burjuva demokratik devrimin bittiği yerde, kesintisiz olarak proleter sosyalist devrime geçiş süreci, sosyalizmin inşası süreci içinde gelişecek ve demokratik diktatörlüğün sosyalist bir diktatörlüğe dönüşümünü belirleyecek olan bu unsurlar, bu diktatörlüğün **özünü** teşkil eder.

İkincisi, bu diktatörlük ancak, eski bürokratik-militarist devlet cihazının şiddete dayanan devrim, halk devrimi yoluyla parçalanarak yıkılması süreci içinde kurulabilir ve emekçi halkın egemenliğini gerçekleştirmeyi sağlayacak ve bu halk demokrasisinin proleter demokrasi yönünde gelişerek, derinleşmesini mümkün kılacak demokratik (bürokrasi ve militarizme karşı) organları ve biçimleri yaratmak zorundadır: bu organlar ancak şu ya da bu toplumun somut şartlarında büründükleri biçimlerden bağımsız olarak işçi-köylü konseyleri (sovyetleri), yani meslek vb. farklar gözetmeden tüm işçi sınıfını ve emekçi köylülüğü bağrında toplayan yığınsal iktidar organları (bunlar devrim süreci içinde başlangıçta ayaklanma organları olarak doğar ve siyasal iktidar organlarına dönüşür) olabilir.

Burada en başta dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de şudur: biz halk demokrasisinden proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünden bahsettiğimizde, **bu demokrasinin ve diktatörlüğün bağrında doğmuş bulunan ve kesintisiz olarak gelişerek onu dönüştüren proleter-sosyalist unsurlar gözönüne alınmadığı sürece,** hâlâ burjuva demokrasisinin, burjuva hukukunun sınırları içinde kalıyoruz demektir. Çünkü kendi başına ele alındığında bu diktatörlük, burjuva demokratik devrimi gerçekleştirmenin, onu en son noktasına kadar

götürerek tamamlamanın aracıdır. Yani ekonomik olarak kapitalizmin sınırları içindedir; gerçek proleter demokrasisi ise, ancak kapitalizmin artı-değer sömürüsünün yok edildiği yerde başlar. Ama biz yine, bu tür bir diktatörlükten bahsettiğimizde, aynı zamanda **sömürücü sınıfların siyasal iktidar dışında bırakıldığı** bir demokrasiden (devletten) bahsediyoruz; çünkü, işçi-köylü konseyleri (sovyetleri), egemenliğine dayanan, bürokrasi ve militarizmin yok edilmesine dayanan bir siyasal iktidar, sömürücü sınıfların egemenliği ile bağdaşamaz. Yani burada söz konusu olan proleter demokrasiyi (ve giderek komünizmi) gerçekleştirebilmek için zorunlu olarak geçmemiz gereken burjuva demokrasisi aşamasının, burjuvazisiz olarak (burjuvaziyi siyasal iktidarın dışında bırakan bir devrim aracılığıyla) gerçekleştirilmesi ve **aşılmasıdır**. Bu bir çelişki gibi görünür; ama bu çelişki, çağımızda burjuvazinin burjuva devrimine ihanet etmesi, ve bu devrime önderlik etme, onu gerçekleştirme görevinin proletaryanın omuzlarına yıkılmasından kaynaklanır ve sosyal gelişmenin diyalektiğinin bir ifadesi olarak ortaya çıkar. Bunun yanı sıra bu diktatörlük, demokratik devrimi tamamlama görevi ile karşı karşıya bulunduğu sürece, proletaryanın yanı sıra, bu devrimin tamamlanmasında yararı olan tüm emekçi sınıfların (en başta köylülük) siyasi temsilcilerinin, siyasi iktidara katılmalarına olanak verir. Ancak, proletarya, devrimdeki hegomonyasına dayanarak, bu devletin kilit noktalarını ele geçirir ve ondan kendi egemenliğini sağlamak için yararlanır. Demokratik devrimin aksine, sosyalist devrimi gerçekleştirecek tek sınıf işçi sınıfı olduğundan, devrimci proletarya, demokratik devrimin zaferinin hemen arkasından sosyalizme kesintisiz geçiş için küçük burjuva demokrasisinin siyasi temsilcilerini iktidardan tasfiye etmek ve tüm iktidarı kendi ellerinde toplayarak sermayeye karşı saldırıyı genişleterek sürdürmek zorundadır.

Marksist-Leninistler, en ileri bir demokratik devlet biçimi olarak proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünü savunmalarına rağmen, bu, demokratik devrim süreci içinde proletaryanın destekleyeceği ve katılacağı başka tipte devrimci demokratik cumhuriyetlerin olmayacağı anlamına gelmez. Özellikle kapitalizmin çok az gelişmiş ve milli burjuvazinin uzlaşmacı ve devrimci kesimlerinin ayrışmamış olduğu milli burjuvazinin henüz devrimden el çekmediği ülkelerde ya da devrimin sivri ucunun emperyalizme yöneldiği ve emperyalizmle milli burjuvazi arasındaki çelişmelerin keskinleştiği milli kurtuluş savaşı biçiminde gelişen devrimlerde milli burjuvazi de devrim saflarına katılabilir ve bu süreç içinde proletarya, köylülük, şehir küçük-burjuvazisi ve milli burjuvazi ittifakına dayanan, proletaryanın hegomon rol oynadığı ve yine demokratik halk cumhuriyeti sınıflamasına giren devrimci demokratik

diktatörlükler ortaya çıkabilir. Bu şartlarda, proletarya ile milli burjuvazi arasında önderliği ele geçirmek, köylülüğü ve şehir küçük burjuvazisini kendi yedeği haline getirmek, diğerini tecrit etmek ve devrimi ileri götürmek ya da rayından çıkararak yozlaştırmak amacıyla keskin bir mücadele sürer. Proletarya açısından bu tip bir rejim, devrimin ileri aşamalarında milli burjuvazinin tasfiyesi ve bu devrimci demokratik diktatörlüğün siyasal iktidar organlarının sömürücü sınıfların temsilcileri tasfiye edilerek işçi-köylü sovyetlerine dönüştürülmesiyle proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne geçiş için bir ara aşama görevini görür. Bu ayrışma süreci içinde sonuçta, bir yanda iç gericilik tarafından da desteklenen milli burjuvazinin iktidarı, diğer yanda proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarı olmak üzere ikili bir iktidar doğabilir ve devrimin kaderini bu ikili iktidardan hangisinin diğerini tasfiye edeceği belirler. Böyle bir mücadelenin kaçınılmaz olmasına rağmen demokratik devrim süreci içinde milli burjuvazi ile bu tür anlaşmalar yapmak ve proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne geçiş, proleter devrimine yaklaşış biçimleri olarak böylesi rejimlerin doğabileceğini kabul etmek, ilke' açısından reddedilemez; ancak bunun bir geçiş rejimi olduğu ve proletarya ve emekçi yığınların **kendi** sovyetik iktidarlarını sömürücü bir sınıf olan milli burjuvaziyle birlikte kuramayacaklarını unutmamak, bu ittifakın gerektirdiği zorlu mücadeleyi doğru bir şekilde yürütmek şartıyla.

Marksizm-Leninizmin, sosyalist proletarya diktatörlüğüne geçişte devrimci demokrasinin zorunluluğu konusundaki yaklaşımı, en genel hatlarıyla böyledir. Şimdi, Çin Devrimi sonunda doğan devletin sınıfsal karakteri ve onun gelişimi ile ilgili Mao Zedung'un görüşlerini inceleyelim.

«MZD» ve İşçi-Köylü Diktatörlüğü Fikrinin Reddedilmesi

Mao Zedung'un yazılarında ister, «halk cumhuriyeti», ister «demokratik cumhuriyet», isterse «yeni demokratik devlet» başlığı altında ele alınsın, oldukça sistemli ve giderek geliştirilen bir devlet anlayışı vardır. Mao Zedung, bu devlet anlayışını savunurken sık sık 1924 yılında yapılan Guomindang Birinci Milli Kongresi'nin belgelerine ve Sun Yat Sen'in «üç halk ilkesi»ne atıfta bulunur ve savunduğu devlet anlayışının bu kongrede dile getirilen devlet anlayışına tamamen uygun olduğunu belirtir. Bu, başlıca, işçi ve köylülerin yanında milli burjuvazinin de devlet iktidarına katılması ve bunun özel geçiş biçimleri olarak ortaya çıkabilmesi değil genelleştirilip mutlaklaştırılması anlayışıdır. Böyle bir devlet, kuşkusuz işçi ve köylülerin diktatörlüğü yerine geçirilemez. Bu devlet, proletaryanın demokratik devrim için önerdiği proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimini oluşturan ve bağrında proletarya diktatörlüğünün unsurlarını ta-

şıyan işçi-köylü ittifakı ve işçi köylü sovyetleri temeli üzerinde kurulmuş ve sömürücü sınıfları siyasi iktidarın dışında tutan proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünden daha geri bir devlet biçimidir; başka bir deyişle **özü itibariyle** proletarya diktatörlüğüne tekabül etmeyen bir devlet biçimi, Marksist-Leninistler açısından proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün savunulmasının nedeni, böyle bir diktatörlüğün, proletaryanın kendi sosyalist diktatörlüğünü kurmaya ve sosyalist ekonomiyi inşa etmeye, yeni sosyalist devrimi gerçekleştirmeye, demokratik devrimin zaferinin hemen ardından kesintisiz olarak başlamaya en müsait biçim olmasıdır. Bu yüzden, milli burjuvaziyle ittifak süreci içinde doğan, (ve yine devrimci demokrasiye tekabül eden) çeşitli devlet tipleri, devrim süreci içinde geçilmesi zorunlu aşamalara tekabül etse ve bu yüzden proletarya tarafından reddedilmese de, devrimin gelişme süreci içinde eskiyecek, kaldırılıp atılacak, geçici, ara biçimler olarak değerlendirilir ve devrimci proletarya, bunları hiç bir zaman mutlaklaştırmaz. Oysa, bir devrimci demokrat için durum farklıdır. Emperyalizme ve feodalizme karşı ama sosyalizme de karşı olan o, kendi egemenliğini ancak böylesi bir devlette gerçekleştirebileceğinin bilincinde olarak, devrimci proletarya için geçici ve şarta bağlı olarak kabul edilebilir olan böylesi bir devleti mutlaklaştırır ve onu idealize eder. Örneğin Sun Yat Sen, 1924'de Sovyetler Birliği'ne yanaştığında «üç halk ilkesi» ile ne proletarya, ne de burjuva diktatörlüğü olmayan (!) (aslında elbette burjuva diktatörlüğüne tekabül ediyordu) ve emekle sermaye arasında uyum sağlayan(!) (aslında küçük köylü işletmelerine ve basit meta ekonomisine dayanan) ve çeşitli sınıfların ittifakına dayanan bir tür devrimci demokratik diktatörlüğü savunuyordu. Ama Sun Yat Sen, bir «halkçı» olduğunu açıkca kabul ediyordu. Mao Zedung ise, Komünist Partisi içinde yer alan ve komünist olarak geçinen bir devrimci demokrat olarak aynı anlayışı, aynı şeyleri savundu. Ama savunduğu fikrin özünü zaman zaman proletarya diktatörlüğü vb. sözlerle gizlemeye çalışarak...

Sun Yat Sen'in savunduğu devlet anlayışı, Çin devrimci sürecinin gelişmesinin belirli bir dönemine tekabül ettiği için belirli bir rol oynadı ve Çin devrimine başarılar kazandırdı. Mao Zedung'unki de öyle... Ama ne biri, proletaryanın diktatörlüğünün herhangi bir biçimine tekabül ediyordu, ne de diğeri. Ve, bu tip bir devlet sürekli sağlamlaştırılarak ne burjuvazi tasfiye edilebilir ne de sosyalizm inşa edilebilirdi; nitekim edilemedi de.

Komünist Enternasyonal Programı, Sun Yat Sen'in ideolojisini şöyle tanımlıyordu:

«Çin'deki Sun Yat Sen'cilik, küçük burjuva milli 'sosyalizm'in ideolojisiydi. Bu akımın 'üç ilke'sinde (milliyetçilik, demokrasi, sosyalizm) **halk kavramı**,

sınıf kavramını gözden kaçırıyordu. Sosyalizm, belli bir sınıf, yani proletarya tarafından yaratılan belli bir üretim biçimi olarak değil, bulanık bir toplumsal refah tablosu olarak sunuluyordu. **Emperyalizme karşı verilen mücadele, Çin'de sınıf mücadelesinin geleceğine bağlanmıyordu.** Dolayısıyla, Çin devriminin ilk aşamasında büyük ve olumlu bir rol oynayan Sun Yat Sen'cilik, devrim sırasında sınıf farklılaşmasının ilerlemesiyle Çin devriminin gelişmesinin ideolojik bir biçimi olmaktan çıkarak, bu gelişmenin önünde bir engel haline geldi. Sun Yat Sen'in takipçileri, onun ideolojisinin tam da nesnel olarak gerici hale gelen yönlerini abarttılar, ve ideolojiyi açıkça karşı-devrimci bir güce dönüşmesinden sonra Guomindang'in resmi ideolojisi haline getirdiler. Bundan dolayı Çin'de proleter kitlelerin ve emekçi köylülerin ideolojik gelişmesi, Guomindang'ın ihanetine karşı kararlı bir mücadele ile ve Sun Yat Sen ideolojisinin kalıntılarının ortadan kaldırılmasıyla el ele yürümek zorundadır.» (**Komünist Enternasyonal Programı** - s. 98-99) (abç)

Bir «halkçı» ile, bir Marksisti birbirinden ayıran en önemli özelliklerinden biri, **halk** kavramına verilen içeriktir. Bir «halkçı» için halk, sonsuz bir uyum içeren sınıfsız, ya da sınıfların ahenk içinde bulunduğu idealize edilmiş soyut bir topluluktur. Bir Marksist ise, **halkta,** üretici güçlerin önünde engel haline gelmiş üretim ilişkilerini tasfiye etmekte menfaati olan çeşitli sınıfların değişken bir bileşimini görür. Bu yüzden, halk kavramını sınıf mücadelesine ve proletarya diktatörlüğüne bağlar. «Halkçı» için bugün halk içinde yer alan sınıfların yarın birbirleri üzerinde diktatörlük uygulamaları «küçük bir azınlığın diğerleri üzerinde tahakküm kurması» anlamına gelen kötü(!) bir şeydir. Marksist ise, işe toplumsal gelişmenin kanunları açısından bakar. Bu yüzden, «halk devrimi», «halk devleti» gibi kavramlar bir Marksiste göre ayrı, bir burjuva demokratına göre ayrı anlamlar taşır ve bu olgunun da kökeninde yine farklı sınıf menfaatleri yatar. Bir proleter, ya da bir burjuvadan farklı olarak küçük burjuva, bir yanıyla emekçi, bir yanıyla patrondur. Başka bir deyişle, emek ve sermayenin ayrışmaya mahkum bir bileşimidir. Ama, o, kendi durumunun teorisini yaptığı sürece zorunlu olarak emekle sermaye arasındaki «uyumun» teorisini yapacaktır.

Lenin, bu iki kavrayış üzerine şunları yazıyordu:

«Evet, halk devrimi, sosyal-demokrasi 'halk' sözcüğünün burjuva demokratca istismarına karşı savaşmıştır ve çok haklı olarak savaşmaktadır. Sosyal demokrasi, bu sözcüğün halk içerisindeki uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının kavranamamasını örtbas etmek için kullanılmamasını ister. Proletarya partisinin tam bir sınıfsal bağımsızlığının gereği üzerinde kesin olarak direnir. Ancak, ileri sınıfın kendi içerisinde kapalı kalacağı, kendisini dar sınırlar içinde tutacağı ve dünyanın iktisadi efendilerinin yüz çevirecekleri korkusuyla, çalışmasını iğdiş edeceği biçimde, 'halkı', 'sınıflara' bölmez; bunu, ara sınıfların yarı gönüllülüğünden yalpalamalarından ve kararsızlıklarından uzak bulunan ileri sınıf, bütün halkın başında, bütün halkın davası için en büyük enerji ve coşkuyla savaşsın diye yapar.» (Lenin - «... **İki Taktik**» - Sol y. s. 133)

«...üzerinde özel bir dikkatle durulması gereken şey, Marks'ın askeri ve bürokratik devlet makinesinin yıkılması 'her gerçek halk devriminin ilk koşuludur' biçimindeki o çok derin düşüncedir. Bu, 'halk' devrimi kavramı, Marks'ın ağzında şaşırtıcı görülebilir; ve Rusya'daki Plehanov'un çömezleri ile menşevikler, yani Struve'un şu Marksist geçinen çırakları, Marks'ın bu sözünü pekala bir 'dil sürçmesi' olarak nitelendirebilirler. Onlar, Marksizmi öylesine liberal bir öğretiye indirgemişlerdir ki, onlar için burjuva devrimi ve proleter devrimi antitezi dışında hiçbir şey yoktur. Üstelik bu antitezi de skolastik bir şekilde anlarlar...

«1871'de proletarya Avrupa kıtası ülkelerinden hiçbirinde halk çoğunluğunu oluşturmuyordu. Devrim, ancak proletarya ve köylüleri kapsayarak 'halk devrimi' olabilir ve çoğunluğu gerçekten harekete sürükleyebilirdi. Halk işte bu iki sınıftan oluşuyordu. Bu iki sınıf, 'bürokratik ve askeri makine' onları horladığı, ezdiği sömürdüğü için birleşmişti. 'Halk'ın halk çoğunluğunun işçiler ve köylü çoğunluğunun çıkarı, gerçekten bu makineyi parçalamakta, onu yıkmaktadır; yoksul köylülerle proleterler arasındaki özgül bağlaşmanın 'ilk koşul'u budur; ve bu bağlaşma olmaksızın, sağlam demokrasi olmaz, sosyalist dönüşüm olmaz.» (Lenin-age, s. 56)

Marksistler, devrimin gelişme süreci içinde, proletaryanın sırf kendine özgü değil, ama köylülük ve diğer devrimci demokrasi tabakaları ile birlikte, «halk» olarak bir rol oynayacakları bir dönemin varlığını kabul ederek kendini darkafalı, «skolastik»lerden ayırırken; halk içindeki sınıflar ve proletaryanın rolünü doğru bir şekilde tanımlayarak ve proletaryanın köylülükle birlikte mevcut burjuva (burjuva-feodal) bürokratik-militarist mekanizmayı parçalamaya ve demokratik devrimin görevlerini yerine getirmeye yönelik eylemini kendi başına bir amaç değil, ama, proletaryanın yoksul köylülükle ittifakının (yani, dünkü dostlarının bir bölümünü karşıya almanın) «ilk koşulu» kabul ederek kendilerini «halkçı»lardan ayırırlar. Bir Marksist için, «halk egemenliği», «halk devleti» hiç bir zaman, özünde bir sınıfın egemenliğini gizlemek için bir örtü görevini görmez; aksine, o, bu çarpıtmalara karşı bütün gücüyle mücadele eder.

Lenin, herhangi bir sınıfın damgasını taşımayan(!) sözde «halk devleti» üzerine koparılan oportünist yaygaralara karşı Engels'in eleştirilerine değindikten sonra Bebel'in halk devletini «bir sınıfın egemenliği»nin karşısına koyan anti-Marksist yaklaşımını şöyle eleştirir :

«Bebel, 21 Eylül 1875'de, bir mektupla Engels'e cevap verir. Bu mektupta, başka şeyler arasında Engels'in program taslağı üzerindeki görüşünü 'tamamen paylaştığını' ve Liebknecht'i fazla uzlaşıcı davrandığı için kınamış olduğunu bildirir. (...) Ama, eğer Bebel'in **Ereklerimiz** adlı broşürüne bakarsak orada devlet üzerine kesinlikle yanlış olan düşünceler buluruz:

«'**Bir sınıfın egemenliği** üzerine kurulmuş olan devlet, **halk devleti** durumuna dönüştürülmelidir.'» (Unsere Tiele, Alm. Baskı. 1886. s. 14)

«İşte, Bebel'in broşürünün **dokuzuncu** (dokuzuncu!) baskısında yer almış olan şey! Engels'in devrimci uyarıları bir çekmece içine tıkılıp kaldığına ve,

yaşamın kendisi, zamanla devrim 'alışkanlığını yitirdiğine' göre, Alman sosyal-demokrasisinin devlet üzerine o kadar inatla yinelenen oportünist düşüncelerin etkisinde kalmış olmasında şaşılacak hiç bir şey yoktur.» (Lenin-age. s, 90)

Demek ki, her devlet, bir sınıfın damgasını taşır. İsterse, örneğin proletarya ve köylülerin (genel olarak devrimci demokrasi) devrimci demokratik diktatörlüğü gibi iki sınıfın birliğine dayansın ve bu anlamda, birleşik bir diktatörlük olsun. Özelleştirmek gerekirse, çağımızda son tahlilde, -özünde- proletarya ya da burjuva diktatörlüğüne tekabül etmeyen hiç bir devlet biçimi olamaz ve hiç bir «halk devleti», «halk egemenliği» bu genellemenin dışında değildir.

Çinli revizyonistlerin tamamen demagojik amaçlarla Sovyet revizyonistlerinin, «Bütün halkın devleti», (proletarya diktatörlüğü olmayan ama burjuva diktatörlüğü de olmayan bir devlet!) üzerine kopardıkları oportünist yaygaraları uzun uzadıya eleştirdiğini hatırlayanlar, onların bu oportünist anlayıştan bağımsız olduklarını düşünebilirler. Ama bu revizyonizmin sınıfsal uyum görüşünden hareketle sınıflar üstü devlet hayalini yayan, iktidarda daima burjuvaziye yer veren ve burjuva devleti gizlemek üzere «halkın devleti»nden söz eden Maocu revizyonizmin eklektizmini, «başkalarına Marksizmi, kendilerine liberalizmi» uygulayan oportünizmini, faydacılığını anlamamak demektir.

İşte Mao Zedung'un, Sun Yat Sen'in burjuva devlet anlayışına düzdüğü övgüler ve kendi «halk devleti» anlayışı.:

«...Dünyadaki çeşitli tipteki devlet sistemleri, siyasi iktidarlarının sınıf niteliğine göre üç temel biçimde özetlenebilir: 1) Burjuva diktatörlüğü altındaki cumhuriyetler; 2) Proletarya diktatörlüğü altındaki cumhuriyetler; 3) Birkaç devrimci sınıfın ortak diktatörlüğü altındaki cumhuriyetler.» (Mao Zedung, **«Seçme Eserler»** C. II. s. 352)

«Savunduğumuz yeni demokrasi siyaseti, dış baskının ve iç feodal ve faşist baskının yıkılmasından ve ardından eski tip demokrasinin değil, bütün demokratik sınıfların birleşik cephesi olan bir siyasi sistemin kurulmasından ibarettir. **Bu görüşlerimiz,** Doktor Sun Yat Sen'in devrimci görüşleriyle tam bir uyum halindedir. Guomindang'ın Birinci Milli Kongresi'nin bildirisinde Dr. Sun şöyle diyordu:

«'Modern devletlerdeki sözde demokratik sistem, genellikle burjuvazinin tekelindedir ve sadece halkı baskı altında tutmanın bir aracı haline gelmiştir. Öte yandan Guomindang'ın demokrasi ilkesi, sadece birkaç kişinin değil bütün halkın malı olan bir demokratik sistemdir.'»

«Bu, Dr. Sun'un büyük siyasi öğüdüdür. Çin halkı, ÇKP ve bütün diğer demokratlar buna saygı göstermeli, bunu sıkı sıkıya uygulamalı ve bunu çiğnemeye ya da karşı gelmeye çalışan bütün kişi ve gruplara karşı kararlı bir mücadele vermeli ve böylece yeni demokrasinin bu tamamen doğru siyasi ilkesini savunmalı ve geliştirmelidir.» (**«Seçme Eserler»** C. III. s. 252)

Mao Zedung'un «Yeni demokratik devleti»de, tıpkı Sun Yat Sen'inki gibi, emek ile sermaye arasında uyum sağlamaya dayanmaktadır.

«Hiç şüphesiz, bu sınıflar arasında çelişmeler, özellikle de emek ile sermaye arasındaki çelişme, hâlâ vardır ve bunun sonucu olarak her sınıfın kendi özel talepleri vardır... **Bu taleplerin birbirine uyumu sağlanabilir.** Bu uyumun sağlanması ile bu sınıflar, yeni demokratik devletin siyasi, iktisadi ve kültürel görevlerini birlikte gerçekleştirebilirler.» (age-s 251) (abç)

İşçi sınıfının, köylülüğün yanı sıra milli burjuvaziyle de gerçekleştirebileceği ittifaka dayanan devlete komünistlerin nasıl baktığı üzerinde daha önce durmuştuk. Bu, **özü** itibariyle proletarya diktatörlüğü olan ve proletaryayı egemen kılacak, bürokrasi ve militarizme son verecek sovyet biçimi örgütlenmeye dayalı, proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünden farklı olarak halâ esas olarak burjuva diktatörlüğüne tekabül eden ve dört sınıfın ittifakına dayanan demokratik bir devlet biçimiydi. Başka bir deyişle, demokratik cumhuriyetin temelini teşkil eden köylü yığınları halâ önemli ölçüde burjuvazinin peşinden gittikleri, proletarya milli burjuvaziyi tecrit edememiş olduğu, ama milli burjuvazinin de devrimci bir konumda bulunduğu milli burjuvaziyle emperyalizme karşı bir cephe kurulmasını zorlayan ve şartlar, onun siyasi iktidara katılmasını kabul eden bir biçimin geçici olarak benimsenmesini zorunlu kılardı.

Proletaryanın bu ittifakı kabul etmesinin ve böyle bir devlete katılmasının amacı, devrimi ileri götürüp yığınları ayağa kaldırırken, milli burjuvaziyi teşhir ve tecrit edebilmek ve demokratik devrimi mümkün olan en kısa zamanda tamamlayıp ittifakın ağırlık noktasını yoksul köylülüğe kaydırmak ve milli burjuvaziyi (sömürücü sınıfların bu son kesimini) tasfiye etmeye girişmektir. Yoksa ne proletarya ne de burjuva diktatörlüğüne tekabül etmeyen devlet (!) «sınıfsal uyum» vb. vaazlarla proletaryayı ve emekçi yığınları uyutmak değil.

Mao Zedung, eklektizmine uygun olarak (onu eklektizme iten esas neden bir burjuva demokratı olduğu halde komünist geçinmesidir) zaman zaman, «yeni demokrasi»nin niteliğini kendisi belirtmiştir. O, doğru olarak (komprador burjuvazi ve toprak ağalarının kısmen direnme yanlısı olduğu, bir yandan da demokratlaşmaya ikna edilmesi gerektiği ve dolayısıyla «herkes»in içine onlarında girebileceği şeklindeki görüşleri bir yana bırakılırsa) şunları da yazıyordu:

«Japonya'ya karşı savaş sırasında kurmakta olduğumuz siyasi iktidar birleşik cephe karakterindedir. Bu iktidar, direnmeden ve demokrasiden yana olan herkesin siyasi iktidarıdır. Çeşitli devrimci sınıfların hainler ve gericiler üzerindeki ortak demokratik diktatörlüğüdür. Bu iktidar gerek toprak ağaları sınıfının ve burjuvazinin karşı-devrimci diktatörlüğünden, gerekse **Toprak**

Devrimi dönemindeki demokratik işçi-köylü diktatörlüğünden farklıdır.» («Seçme Eserler» C II. s. 422) (abç)

«Yeni demokrasiyi sağlamlaştırmak ve ilelebet sağlamlaştırmaya devam etmek, kapitalizmin yolunu tutmak demektir.» («Yayınlanmamış Yazılar,» s. 170)

Ama o, bunları söylerken, hiç bir zaman bu «yeni demokratik» devletin burjuvazinin siyasal organlarından tasfiyesi yoluyla demokratik niteliğini güçlendirmek, siyasal iktidar organlarına sovyetik nitelik kazandırmak ve giderek devrimci demokrasinin tüm siyasal temsilcilerini iktidardan tasfiye ederek proletaryanın sosyalist diktatörlüğüne dönüştürmek, devrimi proletaryanın tam egemenliği ile taçlandırmak fikrinin savunuculuğunu yapmadı. İleride üzerinde uzunca duracağımız gibi, o, yalnızca yeni demokrasinin pekiştirilmesinden yana oldu, burjuvaziyi tasfiye etmeyi değil, «sınıfsal uyumu» savundu ve Marksizm-Leninizmin demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş ve proletarya diktatörlüğü öğretisini açıkça inkâr etti. O, savunduğu devlet biçiminin **özü itibariyle** proletarya diktatörlüğü olmadığını, tam da Lenin'in oportünizm olarak nitelendirdiği «tüm halkın devleti» olduğunu şöyle belirtiyor:

«Yoldaşlar, anayasal yönetimi incelerken çeşitli kitaplar okuyacağız. Ama hepsinden önce, bu bildiriyi (Sun Yat Sen tarafından ele alınan ve yukarıda bir pasajını aktardığımız Guomindang Birinci Milli Kongre Bildirisi-PB) incelemeliyiz ve yukarıdaki alıntıyı herkes ezberlemelidir. Yeni demokratik anayasal yönetim olarak çeşitli devrimci sınıfların, hainler ve gericiler üzerindeki ortak demokratik diktatörlüğü olarak tanımladığımız şeyin özü, 'bunun bir azınlığın (yani proletaryanın-PB) özel malı olmaması, **bütün halkın paylaştığı** bir şey olmasıdır. Bugün, ihtiyacımız olan anayasal yönetim işte budur.» (SE. C. II. s, 413) (abç)

Mao Zedung, bu bakış açısının doğal bir sonucu olarak milli burjuvaziye karşı her zaman uzlaşmacı bir tutum izlemiş ve küçük burjuva duygularla proletaryaya karşı ona adeta sarılmıştır. Bu yaklaşım, «yeni demokrasi»nin siyasal organlarında milli burjuvaziye adeta zoraki bir yer verme çabasından başka bir şey olmayan «üçte bir» sisteminde ifadesini bulmaktadır.

Devrimci proletarya milli burjuvazi ile ittifak kurduğu her durumda bunu tek bir amaçla yapar: devrimi güçlendirmek ve bu süreç içinde milli burjuvaziyi tecrit ederek köylülüğü yedeğine almak. Başka bir deyişle devrimde hegemonyasını sağlamak amacıyla. Bu durum, demokratik devrimin onun başlıca amacı değil ama yalnızca kendi amacı olan sosyalizm ve komünizme doğru ilerlerken geçilmesi zorunlu olan ara bir aşama olmasından ileri gelir. O, sosyalist devrimin hazırlıklarını daha demokratik devrim aşamasındayken yapar ve bu hazırlıkların en belli başlılarından biri de, burjuvaziyi sosyalist devrimde yok edilecek bir sınıf olarak tecrit etmektir.

Sosyalizm diye bir kaygısı olmayan bir küçük burjuva devrimcisinin, bir devrimci demokratın ise böyle bir kaygısının olmaması doğaldır. Aksine o, proleter devriminden ve özel mülkiyete son verilmesinden duyduğu kaygı ile proletaryaya karşı bir denge unsuru olarak milli burjuvaziye sarılır ve onu iktisadi ve siyasi olarak yaşatmaya çalışır.

Devrimci demokratik diktatörlüğün siyasal iktidar organlarını ele alırsak, bir dönem milli burjuvaziyle ittifak zorunlu olsa ve milli burjuvazi siyasal iktidar organlarına katılsa bile, proletarya ileride kaçınılmaz olan hesaplaşmaya hazır olarak ve bu hesaplaşma sırasında daha elverişli bir konumda olabilmek amacıyla, o, bu organlarda burjuvaziyi mümkün olduğu kadar tecrit edecek bir siyaset izler.

Mao Zedung'un bu konudaki siyaseti ise şöyledir :

«Siyasi iktidar organlarında birleşik cephe ilkesinin uygulanması açısından sandalyenin dağılımı şöyle olmalıdır: Üçte biri, komünistlere, üçte biri partili olmayan solcu ilericilere ve üçte biri de ne solcu ne sağcı olan ara kesimlere...

«Sandalyelerin üçte birini ara kesimlere vermemizin amacı, orta burjuvaziyi ve aydınlanmış eşrafı kazanmamızdır. Bu kesimleri kazanmak, iflah olmazları tecrit etmek açısından önemli bir adımdır.» (S.E. - C. II, s. 423)

«Komünistlerin sandalyelerin sadece üçte birine sahip oldukları ve komünistlerin dışında bir çok kişinin katılmasının sağlandığı siyasal iktidar organlarında 'üç üçte bir sistemi' kararlılıkla uygulanmalıdır. Japonya'ya karşı, demokratik siyasi ikidarı daha yeni yeni kurmaya başladığımız kuzey Kiangsi gibi bölgelerde **komünistlerin oranı üçte birden de az olabilir.** Küçük burjuvazinin, milli burjuvazinin ve komünist partisine fiilen karşı çıkmayan aydınlanmış eşrafın temsilcilerinin gerek hükümete, gerekse temsili halk organlarına katılmaları sağlanmalıdır. Komünist Partisine karşı çıkmayan Guomindang üyelerinin de katılmasına izin verilmelidir. **Hatta sağ kanatta az sayıda kimsenin temsili halk organlarına** katılmasına da **izin verilebilir.** Partimiz, herşeyi tekeline almaktan kesinlikle kaçınmalıdır. Biz, büyük komprador burjuvazinin ve büyük toprak ağası sınıfının diktatörlüğünü, **onun yerine komünist partisinin tek parti diktatörlüğünü getirmek için yıkmıyoruz.**» (age - s. 452) (abç)

«Mao Zedung Düşüncesi», Marksizm-Leninizmin Demokratik Devrimden, Sosyalist Devrime Kesintisiz Geçiş ve Proletarya Diktatörlüğü Öğretisini Nasıl Red ve Tahrif Ediyor

Mao Zedung, daha demokratik devrim aşamasındayken, burjuvaziye, demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçişten ve tek partili sosyalist proletarya diktatörlüğü sisteminden yana olmadıkları konusunda defalarca garanti vermiştir. O, komünist geçindiği için, her ne kadar sosyalizmin gerekliliğinden bahsetmeyi tamamen bir tarafa atmadıysa da, her defasında, demokratik devrimden sosyalist devrime **geçişin** uzun bir süre alacağından bahsetmiş ve en önemlisi, sosyalizm yolunda her hangi bir gerçek adım atabilmek için milli burjuvazi (ve dev-

rimci demokrasinin her türden siyasal temsilcisini) siyasal iktidarın dışına atmak, sosyalizmi gerçekleştirebilecek tek sınıf olarak proletaryanın mutlak siyasi egemenliğini ve sömürücü sınıfların tümünü kapsayan diktatörlüğünü kurmak; giderek tüm sömürücü sınıfları ve onların bir parçası olan milli burjuvaziyi bir sınıf olarak tasfiye etmek gerekliliğini ısrarla reddetmiş; aksine, proletarya diktatörlüğünü ve sosyalizmi kurmanın evrensel ilkeleri olan bu gerçekleri «Rusya'ya özgü» ve giderek kötü sonuç vermiş şeyler(!) olarak nitelendirmiş, onun yerine burjuvaziyle «birbirini karşılıklı denetleyerek» barış içinde bir arada yaşamanın ülkeyi birlikte yönetme ve sosyalizmi birlikte kurmanın(!) teorisini yapmıştır. Bu yüzden Mao Zedung'un bu konudaki görüşlerinin eleştirisine geçmeden önce ondan uzun alıntılar yapmak ve bundan sonra Marksizm-Leninizmin proletarya diktatörlüğü öğretisinin ana noktaları üzerinde durarak, bu öğretinin, Mao Zedung'un «teori»siyle nasıl taban tabana zıt olduğunu göstermek durumundayız.

Mao Zedung, daha demokratik devrim aşamasında, (aslında Çin devrimi bu aşamayı hiç bir zaman geride bırakmadığı için, ÇKP tarafından iktidarın ele geçirilmesinden önce demek daha doğru olur), şunları yazıyordu :

«...Siyasi iktidar açısından biz, birleşik cephenin siyasi iktidar organlarını savunuyoruz. Biz, **komünist partisinin ya da herhangi bir başka partinin tek parti diktatörlüğünden yana değiliz.**» (S.E. - C. II, s. 444) (abç)

«Bazı kişiler, şüphecidir ve komünist partisi bir defa iktidara gelince onun Rusya örneğini izleyeceğini, **proletarya diktatörlüğü ve tek parti sistemini** kuracağını düşünmektedirler. Buna cevabımız şudur: Demokratik sınıfların ittifakına dayanan bir yeni demokratik devlet, proletaryanın diktatörlüğü altındaki bir sosyalist devletten ilkede farklıdır... Rusya'daki sistemi, Rusya tarihi şekillendirmiştir... Bugünkü aşamada Çin sistemini, Çin tarihinin bugünkü aşaması şekillendirmektedir. Ve daha uzun bir süre burada özel bir devlet ve siyasi iktidar biçimi varolacaktır.» (S.E. - C. III, s. 257) (abç)

Mao Zedung, iktidarı ele geçirdikten sonra burjuvaziye «Rusya örneğini» yani, Lenin ve Stalin'in yolunu izlemeyeceği ve «proletarya diktatörlüğü ve tek parti sistemini» kurmayacağı yolunda verdiği söze sadık kalmıştır. O, 1949'dan sonra yazdığı yazılarda, şu görüşleri savundu ve onları pratikte uyguladı.

«Milli burjuvaziyle bir yandan mücadele etmeli, diğer yandan birleşmeliyiz. Bunu kadrolara açık seçik kavratmalı ve milli burjuvaziyle, demokratik partilerle, demokrat kişilerle ve aydınlarla birleşmenin doğru ve gerekli olduğunu gerçeklere dayanarak ortaya koymalıyız... Bunlarla birleşmek, emekçi halkın çıkarınadır.» (S.E. - C. V, s: 37) (abç)

«Burjuvaziyle daha iyi birleşebilmek... için özel sanayi ve ticaretteki durumu etraflı olarak kavrayın.» (age-s. 77)

«Gerçi ben Budizme inanmam ama, Budistleri birleştirmek onların halk ve düşman arasında kesin bir ayırım yapabilmelerini sağlamak üzere, bir bu-

distler derneği kurulmasına karşı değilim. Peki, birleşik cephe bir gün ortadan kaldırılacak mıdır? Ben kendi payıma kaldırılmasından yana değilim.» (age - s. 91)

«Demokratik partiler, uzun bir süre korunacak ve bizimle bir arada yaşamalarına izin verilecektir...» (age - s. 410)

Mao Zedung 1956 yılına, yani Kruşçev'in karşı-devrimci bir darbe düzenleyerek iktidarı ele geçirmesine ve Stalin'in eserine karşı açık bir saldırıyı başlatmasına kadar, bu görüşlerini ihtiyatlı ve çoğu zaman bunları reddeden birtakım Marksist-Leninist formülasyonlarla bir arada kullanmıştır.

Örneğin o, bu dönemde, kimi zaman bu görüşleriyle çelişen şu tip şeyler yazmaktan da geri durmuyordu:

«Toprak ağası sınıfının ve bürokrat-kapitalist sınıfın alaşağı edilmesi sonucunda, işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişme Çin'de baş çelişme durumuna gelmiştir; dolayısıyla bundan böyle milli burjuvazi bir ara sınıf olarak tanımlanmamalıdır.» (age - s. 87. - 1952)

«...İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişmeler uzlaşmaz çelişmelerdir.» (age - s. 120)

Ama bu söylenenler, sadece sözde kalmış ve 1956'daki Kruşçev darbesi ve o dönemde patlak veren Macaristan olaylarının ardından gelen «anti - Stalinist» yani anti-komünist kampanya Mao Zedung'a «Stalinizm»e karşı görüşlerini iyice açığa çıkarma ve bunları geliştirme imkanını sağlamıştır. Geçmişte, yanıltıcı Çin propagandasının etkisiyle, Mao Zedung ve ÇKP'nin gerek Tito revizyonizmine ve gerekse Kruşçev'in «anti - Stalinist» kampanyasına karşı çıktığı ve bu büyük komünistin eserini savunduğu yolundaki görüşler ülkemizde oldukça yaygındı. Bu, o dönemin gerçeklerinin yeterince bilinmemesinden kaynaklanan bir yanılgıdır.

Mao Zedung ve ÇKP, şu ya da bu revizyonist ülkeyle zaman zaman, ulusal çıkarlardan kaynaklanan çelişkiler içine girmiş ve bunu Marksizm-Leninizmi savunmak amacıyla yürütülen «büyük mücadele»ler olarak göstermeye çalışmıştır. Bir küçük burjuva devrimcisi olarak Mao Zedung, ülkesinin «ulusal» (dar anlamda ulusal) çıkarlarını bir yandan emperyalizme ve feodalizme karşı, diğer yandan ise proleteryaya ve komünizme karşı çıkarmış, «atalarımız» dediği Konfüçyüs, Mençiyüs, Sun Yat Sen gibi «Çinli büyük adamlar»ın öğütlerini ve amaçlarını gerçekleştirmeye çalıştığını birçok keż açıkça söylemiştir. Bunlarınkiyle, «Mençiyüs'ün dediği gibi 'göğün altında yenilmez'» olmaktan bahseden Mao Zedung'un fikirleri arasında her zaman sıkı bir bağ olmuştur.

O, daha Çin'in ulusal demokratik devrimi için mücadele ettiği yıllarda Sovyetler Birliği ve Komintern'i Çin'in demokratik devrimini zafere ulaştırmak için desteği kazanılması gereken, ama ileride burjuva milliyetçi emellerinin önünde engel olacak bir güç olarak değerlendirmiş ve buna uygun bir politika izlemiştir. O, daha sonraları, «Üçüncü Enternas-

yonal'in dağılmasından önce bile, biz, Üçüncü Enternasyonal'in emirlerine itaat etmiyorduk. Zunyi toplantısında itaat etmedik ve daha sonra düzeltme hareketi de dahil olmak üzere, nihayet bir karar tasarısını ('Partimizin tarihindeki bazı meseleler üzerine karar')(*) benimsediğimiz, 'solculuk' hatalarını düzelttiğimiz Yedinci Kongreye kadar uzanan on yıl boyunca onlara hiç itaat etmedik». (**Yayınlanmamış Yazılar** - s. 172) diye öğündü. Stalin ve Komintern, Mao Zedung'un bu konumunu daha o zamandan kavramışlardı. Bunu bizzat Mao Zedung, şöyle ifade ediyordu: «Stalin,... devrimin zaferinden sonra Çin'in bir Yugoslavya olacağından, benim de bir ikinci Tito haline geleceğimden endişe etti.» (age - s. 145). Yine, Enver Hoca yoldaş, **«Emperyalizm ve Devrim»** adlı eserinde Çu En Lay'ın Tiran'da AEP yetkilileri ile yaptığı görüşmede; «Stalin, bizim Amerikan yanlısı olmamızdan ya da Yugoslav yolunu izleyebileceğimizden kuşkulanıyordu.» dediğini açıklıyor. Sosyal pratik, Stalin'in kuşkularının yersiz olmadığını gösterdi. Yine Mao Zedung, Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'ne nasıl yaklaştıysa, Kruşçev ve Brejnev'in Rusya'sına da aynı şekilde yaklaşmış, küçük burjuva açıdan hem proletaryanın, hem de sosyal-emperyalizmin baskısından kurtulmaya çalışmıştır. O, bu iki farklı çatışmayı «sosyalist ülkeler arasındaki çatışma» olarak kamufle etmeye çalışmıştır. O, şöyle diyor: «Bütün 1960 yılını Kruşçev'le savaşarak geçirdik. İşte görüyorsunuz, sosyalist ülkeler arasında ve Marksizm-Leninizm içinde de böyle bir sorun ortaya çıkabiliyor. Ama gerçekte bunun kökleri, çok eskiden olmuş olan olaylarda, geçmişte yatmaktadır.» (**Yayınlanmamış Yazılar** - s. 145)

Mao Zedung ve ÇKP'nin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan çeşitli revizyonist akımlar karşısındaki tavrı her zaman oportünizmin tipik bir simgesi olmuştur. O, başlangıçta Tito revizyonizminin Stalin önderliğindeki uluslararası komünist hareket tarafından güçlü bir şekilde mahkum edilmesi karşısında «Yugoslavya'ya haksızlık yapıldığı» kanısında olduğu halde susmuş, 1955'de Kruşçev Tito'yu yeniden Marksist-Leninist ilan ederek «Uluslararası Komünist harekete» dahil etmek için faaliyete girişince Kruşçev'i desteklemiştir. Daha sonra Rusya ile olan çelişmesi keskinleşince Kruşçev'e karşı durumunu güçlendirmek ve Kruşçev'i yıpratabilmek için Tito'nun revizyonist olduğunu yeniden «keşfetti». Çin ile Sovyetler Birliği arasındaki ayrılıklar su yüzüne çıktığında Moskova tarafı, Çin'i Tito konusunda döneklik yapmakla suçlayarak şunları yazıyordu:

«Bilindiği gibi, 1955'de Sovyetler Birliği Komünist Partisi öteki kardeş partilerle birlikte, Yugoslavya ile öteden beri süregelen ve asıl suçlusu Stalin olan gerginliği gidermek üzere ilişkileri düzeltme konusunda girişime geçti. Çin Ko-

* Bkz: Mao Zedung, «Sağ ve Sol Sapma Üzerine» - Ekim y.

münist Partisi liderlerinin Yugoslavya'daki sosyalist sistemin yapısı üzerinde o zaman kuşkuları yoktu. Öyle ki, Jenmin Jibao gazetesi, «Yugoslavya sosyalizmin kurulmasında şimdiden dikkate değer başarılar göstermiştir.» diye yazıyordu.» (Bkz: **«Pekin - Moskova Çatışması»** - s. 137)

Ancak, Mao Zedung ve ÇKP, daha sonra Tito'nun «Üçüncü Dünya» adını verdikleri ülkeler üzerindeki etkisinden hegomonyacı amaçları doğrultusunda faydalanabilmek amacıyla yeniden tavır değiştirdiler. Enver Hoca Yoldaş, **«Emperyalizm ve Devrim»** adlı eserinde Tito'nun 8 Eylül 1978'de yaptığı bir konuşmadan şu sözleri aktarıyor:

«Ben, (Tito - PB) daha henüz, Mao Zedung hayattayken Çin'e davet edilmiştim. Federal Yürütme Kurulu Başkanı Cemal Bigediç ile görüşmesi sırasında, Mao Zedung, benim Çin'i ziyaret etmemi istediğini ona söylemişti. Aynı biçimde, Başkan Hua Gua Feng de bana, Mao Zedung'un daha beş yıl önce benim çağrılmamı istemiş olduğunu ve ayrıca Yugoslavya'nın 1948'de de haklı olduğunu vurguladığını açıkladı. Mao Zedung, bunu daha o zamanlar yakın çevresinde söylemişti. Ama o zamanlar, Çin ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkileri gözönünde tutarak bunu resmen açıklamamışlardı.» (bkz. **«Emperyalizm ve Devrim»** - Yıldız y. s. 321)

Mao Zedung, başlangıçta Kruşçev'in Stalin'e karşı açtığı kampanyayı ve bu kampanyanın başlatıldığı SBKP XX. Kongresi'ni de destekledi. Ama, daha sonra yine Kruşçev'le olan çatışmasında parsa toplamak amacıyla sözde Stalin'e sahip çıkıyormuş gibi göründü. Yine de o, Stalin'e karşı yürüttüğü mücadeleden geri kalmamak için sözde Stalin'in «yüzde yetmiş doğru, yüzde otuz yanlış» olduğu gibi, saçma bir tez ileri sürdü ve Stalin'i suçlamaya devam etti.

Yine biraz önce sözünü ettiğimiz Kruşçev revizyonistleri tarafından yazılan mektupta, Çin'in bu konuda yaptığı dönüşe şöyle değinilmekte ve Mao Zedung'a serzenişte bulunulmaktadır:

«Komünist hareketin tümü, Marksizm-Leninizme aykırı olan kişileri putlaştırmaya karşı ve onun zararlı sonuçlarına karşı yapılan mücadeleyi anladı ve destekledi. Bunu bir zamanlar Çin liderleri de uygun bulmuşlar SBKP'nin XX. Kongresi'nin çok büyük bir uluslararası önem taşıdığını belirtmişlerdi.

«1956 Eylül'ünde ÇKP 8. Kongresi'nin açılışında Mao Zedung arkadaş şöyle demişti:

«'Sovyetler Birliği'ndeki arkadaşlar ve Sovyet halkı, Lenin'in öğretilerine uygun hareket ettiler, kısa bir süre içinde parlak başarılara ulaştılar. Son SBKP kongresi, birçok politik ilkeyi doğru olarak ortaya koydu ve Parti içindeki eksiklikleri kınadı. Güvenle söylenebilir ki, gelecekteki çalışmaları eşsiz bir gelişme gösterecektir.'

«Kongrede arkadaş Liu Shao Chi tarafından okunan ÇKP Merkez Komitesi politik raporunda bu yargı daha da ileri götürülüyordu:

«'SBKP'nin bu yılın Şubat ayında yapılan XX. Kongresi dünya ölçüsünde önem taşıyan en önemli politik olaydır. Kongre yalnız koskoca beş yıllık planın ana çizgilerini ve sosyalizmin daha ileri aşamalara ulaşmasına yönelen çok önemli önerileri getirmekle ve parti içindeki önemli karışıklıkların nedeni olan kişileri putlaştırmayı suçlamakla kalmamış, aynı zamanda uluslararası ilişkilerin

ve barış içinde bir arada yaşama ilkesinin geliştirilmesi için ileri öneriler getirmiş, uluslararası gerginliği yumuşatacak önemli öneriler ortaya atmıştır.'

«Yine, ÇKP'nin 8. Kongresi'nde arkadaş Deng Hsiao Ping parti tüzüğü değişikliği üzerine hazırladığı raporunda şöyle diyordu:

«'Leninizmin, parti içinde önemli sorunların karara bağlanmasında kişisel hareketi değil, ortaklaşa hareket etmeyi emrediyor. SBKP'nin XX. Kongresi ortaklaşa yönetim ilkesini ve kişileri putlaştırmaya karşı mücadeleyi gevşetmeden gözönünde bulundurmanın çok büyük önemine inandırıcı bir açıklama sağlamıştır.'

«Jenmin Jibao gazetesindeki 'Yine Proletarya Diktatörlüğünün Tarihi Deneyimi Üzerine' adlı ünlü yazıda (Aralık 1956) Çinli arkadaşlar şöyle yazmışlardı:

«'SBKP XX. Kongresi, Stalin'in önemli hatalarını ortaya sermiş ve Stalin'in hatalarının sonuçlarını ayıklamakta büyük bir yüreklilik göstererek Stalin putçuluğunu ortadan kaldırmıştır. Tüm dünyada Marksist-Leninistler ve komünizm davasına sevgi duyanlar, SBKP'nin hataları düzeltmeye yönelen çabalarını desteklemekte ve Sovyetler Birliği'ndeki arkadaşların çabalarının tam bir başarıya ulaşmasını dilemektedirler.'» (age - s. 109 - 110)

Bütün bunlar, ilke tanımayan iki revizyonist kliğin «tencere dibin kara» türünden demagojik çekişmelerinden başka nedir? ÇKP ve Mao Zedung, her kongrede Partinin revizyonist günahlarını revizyonist hiziplerden birinin sırtına yıkmışlar, böylece Liu-Deng kliği Lin Biao kliği vb. bir batıp bir çıkarken ÇKP ve Mao Zedung, sürekli yüz seksen derecelik dönüşler yapmış ve bu durumu hep «iki çizgi arasındaki» mücadeleyle açıklamışlardır.

Çinli revizyonistlerin Euro-komünizm akımına karşı tavırları da aynı ilkesizliği yansıtmaktadır. Başlangıçta Kruşçev'i yıpratmak amacıyla bunların en kaba revizyonist tezlerini demagojik biçimde eleştirmişler, ama bu partiler giderek Sovyet revizyonistlerinin yörüngesinden kendi «ulusal» emperyalist burjuvazilerinin saflarına kayınca, bunları ideolojik ve siyasi olarak desteklemeye başlamışlardır. İtalya, «KP»nin son kongresine bir ÇKP heyetinin katılması, bu desteğin açık bir kanıtıdır. İşte Mao Zedung'un 1956'dan beri yazdığı yazılar ve bunların içinde özellikle önem taşıyan ikisi, («On Başlıca İlişki Üzerine» ve «Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine») bu ortam ve durumlar gözönüne alınarak okunmalıdır. Mao Zedung, böylesi bir ortamda, tüm ihtiyatı elden bırakmış, ve Stalin'in şahsında, Marksizm-Leninizmin proletarya diktatörlüğü ve sosyalist inşa konusundaki tezlerine saldırmış, ve kendi revizyonist görüşlerini açıkça formüle etmiştir.

Buna karşılık, Kruşçevci ihanetten sonra, Çin revizyonistleri de dahil, bütün revizyonistler proletarya diktatörlüğünün «liberalleştirilmesi» konusunda büyük bir yaygara kopardıkları sırada, 1957 yılında, Enver Hoca yoldaşın başında bulunduğu AEP, bu revizyonist yaygaraya kararlılıkla karşı çıkıyordu.

Enver Hoca yoldaş tarafından 13 Şubat 1957 yılında AEP Merkez Komitesi Genel Toplantısına sunulan «Uluslararası Durum ve Parti'nin Görevleri Üzerinde Rapor» da şunlar söyleniyordu:

«Proletarya diktatörlüğünü ortadan kaldırmamalıyız. Tam tersine onu mümkün olduğu kadar güçlendirmeli, zayıflatılmasına, 'liberalleştirilmesine' ve saflarında karışıklık ve dağınıklık yaratılmasına izin vermemeliyiz, çünkü bu, tam da düşmanların istediği şeydir.» (AEP Tarihi C. II, s. 172 - 173)

Aynı dönemde Mao Zedung ise şunları yazıyordu:

«Halkın nefret ettiği milli bölünme ve kargaşalık günleri bir daha geri gelmemek üzere sona ermiştir. İşçi sınıfının ve Komünist Partisinin önderlik ettiği **600 milyonluk halkımız, tek bir yumruk gibi birleşerek,** sosyalizmin inşası **yüce görevine sarılmıştır.**

«Bugünkü aşamada, yani sosyalizmin inşası döneminde, sosyalist kuruluş davasından yana olan, onu destekleyen ve onun için çalışan bütün sınıflar, tabakalar, ve sosyal gruplar halk sınıflamasına girer...

«...Sömürülen sınıflarla sömüren sınıflar arasındaki çelişmelerin hem uzlaşmaz, hem de uzlaşabilir bir yönü vardır... Çin'in bugünkü koşullarında halk içindeki çelişmeler şunları kapsar: İşçi sınıfı içindeki çelişmeler, köylülük içindeki çelişmeler, aydınlar içindeki çelişmeler, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki çelişmeler, işçiler ve köylülerle aydınlar arasındaki çelişmeler, işçi sınıfı ve emekçi **halkın öteki kesimleriyle milli burjuvazi arasındaki çelişmeler, milli burjuvazi içindeki çelişmeler** vb...

«Ülkemizde işçi sınıfıyla milli burjuvazi arasındaki çelişme, halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer. Genel olarak ikisi arasındaki sınıf mücadelesi; halkın saflarındaki bir sınıf mücadelesidir. **Çünkü, Çin milli burjuvazisinin ikili bir niteliği vardır.** Burjuva demokratik devrim döneminde, milli burjuvazi hem devrimci hem de uzlaşmacı bir niteliğe sahipti. Sosyalist devrim döneminde milli burjuvazinin kâr amacıyla işçi sınıfını sömürmesi, onun niteliğinin bir yanını, buna karşılık anayasayı desteklemesi ve **sosyalist dönüşümü kabul etmesi** de diğer yanını oluşturur. Milli burjuvazi, emperyalistlerden toprak ağalarından ve bürokrat kapitalistlerden farklıdır. Milli burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki çelişme, sömürenle sömürülen arasındaki bir çelişmedir ve niteliği gereği, uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut koşullarında, **iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme, doğru bir biçimde ele alınırsa, uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir ve barışçı yöntemlerle çözülebilir...**

«'Uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim' de, Çin'in somut tarihi koşullarının bir ürünüdür. Bu bir anda ortaya atılmış bir slogan değildir. Uzun yıllar boyunca olgunlaştırılmıştır. **Uzun süreli bir arada yaşama görüşü, uzun zamandan beri bizim aramızda yaşamaktaydı.** Geçen yıl, sosyalist sistem esas olarak kurulduktan sonra bu slogan berrak bir biçimde ortaya kondu. Burjuva ve küçük burjuva demokratik partilerin işçi sınıfının partisi ile uzun süre yan yana yaşamasına neden izin veriliyor? Çünkü, sosyalizm davası için halkı birleştirme görevine gerçekten bağlı ve halkın güvenine sahip olan bütün siyasi partilere karşı uzun süreli bir arada yaşama siyasetini benimsememek için her hangi bir neden yoktur...» (S.E. - C. V, s. 441, 442, 443, 473) (abç)

Mao Zedung'un bu sözleri öz olarak, şu fikirleri içermektedir: 1) «Sosyalizmin inşası döneminde» milli burjuvazi halk içinde bir sınıftır. (Mao

Zedung, ayrıca «halk»ın «sosyalist kuruluş davasından yana olan, onu destekleyen ve onun için çalışan bütün sınıf, tabakalar ve sosyal gruplar»dan meydana geldiğini yani milli burjuvazinin de bu özellikleri gösterdiğini belirtiyor ve «halk içinde diktatörlük uygulanmaz» diyor.) Ve onun üzerinde diktatörlük uygulamak yanlıştır; 2) Sosyalizm, tek bir sınıf -proletarya- tarafından değil, «tüm halk» tarafından temsil edilen bir şeydir ve dolayısıyla «sosyalizmin inşası döneminde» devlet, tek bir sınıfın -proletaryanın- tek partisi aracılığıyla -komünist partisi- kullandığı egemenliğine değil, milli burjuvazi de dahil olmak üzere «tüm halkın» egemenliğine ve çok partili sisteme dayanmalıdır.

Bu fikirler, şimdiye kadar Marksizm-Leninizmi küçük burjuva görüş açısından revizyona tabi tutmaya çalışan ne kadar revizyonist akım çıktıysa o kadar ortaya atılmış olan proletarya ile burjuvazinin uzlaştırılması, barıştırılması, sınıf mücadelesinin yumuşatılması ve sözde «sınıfsal uyum» içinde «sosyalizme» giden yeni bir yolun keşfi fikrine dayanır.

Marksizmin devlet öğretisini savunurken, Lenin'in en fazla mücadele ettiği çarpıtmalardan biri de sosyalizm ve proletarya diktatörlüğü karşısında bu küçük burjuva uzlaştırıcı bakış açısıdır. O birçok eserinde kelimesi kelimesine Mao Zedung'un savunduğu görüşleri savunan menşevikler, devrimci-sosyalistler, Kautsky ve benzerlerini bugün de Mao Zedung'a tamamen uyan sıfatlarla adlandırır ve onların görüşlerini yere çalar. İşte, onun bu konuda yazdıklarından bazı örnekler :

«...Devletin anlamı ve rolü sorunu, pratik bakımdan ivedi bir eylem sorunu, üstelik bir yığın eylemi sorunu olarak tüm genişliği ile ortaya çıktığı zaman, Devrimci Sosyalistler ile Menşeviklerin hepsi, hemen ve gözlerini kırpmadan sınıfların devlet tarafından 'uzlaştırılması' küçük burjuva teorisine dört elle sarıldılar... Devletin kendi karşıtı ile (kendisine karşıt olan sınıfla) uzlaşması olanaksız belirli bir sınıfın egemenlik organı olması, küçük burjuva demokrasisinin hiç bir zaman anlayamadığı bir şeydir. Bizim Devrimci Sosyalistlerimizle menşeviklerimizin devlet karşısında takındıkları tutum, onların hiç de sosyalist değil, (...) sözde sosyalist laf ebeliği meraklısı küçük burjuva demokratları olduklarını gösteren en açık kanıtlardan biridir.» (Lenin, «Devlet ve İhtilal» - s. 16 - 17.)

«Küçük burjuva demokratlar, sınıflar savaşımı yerine, sınıflar arasındaki uyuşma üzerine düşlerini geçiren şu sözde sosyalistler, sosyalist dönüşümü de sömürücü sınıf egemenliğinin alaşağı edilmesi biçiminde değil, azınlığın görevlerinin bilincine sahip çoğunluğa barışçı bir boyun eğmesi biçiminde bir tür düş olarak tasarlıyorlardı.» (age - s. 38)

«Burjuvazinin diktatörlüğü ile, proletaryanın diktatörlüğünü uzlaştırmak, birleştirmek! Ne de kolay! Ne de parlak bir darkafalı fikir!» Lenin - «Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü» - s. 180)

«Küçük burjuva demokratlar, sınıf mücadelesine karşı duydukları nefretle, durumu onsuz idareye çalışmalarıyla, sınıf mücadelesini yumuşatma, barıştırma ve sivri uçları törpüleme gayretleriyle tanınırlar. Öyleyse bu demokratlar, ya kapitalizmden komünizme geçiş için tüm bir tarihi dönemin gerekliliğinin belirti-

lerini kenara atarlar ya da güçlerden birini yönetmek yerine mücadele eden iki gücü barıştırmak için uydurma planlar yapmayı kendilerine görev sayarlar.» (Lenin - **«Ekim Devrimi Üzerine»** - s. 52, Teori y.)

Stalin de, Sovyetler Birliği'nde (Çin'deki milli burjuvaziye denk düşen) kulakların tasfiyesi konusunda sağcı, uzlaşmacı bir çizgi izleyen Buharincileri şöyle eleştiriyordu:

«Bu adamlar, Sovyet iktidarının karşıt iki sınıfa aynı zamanda dayanabileceğini düşünüyorlar: İktisadi ilkesi işçi sınıfını sömürmek olan kulaklar sınıfıyla, iktisadi ilkesi her türlü sömürüyü ortadan kaldırmak olan (işçi)* sınıfı. Gerçekten gericilere özgü bir tutum. Bu gerici 'planlar'ın işçi sınıfının çıkarlarıyla Marksizmin ilkeleri ile Leninizmin görevleriyle hiçbir şekilde bağdaşmadığını tanıtlamanın gereği yok.» (Stalin - **«Leninizmin Sorunları»** - s. 236)

Devrim öncesi Çin, köylülüğün, küçük burjuvazinin nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturduğu, proletaryanın köylülükle bağlarını geniş ölçüde koruduğu geri bir tarım ülkesiydi. Böyle bir ülkede proletarya, küçük burjuvazinin ağır sosyal ve siyasi baskısı -yozlaştırıcı bir baskı- altındadır. Ülkenin demokratik devrim aşamasında oluşu ve gerçekte devrime tamamen burjuva demokrat özlemler ve bakış açısıyla katılan yüz milyonlarca küçük burjuvanın varlığı, bu sınıfın temsilcilerinin ÇKP için de yoğun bir şekilde bulunmasına yol açtı. Bunun yanı sıra, Çin devriminin şehirlerde uğradığı yenilgiler (bunun sebepleri ayrı bir araştırma konusudur) ve örgütlerinin dağıtılması, buna karşılık Çin kırında patlak veren güçlü köylü-toprak devriminin başarıyla gelişmesi ÇKP'nde küçük burjuvazinin -köylülüğün- egemenliğini kolaylaştırdı. Bu şartlarda kurulan ve gelişen Halk Kurtuluş Ordusu, zorunlu olarak esas itibariyle bir köylü ordusuydu. Mao Zedung, gücünü her zaman esas olarak bu ordudan aldı ve parti içi mücadelelerde ona dayandı. Buna karşılık ülkenin en büyük sanayi kenti olan Şanghay kurtarıldığında buradaki parti hücrelerinin tümünün sayısının üç-beş tane olduğu bilinmektedir. Kuşkusuz, partinin şehirlerde, işçi sınıfı içinde bu kadar kötü durumda olmasının esas nedeni, kendi sınıf menfaatlerine ve bakış açısına uygun olarak Mao Zedung'un partinin yönetimini ele geçirdikten sonra «kırların **temel** mücadele alanı olması» ve işçi sınıfının köylülük tarafından «kurtarılması»nı ifade eden «şehirlerin kırlardan kuşatılması» tezlerinde teorileştirilmeye çalışılan proletarya içinde çalışmayı ve onu örgütlemeyi reddeden anlayışlarını ona egemen kılmasıdır.

Bütün bu söylediklerimizden çıkan sonuç, demokratik devrim aşamasında bulunan yarı-sömürge, yarı-feodal, köylülüğün ezici bir çoğunluğu oluşturduğu ve devrimin özü itibariyle objektif olarak bir köylü-toprak devrimi olduğu ülkelerde, devrimde proletaryanın hegomonyasının

---

* Çeviride yanlış olarak (kulaklar) diye geçiyor.

sağlanamayacağı değil, ama, proletaryanın örgütlenmesine, mücadelesinin geliştirilmesine ve partinin proletaryaya dayanan sınıfsal bileşiminin korunmasına ve Marksizm-Leninizmin öğretilerinin sürekli ve yaygın bir biçimde propaganda edilmesine dayanan ideolojik mücadeleye özel bir dikkat ve ağırlık verilmesinin gerekliliğidir. Nitekim, aynı özelliklere sahip Arnavutluk'ta Arnavutluk komünistleri, Marksizm-Leninizmin öğretileri ışığında hareket ederek, yalnız demokratik ve anti-emperyalist devrimi başarmakla yetinmemiş, sosyalizmin inşası ve sınıfsız toplumun kurulması doğrultusunda dev adımlar atmışlardır ve atmaktadırlar.

Çin köylüsünün aşağı tabakalarının ayağa kalktığı ve devrimde tayin edici rolü oynadığı şartlarda, bu tabakaların temsilcisi olan ve onlara önderlik eden Mao Zedung, ÇKP'ye egemen olduktan ve dünya işçi sınıfının anavatanı olan Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği ve onun dünya örgütü Komintern'in desteği ile (bu destek doğrudan ya da dolaylı olarak, ideolojik siyasi, ekonomik, askeri vb. çok yönlüydü) kendi sınıfsal menfaatlerine denk düşen anti-emperyalist, anti-feodal demokratik devrimi esas olarak başardıktan sonra; doğal olarak devrimi ileri bir aşamaya yöneltmeye, tüm burjuvaziyi hedef alan proleter sosyalist devrim aşamasına yükseltmeye çalışmadı. Aksine onun tek gayesi, Çin proletaryasının ve komünistlerinin Stalin'in Sovyetler Birliği tarafından desteklenen sosyalizm yönündeki çaba ve özlemlerinin bastırılması oldu. Bu yüzden o, daha demokratik devrim döneminde ittifak kurduğu ve zayıflamamasına ve tecrit olmamasına özel bir dikkat gösterdiği milli burjuvaziyi, proletaryaya karşı bir denge unsuru olarak kullanmaya; demagojik bir biçimde «sosyalizm» olarak lanse ettiği burjuva ulusal çıkarlar temelinde, proletarya ve burjuvazi de dahil olmak üzere «tüm halkı» «tek bir yumruk» gibi birleştirmeye, «büyük uyum»u sağlamaya ve bu temelde bir çeşit küçük burjuva köylü sosyalizmi kurmaya çalıştı. Bu tür çabalar, ancak kapitalizmin yeniden güçlenmesine, burjuvazinin egemenliğine ve demokratik devrimin kazançlarının dahi bir süreç içinde yitirilmesine yolaçabilirdi. Nitekim, Çin devrimi kazandığı tüm büyük başarılar ve Çin halkına sağladığı tüm yararlara rağmen yozlaştı ve bugünün karşı-devrimine yol açtı.

Onun sosyalist devrimi engelleyebilmek amacıyla ortaya attığı anti-Marksist fikirler ve tezler, giderek dünya çapında ve demokratik devrim aşamasındaki ülkelerde dahi gerici; karşı-devrimci bir rol oynamaya başladı. Öyle ya, eğer sosyalist devrim aşamasındaki bir ülkede bir avuç iflah olmaz dışında burjuvazi sosyalizm davası için çalışıp sosyalizmin inşasına katılabilirse, demokratik devrim aşamasındaki bir ülkede baş düşmanda simgelenen bir avuç iflah olmaz dışında, emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağaları, neden bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm davasının bir neferi olmasın? Burjuvazi, kendi sosyal temeli-

-nın yokedilmesi işine bizzat katılabiliyorsa, emperyalistler bu işi neden yapmasınlar. İşte karşı-devrimci «Üç Dünya Teorisi» bu düşünce sisteminden doğdu. Bizimki gibi, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde Rusya'ya karşı ve onun beşinci kolu olan İ. Bilen'in T'K'P si ve ona «teslimiyet»in şampiyonu olan Türkeş'in MHP'sine karşı (şimdi iflah olmazları bunlar temsil ediyor!) «45 milyonu tek bir yumruk gibi birleştirerek», iki buçuk dünyanın emperyalistleri ile kol kola «bağımsızlık ve demokrasi» yi sağlamaya çalışan D. Perinçek gibi zıpırları türeten bu düşünce sistemidir.

Şimdi, Mao Zedung'un sözde proletarya diktatörlüğü adına savunduğu fikirlerin Marksizm-Leninizmle nasıl bir uzlaşmaz zıtlık içinde bulunduğunu gösterelim :

Sosyalist Devrim Döneminde, Burjuvazi Üzerinde Topyekün Bir Diktatörlük Neden Gereklidir ?

Lenin, «Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi'nin Temel Görevleri Üzerine» hazırladığı tezlerinde, proletarya diktatörlüğü konusunda küçük burjuva demokrasisinin «alıklığını» şöyle eleştiriyordu :

«Bütün dünyada ve en başta da en ileri, en güçlü, en kültürlü ve en özgür kapitalist ülkelerde, militarizm tarafından, emperyalizm tarafından, sömürgelerin ve güçsüz ülkelerin ezilmesi tarafından, emperyalist dünya kasaplığı tarafından ...yaratılmış bulunan somut durum içinde, **kapitalistlerin sömürülenler çoğunluğunun iradesine gürültüsüz-patırtısız bir boyun eğmeleri ve sosyalizme doğru barışçıl, reformist bir evrim fikrinin** kabul edilmesi olgusu, yalnızca aşırı bir küçük burjuva alıklık belirtisi değil, ama işçileri açıkça aldatmak, kapitalist ücretli köleliği idealleştirmek, gerçeği gizlemektir de. Bu gerçek, üretim araçlarının özel mülkiyetini kurtarmak için, **burjuvazinin, hatta en aydın ve en demokratik olanının bile,** hiç bir yalan, hiç bir suç karşısında milyonlarca işçi ve köylünün öldürülmesi karşısında artık durmadığı gerçeğidir. Yalnız, burjuvazinin zor yoluyla yıkılması, mülkiyetin zoralıma uğratılması, en tehlikeli ve en direngen tüm sömürücülerin yurt dışına kovulması ya da gözaltına alınmasına değin, parlamenter, hukuki, askeri, bürokratik, yönetsel, belediyesel vb. tüm burjuva devlet aygıtının dipten doruğa yıkılması, sömürücülerin kaçınılmaz direnme ve kapitalist köleliği yeniden kurma girişimlerinin bastırılması ereği ile onlara karşı sert bir gözetmenin örgütlenmesi, **yalnızca bu önlemler tüm sömürücüler sınıfının gerçek boyun eğişini sağlamaya yeteneklidirler.»** (Lenin - **«Burjuva Demokrasisi...»** - s. 304 - 305) (abç)

Mao Zedung, Marksizm-Leninizmin öğretilerinin tersine, sosyalist devrim aşamasında milli burjuvazi üzerinde diktatörlük kurulmasının yerine onunla barış içinde bir arada yaşamayı; milli burjuvazinin mülksüzleştirilmesi ve bir sınıf olarak yok edilmesinin yerine, onu ikna etme ve sosyalizmin inşası davasına kazanmayı geçirirken, büyük ölçüde küçük burjuva «saf» demokrasi hayallerinin etkisi altındadır. Daha doğru bir deyişle, bu hayaller, bu «alıkça» düşünceler, onun sınıfsal konumuna

uygun düşmektedir. Bir devrimci proleter, bir Marksist-Leninist için «saf» demokrasi, demokrasisizliktir; yani, devletin, sınıfların ortadan kalktığı sınıfsız topluma özgü bir şey. Proletarya, o aşamaya varılıncaya kadar burjuva demokratik devrim aracılığıyla feodal demokrasinin yerini burjuva demokrasisinin ve kapitalizmi yok edecek olan sosyalist devrim aracılığıyla da burjuva demokrasisinin yerine proleter demokrasisinin geçirilmesinin zorunlu olduğunun bilinciyle hareket eder. Ve, aynı zamanda o, komünizme kadar her demokrasinin aynı zamanda bir diktatörlük, objektif olarak uzlaşmaz sınıf çelişkilerinden kaynaklanan bir diktatörlük olduğunu bilir. Eski üretim tarzları ve o üretim tarzından kaynaklanan sömürücü sosyal sınıflar, imtiyazlarını kaybetmeye yok olmaya hiç bir zaman gönül rızasıyla boyun eğmedikleri için bu böyledir. Özellikle bu gerçek her türlü sömürünün mezar kazıcısı, proletaryanın devrimi karşısında yüz bin kere daha fazla geçerlidir. Burjuva demokrasisi, varlığını sürdürebilmek için, proletarya üzerinde diktatörlük kullanmaya zorunludur ve aynı şekilde, proleter demokrasisi de, yaşayabilmek için burjuvazi üzerinde topyekün, sağlam, gevşemeyen ve sürekli bir diktatörlük uygulamak zorundadır. Üstelik proletarya diktatörlüğünün gereği, yalnızca üretim araçları üzerinde sosyalist mülkiyetin kurulduğu ve sömürücü sınıfların mülksüzleştirildiği sosyalist kuruluşun ilk dönemi için değil, sömürücü sınıfların kalıntılarının, kapitalist kuşatmanın, burjuvazinin ideolojik siyasi baskısıyla proletaryanın safları arasında bozulmaya uğramış, yozlaşmış unsurlardan oluşan yeni burjuva unsurların ortaya çıkmasının ihtimalinin bulunduğu ve bunlarla proletarya arasında mücadelenin sürdüğü tüm sosyalizm dönemi boyunca, komünist topluma ulaşıncaya kadar kendini gösterir.(*) Çünkü, sosyalist toplumun bizzat kendisi hem kapitalizmin hem de komünizmin unsurlarını içeren bir geçiş toplumudur. Ve bu niteliğiyle, her zaman kapitalizme geri dönüşün olanaklarını bağrında barındırır.

Peki, yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkede yaşayan burjuva demokratının bu mesele karşısındaki tavrı nedir? O, demokrasi ve diktatörlüğün sınıfsal tabiatını ancak emperyalizm ve feodalizm karşısında kabul edebilir. Onun bir sınıf olarak serbestçe gelişmesinin önündeki engeller bunlardır. Onun için o, (tutarsız da olsa) komprador burjuvazi ve toprak ağa-

---

* Üretim araçlarının kollektifleştirilmesi ve burjuvazinin mülksüzleştirip sınıf olarak ortadan kaldırılmasıyla artık ülke içinde bir uzlaşmaz sınıf karşıtlığı temelinden söz edilemez. Ama proletarya diktatörlüğü hâlâ gereklidir. Uluslararası burjuvazinin varlığını sürdürdüğü ve dünya çapında kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişmenin henüz çözümlenmediği şartlarda; uluslararası burjuvazinin içeriden ve kuşatma yoluyla dışarıdan sosyalizmi yıkma çabalarını engellemenin aracı yine proletarya diktatörlüğüdür. Ve o giderek sönecektir.

larının diktatörlüğünün yıkılması, bu sınıflar üzerinde diktatörlük uygulanması ve hatta bu sınıfların yok edilmesinden yana olabilir. Ama, onun demokrasinin sınıf karakteri konusundaki kavrayışının sınırları, işte bu noktaya kadardır. Buradan öte, gelişmek zorunda olan yeni demokrasi, proleter demokrasisi, aynı zamanda onun da toplumsal temeline, özel mülkiyete yöneldiği için (bu yönelme sömürücü bir sınıf sözkonusu olduğunda olduğu gibi şiddet unsurunu içermek zorunda değildir; çünkü, küçük burjuva, burjuva toplumun esas olarak sömürüye baş vurmayan aksine çoğu zaman sömürülen ve emekçi niteliği de taşıyan bir tabakasıdır; ama yine de küçük mülk sahibi, küçük mülk sahibi olarak kaldıkça, kapitalist toplumun bir parçasıdır) onun için bu noktadan öte, «saf» demokrasi başlar. O, tıpkı Mao Zedung'un yaptığı gibi, biz tek parti, tek sınıf egemenliğinden yana değiliz; bütün halkın egemenliğinden yanayız; milli burjuvazi de halk tanımı içine girer, demokrasi hem proletaryayı, hem burjuvaziyi kapsamalı, halk içinde diktatörlük uygulanmamalıdır, der. «Halk demokrasisi» içinde bütün sınıfların eşit olduğunu, proleter ya da burjuva «iflah olmazlar» kendi tek sınıfa dayanan diktatörlüklerini kurmaya kalkışırlarsa, bunlara karşı mücadele edilmesini vaaz eder. Böylece de o, kendi «halk demokrasisi»nin burjuva tabiatını gizlemeye, proletarya ve emekçi yığınların gözüne kül serpmeye çalışır. Demokratik devrimden sosyalizme kesintisiz geçişi, proletarya diktatörlüğünü, Marksizm-Leninizm örtüsü altına gizlenerek sahtekârca reddeder.

Lenin, Kautsky'nin şahsında bu sosyal tipi şöyle eleştirir:

«Kautsky, liberal devrimin bir proleter devrimden, gökyüzünün dünyadan uzak olduğu kadar, Marks ve Engels'ten uzaklaşmıştır. Saf demokrasi ve yalın 'demokrasi' Kautsky'nin sözünü ettiği 'özgür halkın devleti'yle ilgili bir yakıştırmadır, yani tam bir saçmalıktır. Kautsky, bilgiç geçinen bir avanağın çok bilmişliği ya da on yaşındaki bir kız öğrencinin saflığı ile soruyor: çoğunluk bizdeyse, diktatörlüğe neden ihtiyacımız olsun? Marks ve Engels açıklıyorlar:

«— Burjuvazinin direnmesini kırmak için;
«— Gericilere korku vermek için;
«— Silahlı insanların burjuvaziye karşı otoritesini kurmak için;
«— Proletaryanın düşmanlarını zorla teslim alması için;

«Kautsky, bu açıklamaları anlamıyor. Demokrasinin 'saflığı' ile aklı çelinmiş, onun burjuva karakterinden başka yanını görmez olmuş bir halde: çoğunluk, çoğunluk olduğundan azınlığın 'direnişini kırmak' ve 'onu zorla teslim almak' ihtiyacını duymaz. Demokrasiyi çiğneme hallerinin önüne geçmek yeterlidir. Demokrasinin 'saflığı ile' aklı çelinen Kautsky, burjuva demokratların işlediği küçük hatayı istemeyerek işliyor: yani gerçek eşitliği değil, biçimsel eşitliği (kapitalizmde bir hile ve ikiyüzlülükten başka bir şey olmayan eşitliği) ele alıyor.

«Sömürenle sömürülen eşit olamaz.

«Bu gerçek, Kautsky'ye ne kadar çirkin görünürse görünsün, sosyalizm hiç bir zaman sömürenle sömürülenin eşitliğini kabul edemez.

«Başka bir gerçek: bir sınıfın öteki sınıfı sömürmesinin bütün olasılıkları yok edilinceye dek gerçek eşitlik olamaz.»

(Lenin - «**Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky**» - s. 104 - 105)

Lenin, daha sonra, burjuvaziyi yalnız devirmenin değil, devirdikten sonra da onun üzerinde diktatörlük uygulamaya devam etmenin gerekliliğini şöyle açıklar:

«Sömürücüler, ortada başarılı bir ayaklanma, ya da ortada bir başkaldırma halinde bir çırpıda yenilgiye uğratılabilirler. Ama çok seyrek ve özel haller dışında, sömürücüler, bir çırpıda yok edilemezler. Büyük bir ülkenin bütün toprak sahiplerine ve kapitalistlerine bir çırpıda el komanın olanağı yoktur. Ayrıca, yasal ve politik bir eylem olarak yalnızca el koma da uzun vadede konuya çözüm getirmez; çünkü toprak sahiplerini ve kapitalistleri gerçekten güçsüz düşürmek ve fabrikaların ve çiftliklerin yönetimini tamamen değiştirmek, bunların başına işçileri gerçekten getirmek gereklidir. Eğitim, zengin bir yaşamın koşulları ve alışkanlıklar sayesinde bir çok kuşağı rahata kavuşmuş sömürücülerle, **en ileri ve en demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile çoğunluğu ezilmiş, geri kalmış, ihmal edilmiş yılmış ve parçalanmış olan sömürülenler arasında eşitlik olamaz.** Sömürücüler, bir devrimden sonra da uzun zaman, mutlaka bir çok pratik üstünlüklere sahip olma durumlarını sürdüreceklerdir. Paraları olacaktır (çünkü parayı birden ortadan kaldırmanın olanağı yoktur); çoğu zaman bazı taşınabilir malları, bol sayıda bulunacaktır. Çeşitli ilişkileri örgütleme ve yönetme alışkanlıkları olacaktır. Onlar, bütün yönetim 'sırları'nı (görenekleri, yöntemleri, araçları ve olanakları) bilecektir. Eğitimde üstünlük onlarda olacaktır. Yüksek teknik personel (burjuvazi gibi yaşayan, ve düşünenler) ile sıkı ilişkiler, savaş sanatının en büyük deneyimi (bu nokta çok önemlidir) vb. vb. hep onlarda bulunacaktır.

«Sömürücüler, yalnız tek bir ülkede yenilgiye uğratılabilirse -kuşkusuz bu tipiktir, çünkü bir çok ülkede bir anda kendiliğinden bir devrim olması, çok az görülebilecek bir durumdur- sömürücülerin uluslararası ilişkileri geniş olduğundan, onlar, sömürülenlerden daha güçlü olacaklardır. En geri kalmış orta halli köylü, zanaatçı ve benzeri nüfus gruplarından bir bölümünün sömürücülerin ardından gittiğini, Komün dahil (Versailles birlikleri arasında proleterler de vardı ve bilgiç Kautsky bunları unutmuş) bütün devrimler ispat etmiştir.

«Bu durum karşısında, tam anlamıyla derin ve ciddi devrimde sonucu çoğunluk ile azınlık arasındaki ilişkinin belirleyeceğini sanmak, aptallığın zirvesi, bayağı bir liberalin en ahmakça önyargısı, insanları yerleşmiş bir tarihi gerçekten uzaklaştırarak aldatmak çabasıdır. Bu tarihi gerçek, her derin devrimde, sömürülenler üzerinde yıllardır önemli pratik üstünlükler elde eden sömürücülerin uzun, inatçı ve umutsuz direnişinin kural olduğunu gösterir. Ahmak Kautsky'nin duygusal hayalleri dışında, sömürücüler, son umutsuz savaşta, ya da bir dizi savaşta üstünlüklerini kullanmaya girişmeksizin sömürülen çoğunluğun kararına hiç bir zaman kendilerini teslim etmeyeceklerdir.

«**Kapitalizmden komünizme geçiş, bir tarihi dönemin tümünü kapsar. Bu dönem sona erinceye dek, sömürücüler eskiyi getirme umudunu terketmezler ve bu umut, eskiyi getirme çabalarına dönüşür.** İlk ciddi yenilgilerinden sonra yenilişi hiç düşünmemiş olan, bunun olacağına hiç inanmamış, bunu aklından hiç geçirmemiş olan yenik sömürücüler, on kat artan bir güçle, yüz kat büyüyen büyük bir hırs ve kinle, tatlı ve rahat bir yaşam süren şimdi de 'aşağılık

bir sürü' tarafından mahvolmaya ve yoksulluğa (ya da 'bayağı' işe...) mahkum edilen aileleri adına yitirdikleri 'cenneti' yeniden kurmak için savaşa atılırlar. Kapitalist sömürücülerin treninde, küçük burjuvazinin geniş birlikleri arkadan gelirler. Bütün ülkelerde kazanılan tarihi deneyim gösterir ki, küçük burjuvazi önce ne yapacağını bilemez, kararsız kalır, ama günün birinde proletaryanın ardından yürür, ertesi gün gene devrimin güçlüklerinden korkmaya başlar. İşçilerin ilk yenilgilerinde ya da yarı-yenilgilerinde paniğe kapılır, iyice sinirlenir, şaşkın halde ortalıkta dolaşır, sümüklerini çeker ve bizim Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler gibi bir kamptan ötekine koşuşur.

«Bu koşullar içinde savaşın iyice kızıştığı bir dönemde, çok eski, bin yıl eski tarihi ayrıcalıkların var olup olmaması sorununu ortaya çıkardığı bir sırada, çoğunluk ve azınlıktan, saf demokrasiden sözetmek, diktatörlükten, sömürülenle sömüren arasında eşitlik olduğundan dem vurmak, böyle bir yola sapmak için iyice ahmak ve alabildiğine bön olmak gerekir.» (Lenin-age, s. 105, 106, 107) (abç)

İşte, bütün bu tarihi ve sosyal gerçekler karşısında proletarya, sosyalist devrimi başarmak ve komünizme ulaşmak için; değil Mao Zedung'un iddia ettiği gibi milli burjuvaziyle uzlaşmak ve onu iktidara ortak etmek, küçük burjuvaziyle dahi iktidarı paylaşmaz ve kendi sınıf egemenliğini ve bu egemenliğin en önemli araçlarından biri olan kendi tek parti (Komünist Parti) diktatörlüğünü kurar.

Mao Zedung'a ve küçük burjuva demokrasisine göre, «bütün halkın devleti»nin proletarya ya da burjuvazinin egemenliğini temsil etmesi, «devletin küçük bir azınlığın malı olması» anlamına gelir ve bu kötü durum önlenmelidir! Soruna böyle yaklaşmak bile eşsiz bir darkafalılığın (sadece sınıfsal konumundan kaynaklanan bir darkafalılık) belirtisidir. Küçük burjuva hayallerin dışında, devlet üzerinde proletarya ya da burjuvazinin egemenliğini dışarıda bırakan bir üçüncü yol yoktur. Olsa olsa birinin egemenliğinin sarsıldığı, diğerinin ise egemenliğini **tam olarak** kuramadığı geçiş dönemleri olabilir; ki burada da çoğu zaman ikili bir iktidar ve her iki iktidarın kendi proleter ya da burjuva sınıfsal karakteri vardır. Geçici olarak da olsa, küçük burjuvazinin egemen olduğu en ileri, en devrimci bir diktatörlük bile, sınıfsal olarak burjuvazinin damgasını taşır.

Revizyonistler, proletarya diktatörlüğüne düşmanlıklarını «bütün halka ait olan» bir iktidarın, proletaryanın «tek sınıf egemenliğine dayanan» diktatörlüğünden daha «demokratik» olduğu yolundaki iddiaların ardına gizlemeye çalışırlar. Böyle bir düşünce sistemi tamamen anti-Marksist ve saçmadır. Proletarya, mevcut olan ve olabilecek en ileri demokrasiyi temsil eder. Onun egemenliği, her türlü siyasal «eşitliği» «demokrasiyi» kaba bir aldatmacaya dönüştüren **sömürünün,** yokedilmesiyle gerçeklik kazanabilir ve demokrasiye, gerçek özünü, muhtevasını kazandıran, onu geniş emekçi yığınlar için kullanılabilir bir şey haline

getiren de bu yok edişten başka bir şey değildir. Bu yüzden proletaryanın tek sınıf egemenliğine dayanan diktatörlüğü, bırakın burjuva demokrasisini, yine egemen sınıfın damgasını taşımasına rağmen, bir çeşit birleşik diktatörlük, geçiş devleti olan proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne göre de çok daha demokratiktir. Halkın (emekçi yığınların) demokrasiden gerçekten yararlanması, devletin proleter sınıf karakteri ne kadar güçlüyse o kadar mümkündür. Bu yüzden revizyonistlerin proleter demokrasisini boğabilmek için «bütün halkın devleti» gibi sözde sınıf karakteri olmayan, gerçekte burjuva diktatörlüğünün ta kendisi olan devlet biçimlerini proletarya diktatörlüğünün karşısına çıkarmaları ve bunun daha «geniş» bir demokrasiyi temsil ettiğini iddia etmeleri, proletarya üzerinde burjuvazinin egemenliğini kurmanın ve sürdürmenin alçakça bir çabasından başka bir şey değildir.

Geçmişte, proletarya diktatörlüğünden «daha ileri bir demokrasi biçimi»' olan «bütün halkın devleti»ne geçişi ilan eden gerçekteyse Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğünü yıktıklarını ve onun yerine azgın bir burjuva-revizyonist ve faşist bir diktatörlük kurduklarını gizlemeye çalışan Kruşçev ve Brejnev hainlerine karşı -kendisi de «bütün halkın devleti»ni savunan- ÇKP'nin bir dizi eleştiri yönelttiğini bilen bir çok devrimci, bu eleştirileri Mao Zedung'un bugün gün ışığına çıkmış ve Çin'de her zaman kanun yerine geçmiş bu fikirleriyle nasıl bağdaştıracakları konusunda tereddüde ve şaşkınlığa düşebilirler. Ama bu, revizyonizmin, oportünist ve faydacı tutumunu anlamamak olur. Bir burjuva politikacısı için nasıl günlük çıkarlarından başka bir şey yoksa, bir revizyonist için de durum böyledir. O, kendisi burjuva liberalizmine gırtlağına kadar gömülmüştür. Ama eğer Marksist-Leninist görünmenin kendisine yarar sağlayacağını hesaplıyorsa, böyle görünmekten ve Marksizmi rakiplerine karşı, «uygulamaktan» kaçınmaz. Bunu yapanlar, yalnız Çin revizyonistleri değildir. Sovyet revizyonistleri de Çin revizyonizmine karşı aynı oportünist tutum içindedirler. Onlar da, «Maoculuğu» eleştirdikleri çeşitli makale ve yazılarında Marksizmin klasiklerine zaman zaman başvurur ve Çin revizyonizminin bunlarla çelişen tutumlarını sergilerler. Ama bütün bunlar, nihayet, düşmanı kötü bir vaziyete düşürmek için yapılmış şeylerdir. Başka bir şey değil. Yani, bir çeşit Marksizm ticareti.

Bir proletarya diktatörlüğü, burjuvazi üzerinde diktatörlük olmadan varolabilir ve gelişebilir mi? Küçük burjuvazi, sınıf mücadelesini mantıki sonucuna götürmekten neden korkar? Proletaryanın tek başına egemenliği, tüm emekçi halk arasındaki ittifak fikriyle çelişir mi? Bütün bu sorulara Lenin ve Stalin'in nasıl cevap verdiğini kısaca görelim:

«Başlattığımız iki yıldır yapmakta olduğumuz ve sonuna kadar sürdürmeye son derece kararlı bulunduğumuz devrim, ancak iktidarı yeni sınıfa aktardığımız taktirde, ancak tüm yönetim alanlarında, tüm yönetim işlerinde ve

yeni hayatın bütün yönelimlnde burjuvazinin kapitalist köle sahiplerinin, burjuva aydınlarının, **tüm mal ve mülk sahiplerinin temsilcilerinin yerini tamamen yeni sınıf aldığı taktirde gerçekleşebilir ve yaşayabilir.»** (Lenin - «**Sendikalar İkinci Bütün Rusya Kongresi'ne Rapor**» - Proletarya Diktatörlüğü Üzerine, s. 129.) (abç)

«Devlet özel bir iktidar örgütüdür: belirli bir sınıfın sırtını yere getirmeye yönelik bir zor örgütü. Peki, proletaryanın yenmek zorunda olduğu sınıf hangisidir? Elbette, yalnız sömürücüler sınıfı, yani burjuvazi. Emekçilerin yalnızca sömürücülerin direncini bastırmak için devlete gereksinimleri vardır. Oysa bu baskıyı yönetme, onu pratik olarak gerçekleştirme işini, sonuna dek devrimci tek sınıf olarak, burjuvaziyi tamamen iktidardan kovmak için ona karşı savaşımda bütün emekçileri ve bütün sömürülenleri birleştirmeye yetenekli tek sınıf olarak **yalnızca ve yalnızca proletarya yapabilir.»** (Lenin - **«Devlet ve İhtilal»** s. 37) (abç)

«Küçük burjuvazi, 'bütün söylenenlere ve yapılanlara karşın' devletin sınıflar -dışı ya da sınıflar- üstü bir şey olduğuna inanarak bu noktada ihanet etmiştir. Evet, 'tek bir sınıf' olan proletaryanın, sermayeye karşı sürekli bir savaş yapmasına 'bu tek sınıfın' örgütünü bir devlet örgütü haline sokmasına neden izin verilmez? Küçük burjuvazi sınıf mücadelesinden korkar ve onu mantıki sonucuna, temel hedefine götürmez de ondan...» (Lenin - **«Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky»** s. 114)

Lenin, proletarya diktatörlüğünün 'herkes tarafından seçilmiş', 'bütün halkın' iktidarı ile, 'sınıflara bağlı olmayan' iktidarla karıştıranlara karşı çıkarak şöyle diyordu :

«'Siyasal egemenliği eline almış olan sınıf, egemenliği, ona **tek başına** sahip olacağı bilinciyle almıştır. Bu, proletarya diktatörlüğü anlayışına girer. Bu anlayışın, ancak, bir sınıf siyasal iktidarı yalnız kendi eline aldığını bildiği ve 'herkes tarafından seçilen, halkın tümünün anlayışına sahip bütün halkın' iktidarı üzerine söylevlerle ne kendisini, ne de başkalarını aldatmadığı zaman bir anlamı olabilir.» (Stalin - «Rusya Ulaştırma İşçileri Kongresi'nde Söylev» - C. 16. s. 286-Rusça baskı)

«Bununla birlikte bu **bir tek** sınıfın, iktidarı öbür sınıflarla paylaşmayan ve paylaşamayan proletarya sınıfının, amaçlarını gerçekleştirmek için öbür sınıfların emekçi ve sömürülen kitlelerinin yardımına ve onların ittifakına gereksinme duymadığı anlamına gelmez. Tersine bu iktidar, bu bir tek sınıfın iktidarı, ancak proleter sınıf ile küçük burjuva sınıfların emekçi kitleleri, her şeyden önce köylülüğün emekçi kitleleri arasında özel bir ittifak biçimi altında güçlenebilir ve sonuna kadar gerçekleştirilebilir.

«Bu özel ittifak biçimi nedir? Bu neden ibarettir? Proleter olmayan öbür sınıfların emekçi kitleleri için yapılan bu ittifak bir tek sınıfın diktatörlüğü fikri ile çelişmekte midir?

«Bu özel ittifak biçimi, bu ittifakta yönetici gücün proletarya olmasından ibarettir. Bu özel ittifak biçimi, devletin yöneticisinin, proletarya diktatörlüğü sisteminde, yönetimi öbür partilerle **paylaşmayan ve paylaşamayan** bir tek parti olmasından ibarettir.

«Gördüğümüz gibi, çelişki, burada, ancak görünüştedir; sözdedir.» (Stalin - **Leninizmin Sorunları** - s. 146)

Yukarıda aktardığımız pasajlardan açıkca anlaşılacağı gibi, Marksizm-Leninizmde tek sınıfın egemenliği olarak proletarya diktatörlüğü sis-

temi bu tek sınıfın tek partisi olacağından çıkan bir sonuç olarak komünist partisinin devlet iktidarına tek başına egemen olması fikriyle birbirine yakından bağlıdır. Ve Mao Zedung, bunlardan birini inkâr ederken, diğerini de zorunlu olarak inkar etmekte, komünist partisinin işçi sınıfının egemenliğinin bir parçası ve koşulu olarak tek başına egemenliğinin yerine «Komünizme kadar» orta ve küçük burjuva partilerin komünist partisi ile bir arada yaşaması ve «karşılıklı olarak birbirini denetlemesi» fikrini koymaktadır. Bu, her türden revizyonistin (özellikle proletaryayı iktidarı tek başına ele geçirmekten alıkoymak sözkonusu olduğu zaman) eğilim duyduğu ve günümüzde en hararetli savunucularının Euro-komünistler olduğu bir görüştür. Bu görüş, «saf demokrasi» ve çoğunluğu elinde bulunduran proletaryanın burjuvazi üzerinde diktatörlük olmadan da egemen olacağı ve yönetebileceği şeklindeki yavan küçük burjuva görüşlerle yakından birbirine bağlıdır. Nitekim, Euro-komünistler, emperyalist ülkelerdeki bugünkü burjuva demokrasisinin bir diktatörlük olmadığını ve sınıfsal karakterini yitirdiğini iddia ederek, «bu sistemde burjuvazi bir azınlık teşkil ettiği halde diktatörlüğe başvurmadan yönetebiliyorsa, proletarya haydi haydi yönetebilir» diyorlar ve ona dokunmayacaklarını ilan ediyorlar. Oysa, Lenin; «Bir tek parti diktatörlüğünden ötürü bizi kınadıkları zaman ve işittiğimiz gibi, bize sosyalist birlik cephesini önerdikleri zaman, şöyle diyoruz: 'Evet, tek parti diktatörlüğü!' biz bunda direniyoruz ve gerileyemeyiz. Çünkü sözkonusu olan şey, onlarca yıl içinde tüm sanayi proletaryasının öncü mevkiini kazanmış olan partidir.» (Lenin, «Eğitim İşçileri Birinci Kongresinde Verilen Söylev» - aktaran Stalin, «Leninizmin Sorunları» - s, 170) diyordu. Mao Zedung, tüm revizyonistler gibi, «Stalin'in eleştirisi» perdesi altında Marksizm-Leninizme saldırmakta ve onu tahrip etmeye yeltenmektedir. Tıpkı eski revizyonistlerin sözde Lenin'i Marks'tan ayırarak, «Leninizmi eleştirme» görüntüsü altında Marksizme saldırmaları gibi...

Mao Zedung'un bu açıkça anti-Marksist fikirleri yenir yutulur hale getirmek için başvurduğu yöntemlerden biri de, Çin'in Marksizm-Leninizmin tüm temel öğretilerini geçersiz kılan «kendine özgü» bir ülke olduğu yolunda bir iddiayı ortaya atmasıdır. O böylece Lenin ve Stalin'in öğretilerinin «Rus deneyi», «Rusya'ya özgü bir şey» olarak sunuyor ve Çin'de onun yerine, bir çeşit küçük burjuva sosyalizminden başka bir şey olmayan «Millileştirilmiş Marksizm»i geçiriyor. O, bir çeşit «ne siz bize karışın, ne de biz size» liberalizmi ile şöyle diyor: «Yukarıda ortaya konan görüşler, Çin'in somut tarihi koşullarına dayanmaktadır. Farklı sosyalist ülkelerin ve farklı komünist partilerinin koşulları farklıdır. Bu nedenle, öteki ülkelerin ve partilerin Çin örneğini kesinlikle izlemeleri gerektiğini söylemiyorum.» (Mao Zedung, S.E. - C. V, s. 473)

Bu, «somut şartların» farklılığı, öyle bir farklılıktır ki, Marksizm-Leninizmin bütün temel tezlerinin revizyonunu gerektiriyor. Biz, Marksizm-Leninizme henüz açıkca saldırıya geçmediği dönemlerde, bütün revizyonistlerin bu «somut şartlar» perdesi altına gizlenmeye çalıştığını biliyoruz. Mao Zedung da bu eskimiş yöntemi kullanıyor.

Mao Zedung'un burjuvaziye karşı liberalizminin hangi ölçülere vardığını göstermesi bakımından Liang Şu-Ming örneği son derece ilginçtir. Bu Liang Şu-Ming'i Mao Zedung, şöyle nitelendiriyor:

«Bay Liang Şu-Ming 'dürüst bir adam' mıdır? Barış görüşmeleri sırasında nasıl bir rol oynamıştır?...

«...Bay Liang'ın tutumunun can alıcı anlarda Çan Kay Şek'i bütünüyle destekleme tutumu olduğunu herkes görebilir...

«Gerçeği söylemek gerekirse, Çan Kay Şek elinde silah olan bir katil. Liang Şu-Ming ise elinde kalem olan bir katildir...

«Liang Şu-Ming sapına kadar gericidir...

«Liang Şu-Ming, hırslı bir düzenbaz, bir sahtekârdır... vs.» (Mao - S.E. C. V s. 141)

Mao Zedung, böyle biri için nasıl bir çözüm düşünüyor? Onu da kendi ağzından dinleyelim.

«Ondan tamamen kurtulmak için bunu fırsat bilip onunla bütün ilişkimizi kesecek miyiz? Hayır kesmeyeceğiz O, bizimle ilişki sürdürmek istediği sürece biz de aynı şeyi yapmaya hazırız. **Ben onun Siyasi Danışma Konferansının İkinci Genel Toplantısında Milli Komiteye yeniden seçileceğini halâ umut ediyorum.** Bunun nedeni, onun tarafından aldatılmaya eğilimli ve onu iyi tanımayan insanların halâ varolması ve onun halâ canlı bir eğitim malzemesi olarak oynayacağı bir rolün bulunmasıdır; dolayısıyla kendisi gerici fikirlerini yaymada siyasi danışma konferansını bir platform olarak kullanma arzusunu kaybetmedikçe, yeniden seçilme olanağına sahiptir...

«...Çin'de iki ittifak vardır. Biri işçi sınıfının köylülükle ittifakı, diğerinin **işçi sınıfının kapitalistlerle, profesörlerle, yüksek teknik personelle, bizim safımıza geçen Guomindang generalleri ile, dini önderlerle, demokratik partilerle ve parti bağı olmayan demokratlarla ittifakıdır. Her iki ittifak da, gereklidir. Ve sürdürülmelidir...**

«Bizim Liang Şu-Ming ile ilgili eleştirimiz, yalnızca ona yöneltilmiyor. Onun aracılığıyla temsil ettiği gerici fikirleri teşhir ediyoruz. Liang Şu-Ming, ne kadar gerici olursa olsun, **yine de biz, onun durumunu ideolojik bakımdan yeniden kalıba dökme alanına giren bir durum olarak ele alıyoruz.»** (Mao Zedung - S.E. C. V. s. 144, 146, 148) (abç)

Lenin ve Stalin'in proletaryanın burjuvazi üzerindeki diktatörlüğünün neden gerekli olduğunu açıklayan görüşleriyle, Mao Zedung'un burada savunduğu fikirler arasında yüzseksen derece bir zıtlık vardır. Lenin de Mao Zedung da, devrilmiş olan burjuvazinin daha uzun bir zaman kuvvetli durumunu koruyacağını ve kitleleri etkileyebileceğini kabul ediyorlar. Ama birinin bundan çıkardığı sonuç, burjuvazinin üzerinde diktatörlük uygulanmasının gerekliliği; diğerinin ise, «halkın güvenine sahip»

burjuvazi ve onun partilerine karşı tam bir liberalizm uygulamak, onlarla uzlaşmak, onlara çeşitli imkânlar tanımak vb. Mao Zedung, bütün bunları Çin burjuvazisinin diğer ülkelerin (örneğin Rusya'nın) burjuvazisinden farklı olması ve sosyalizmi kabul etmesiyle (!)açıklıyor. Ona göre sosyalist devrimde burjuvazi, üzerinde diktatörlük uygulanacak ve tasfiye edilecek bir sınıf değil, ama tatlı dille iknâ edilecek ve yeniden kalıba dökülecek kişilerden ibarettir. Mao Zedung'un bu kişilerden kaç tanesini kendi küçük burjuva sosyalizmi kalıbına döktüğünü bilemeyiz; ama, bugün artık herkesin kolaylıkla gördüğü bir gerçek, burjuvazinin «kapitalistler, profesörler, yüksek teknik personel, Guomindang generalleri, dini önderler» vb.'nin Çin'i kendi kalıplarına dökerek, onu sosyal emperyalist ve sosyal-faşist bir ülkeye dönüştürdükleridir. Mao Zedung; «Rusya'daki burjuvazi karşı-devrimci bir sınıftı; o sırada devlet kapitalizmini reddediyor, işi yavaşlatma ve sabotaj eylemleri örgütlüyor ve silaha sarılıyordu. Rusya proletaryası için burjuvazinin işini bitirmekten başka çare yoktu. Bu, başka ülkelerin burjuvazisini kızdırdı ve onların saldırgan bir dil kullanmasına yol açtı. Çin'de ise biz, milli burjuvazimize karşı nisbeten daha yumuşak davrandık; onlar kendilerini biraz daha rahat hissediyor ve siyasetimizde bazı iyi şeylerin bulunduğuna inanıyorlar.» (S.E. - C. V, s. 356) derken, kuşkusuz gerçeğin bir yanını tespit ediyordu. Ama Rusya'daki ve Çin'deki burjuvazinin davranışındaki bu farklılık, onların farklı karakterlere sahip olmalarından değil, Lenin ve Stalin'le Mao Zedung'un onlara karşı uyguladıkları siyasetlerin farklı sınıf karakterlerine sahip olmalarındandı. Rusya'dakinin tersine Çin'de milli burjuvazinin tasfiyesine yönelinmedi. Aksine onunla uzlaşıldı ve tavizler verildi. Bu durumda Çin burjuvazisinin Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'ne göre Çin'in Mao Zedung yönetiminde iyi yönler bulmaları elbette şaşılacak bir şey değildir. Çünkü, bu yönetimlerin biri uzlaşmaz devrimci proletaryanın, diğeri ise, uzlaşmacı küçük burjuvazinin yönetimini temsil ediyordu.

Mao Zedung'un burjuvaziye karşı bu liberal tutumu, yalnız siyasi ve ekonomik değil, aynı zamanda kaçınılmaz olarak ideolojik alanı da kapsamaktadır. O, şeyleri sosyo-ekonomik köklerinden koparark, yani sınıflar-üstü şeyler olarak kabul ederek «yeniden kalıba dökmek» idealist anlayışını ideolojilere de uygulamakta, sonuçta ideolojilerin sınıf kökenine sahip olduğunu inkâr ederek, işleri bu alanda da arap saçına çevirmektedir. Onun felsefesinin eleştirisi ayrı bir bölümde yapılacağı için, biz burada sadece, bu bakış açısının nasıl burjuva ideolojisine karşı tavizkâr ve onu güçlendiren bir tavıra yolaçtığını göstereceğiz.

Mao Zedung, nasıl burjuvazinin devrimden sonra da belli bir süre ekonomik ve siyasi gücünü koruması olgusundan bu olgu önünde boyun eğilmesi ve onunla uzlaşılması sonucunu çıkarıyorsa; ideolojik alanda

da burjuva ideolojisinin gücü önünde boyun eğmekte ve ona da sesini duyurması için bir platform verilmesini savunmaktadır.

O, şöyle diyor:

«Burjuvazi ve küçük burjuvazi, kaçınılmaz olarak kendi ideolojilerini dile getireceklerdir. Onların siyasi ve ideolojik meselelerde her yola başvurarak inatla üste çıkmaya çalışmaları kaçınılmazdır. Başka türlü davranmalarını bekleyemezsiniz. Onlara karşı bastırma yöntemine başvurarak fikirlerini dile getirmelerini önlememeli, tersine fikirlerini ortaya koymalarına izin vermeli aynı zamanda onlarla tartışmalı ve onları uygun bir biçimde eleştirmeliyiz.» (S.E. - C. V, s. 471)

«Yüz çiçek» teorisi, işte bu anlayıştan doğmuştur.

«Yüz çiçek açsın, bence buna izin vermeye devam etmeliyiz. Bazı yoldaşlar, sadece güzel kokan çiçeklerin artmasına izin verilmesini, zehirli otların yaşamasına ise izin verilmemesini savunuyorlar. Bu yaklaşım, yüz çiçek açsın yüz düşünce birbiriyle yarışsın siyasetinin iyi kavranmadığını gösteriyor.» (S.E. - C. V. s. 411)

1956 yılında Kruşçev'in tüm sosyalist kampta geliştirmeye çalıştığı liberalleştirme kampanyası ile aynı döneme denk düşen bu «yüz çiçek» kampanyası, devrimin bir süre için sindirdiği Çin burjuvazisinin azgınca bir saldırısına yol açtı. Mao Zedung'un tavrı, bu saldırıyı bir süre körüklemek, sonra dizginlemek oldu.

O, başlangıçta şöyle diyordu:

«Bir süre için sağcıların kudurmuşcasına sağa-sola saldırmasına ve saldırganlıklarının doruğa ulaşmasına izin vereceğiz. Ne kadar çok kudururlarsa bizim için o kadar iyidir.» (age - s, 507)

«Bırakın zehirli otlar boyatsın, canavarlar ve hortlaklar ortaya çıksın...» (age - s. 526)

«Düzenli aralıklarla 'yangın tutuşturmak' gereklidir. Bunların sıklığı ne kadar olmalıdır? Yılda bir kere mi, yoksa üç yılda bir mi? Hangisini yeğlersiniz? Bence... her beş yıllık plan döneminde bunu iki kere yapmalıyız.» (age - s, 527)

Bir süre sonra, bu kez de «sağcılara karşı» bir kampanya tezgahlandı. Ama bu kampanya, hiçbir zaman Marksizm-Leninizmin sınıf çizgisinde burjuvaziye karşı, onu yok etmek amacıyla yürütülen örgütlü ve disiplinli bir kampanya değildi. O, Mao Zedung'un, «yeniden kalıba dökme» anlayışı ile yürütüldü ve geçici olarak fazla ileri giden azgın gericileri dizginlemeyi amaçlıyordu.

Mao Zedung, bu kampanya ile ilgili olarak şunları yazıyor:

«Sağcılara yöneltilen karşı saldırı, zorunlu olarak son bulacaktır. Bazı sağcılar bunu bekliyorlar zaten. Fırtına er veya geç dinecektir diyorlar. Çok doğru. Sağcılara hiç durmadan, günler boyu, yıllar yılı saldıramazsınız. Örneğin daha önce sağcılara karşı savaşın toz dumanından göz gözü görmezken şimdi Pekin'de hava açıldı. Çünkü karşı saldırı hemen hemen sona ermiş durumda... Bir kısım iflah olmazlar hiç bir zaman kendilerini düzeltmeyeceklerdir. Bizimde onlardan vazgeçmekten başka yapacağımız bir şey yok. Onlar, bir avuçturlar, bırakalım ne haltleri varsa görsünler...» (age - s, 587)

Mao Zedung'un burjuvaziye karşı izlediği bu siyasetin temelinde küçük burjuvazinin burjuvaziye karşı proletaryayı ve proletaryaya karşı burjuvaziyi «kullanarak» bir «denge» kurma çabası yatmaktadır. Ama elbette kapitalizmin yokedilmediği şartlarda oynanan bu «denge» oyunu aslında burjuvaziyi egemen kılmanın ve proletaryayı parçalayarak, bölerek güçsüz düşürmenin bir aracıdır. Mao Zedung'un ömrü boyunca sağlamaya çalıştığı emekle sermaye arasındaki «denge», «uyum» aslında bir ütopyadan başka bir şey değildir ve her zaman emek karşısında sermayeyi egemen kılmaya hizmet etmiştir.

Mao Zedung'un bu anlayışları temelinde sürdürdüğü «düzeltme kampanyaları» devrimin başarıya ulaşmasından önceye kadar uzanır. O, bu kampanyalar sırasında başlangıçta köylülere, daha sonra gençlere, öğrencilere vb. dayanmış ve «yangını tutuşturmak» dönemlerinde, «eğer bazı kimseler ille karışıklık çıkaracağız derlerse, o zaman bırakın çıkarsınlar» (age - s. 429) türünden anarşist görüşleri piyasaya sürerken, bu karışıklığın ileri boyutlara vardığı ve iktidarını tehdit ettiği durumlarda, daima ordunun ve militarist şeflerin yardımına başvurarak, «düzeni» zor yoluyla yeniden kurmuştur.

Çin'de 1960'ların ortalarında patlak veren «Kültür Devrimi», Liu Şao Şi ve Deng Siao Ping gibi gerici-faşist unsurların başını çektiği «sağcıların» olağanüstü güçlendiği şartlarda, yeni bir «denge»nin sağlanması amacıyla bu tür bir «düzeltme kampanyası» düzenlemeye çalışırken kendiliğinden patlak vermiş olan güçlü öğrenci hareketlerinin yarattığı, kaotik bir patlamadır. Bu patlamaya yol açan, kuşkusuz Mao Zedung yönetiminin çeşitli ekonomik ve siyasi başarısızlıklarının kitlelerde doğurduğu derin hoşnutsuzluktur. Ancak bu hoşnutsuzluk «sağcıların» başını çeken Liu-Deng kliğine karşı yöneltildi ve Mao Zedung'un amaçları doğrultusunda kullanıldı.

Kuşkusuz Mao Zedung'un kendisi de, başlangıçta olayların böyle gelişeceğini düşünmemişti. O, bunu, «bir büyük duvar afişinin, kızıl muhafızların ve büyük devrimci tecrübe alışverişinin bu kadar büyük olay yaratacağını hiç düşünmemiştim» sözleri ile doğruluyor (bkz. «Yayınlanmamış Yazılar» - s. 224). Ve şöyle devam ediyor:

«...Ben, Nieh Yuan-Zu'nun Pekin Üniversitesindeki büyük duvar afişini onayladıktan, Zin Hua Üniversitesi orta okuluna bir mektup yazdıktan ve 'Karargahı Bombalayın' başlıklı kendi afişimi yazdıktan sonra Büyük Kültür Devrimi ortalığı kasıp kavurdu. Bütün bunlar çok kısa bir zaman süresi içinde... beş aydan az bir sürede oldu. Yoldaşların bir çok şeyi anlamamalarına şaşmamak gerekir. Zaman çok kısa ve olaylar çok şiddetliydi. Pekin Üniversitesi afişi yayınlanır yayınlanmaz, bütün ülkenin alt üst olacağını ben de önceden göremedim. Daha kızıl muhafızlara yazılan mektup gitmeden önce, Kızıl Muhafızlar ülke çapında harekete geçmişlerdi bile. Ve bir hamlede sizi silip sü-

pürdüler. Bu kasırgaya ben sebeb olduğuma göre, bana acı sözler söylemenizi anlayışla karşılıyorum.» (Mao - «Yayınlanmamış...» s. 227)

«Kültür Devrimi», giderek geniş boyutlar kazanmış ve toplumun tüm kesimlerini etkilemiş olmasına rağmen, esas olarak bir öğrenci hareketi idi. Proletarya bu «devrimde» kendi başına aktif, faal bir rol oynamadı. Ama, «Kültür Devrimi»nin, yarattığı istikrarsızlık koşullarında gelişen mücadelesi ve hoşnutsuzluğu, Parti ve devlet yönetimini ele geçirme mücadelesine hız veren çeşitli hizipler tarafından güç kazanmak amacıyla kullanıldı.

«Kültür Devrimi»ni yürüten güçler, bizzat Mao Zedung tarafından şöyle tanımlanıyor:

«Hepinize söylüyorum: Gençlik, Büyük Kültür Devriminin büyük ordusudur. Sonuna kadar seferber edilmelidir.» (Mao Zedung Y.Y. - s. 208)

«Bütün Bölge Sekreterleri ve Kültür Devrimi Grubu üyeleri hazır bulunuyor. Bu toplantının amacı, belgelerimizi ele almak ve en önemlisi çalışma gruplarını gönderme yöntemine son vermek, böylece okullardaki devrimci öğretmen ve öğrencilerin ve hatta bazı orta yolcuların Büyük Kültür Devrimine önderlik edecek Kültür Devrimi Okul Gruplarının örgütlenmesini sağlamaktır.» (Mao - Y.Y. - s. 211)

«Dönüşümü yürütmede okullardaki devrimci öğretmen, öğrenci ve solculara dayanmalıyız. Okullardaki Kültür Devrimi Komitelerine sağcıların da katılmasının bir ziyanı yoktur.» (age - s. 214)

Mao Zedung ve Çin yönetimi, çoğu yerde, işçi sınıfının saldırının hedefi olduğu ve işçi sınıfının sendikalarının, kitle örgütlerinin dağıtıldığı bu kendiliğinden patlamayı, dışarı karşı Çin işçi sınıfının Kruşçevci burjuva-revizyonist unsurlara karşı parti önderliğinde ayağa kalkması ve ekonomik, siyasi ve özellikle ideolojik alanlarda burjuvaziyi topyekün hedef alan Marksist-Leninist bir saldırıyı başlatması gibi tanıttılar. Ve uluslararası Komünist hareketi, proletarya ve halkları ustaca aldattılar. Bunu başarabildiler. Çünkü Çin'de burjuva-revizyonist unsurların gün geçtikçe daha da egemen hale gelmesi, açıkça gözleniyordu. Ve Çin yönetimi, kendi revizyonist çizgisini, Çin'de olup bitenleri çarpıtarak anlaşılmaz hale getirmek, çeşitli belgeleri yayınlamamak ve benzeri yöntemlerle ustaca gizlerken; bir yandan da tamamen demagojik amaçlarla da olsa, Kruşçev revizyonistlerine karşı Marksist-Leninistlerin kanıtlarını kullanarak bir kampanya yürütüyordu. Bu durumda Çin yönetiminin gerçek niteliğinin kavranması ve onun hataları ve yalpalamalarının sistemli bir revizyonizmin zorunlu ürünü olduğunun anlaşılması, zamanı ve yeterli belge ve bilginin elde edilmesini gerektiriyordu. Bu durum Çin revizyonizminin oldukça uzun bir süre, uluslararası komünist hareket tarafından Marksist-Leninist olarak görülmesine yol açmıştır.

Oysa, bugün biliyoruz ki, Çin'deki «Kültür Devrimi»nin gerçek bir kültür devrimiyle hiç bir ilgisi yoktur. Aksine Çin'deki «Kültür Devrimi»

süreci içinde «Kızıl Muhafızlar» tarafından Çin milli burjuvazisinin ekonomik ve siyasi varlığına karşı saldırılar görülmeye başlandığında bu eğilimler bizzat Mao Zedung tarafından eleştirildi ve engellenmeye çalışıldı. Mao Zedung, 1966'da yaptığı bir konuşmada; «Demokratik partilerin olmasını istiyor muyuz? Yalnızca tek bir parti olsa olmaz mı?... Demokratik Partilerin Deng, Lo, Lu ve Yang'dan daha iyi olduklarını düşünüyorum. Biz halâ demokratik partilerin Siyasi Danışma Toplantısını istiyoruz. Bunu Kızıl Muhafızlara açıkca anlatmalıyız.» diyordu (Y.Y. - s. 225). Nitekim bir süre sonra, «aşırı giden» bazı öğrenci liderleri ve bunların etkilediği kitleler, ordu vasıtasıyla hizaya sokuldu.

Bütün bu olgular, Mao Zedung ve Çin yönetiminin hiç bir zaman devrimci proletaryanın temsilcileri, Marksist-Leninistler olmadıklarını ve sosyalizmi, sınıfsız toplumu kurma idealini gerçekleştirmeye çalışmadıklarını yeterince gösteriyor. Sosyalizm diye bir davası olmayan bu adamların demokratik devrimden sosyalizme geçiş meselesini nasıl ele aldıkları üzerinde durmak, başlangıçta abesmiş gibi gelebilir. Ama, onların Marksizm-Leninizmin demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçişi öngören öğretilerini de nasıl çarpıttıklarını görmek için kısaca bu konu üzerinde de duralım.

Marks ve Engels'ten bu yana, Marksistler, burjuva devriminin geciktiği, ve oldukça gelişmiş bir proletarya ile yapılmak durumunda kaldığı her ülkede, burjuva devrim süreci içinde sosyalist devrimin hazırlıklarını yapmayı ve bu devrimin hemen ardından proleter devrime **kesintisiz** bir biçimde geçişi öngörmüşlerdir.

Marks ve Engels, **Komünist Manifesto**'da şöyle yazıyorlardı:

«Komünistler dikkatlerini en çok, Almanya üzerine çeviriyorlar; çünkü bu ülke, Avrupa uygarlığının daha ileri şartlarında XVII. yüzyılda İngiltere'de, XVIII. yüzyılda Fransa'da olandan daha çok gelişmiş proletarya ile yapılmak durumundaki bir burjuva devriminin eşiğindedir. Ve çünkü, Almanya'daki burjuva devrimi, onun hemen ardından gelecek bir proletarya devriminin ilk adımı olacaktır.» (**Komünist Manifesto** - s, 91)

Bu fikri daha da geliştiren Lenin, 1905 yılında yazdığı «İki Taktik» adlı eserinde şunları yazıyordu:

«Bugünkü (burjuva demokratik-PB) devrimin kesin zaferi, demokratik devrimin sona erdiği ve sosyalist devrimin kararlı savaşımının başladığı nokta olacaktır. Köylülüğün bugünkü istemlerinin karşılanması, gericiliğin tümüyle bozguna uğratılması, ve demokratik cumhuriyetin gerçekleşmesi, burjuva devrimciliğinin ve hatta küçük burjuva devrimciliğinin son sınırını belirleyecek ve proletaryanın sosyalizm için gerçek savaşımının başlangıcı olacaktır.» (Lenin - «...**İki Taktik**» - s, 156)

Lenin, bu eserinin yayınlanmasından iki ay sonra yazdığı **«Sosyal Demokratların Köylü Hareketine Karşı Tutumu»** başlıklı makalede bu

fikri daha açık olarak şöyle ifade ediyordu:

«Demokratik devrimden derhal ve gücümüze, sınıf bilincine varmış ve örgütlenmiş proletaryanın güç derecesine tamamen uygun bir şekilde sosyalist devrime geçmeye koyulacağız. Biz, kesintisiz devrimden yanayız. Yarı yolda durmayacağız.» (Bkz. «**SBKP (B) Tarihi**» s. 101)

Lenin'in bu satırları yazdığı dönemde, bu konuda «sosyal-demokrat» hareket içinde iki sapma mevcuttu. Bunlardan biri Troçki'nin «Sürekli Devrim» teorisinde ifadesini bulan, burjuva demokratik devrim ve köylü hareketinin üzerinden atlayarak doğrudan proletarya devrimini gerçekleştirmeyi öngören «sol» sapma; diğeri ise, demokratik devrimden sosyalist devrime geçmek için, demokratik devrimin zaferini izleyen uzun bir sükûnet devresi, kapitalizmin barışçıl gelişmesini sürdürdüğü, burjuvazinin sosyalist devrim için «koşulları hazırladığı» bir dönemin varlığını öngören ve demokratik devrimde proletarya önderliğini reddeden menşevik sağ sapmaydı. O zamandan bu yana da, Marksizm-Leninizmin bu konudaki öğretilerine saldıran tüm revizyonistler, bu konuda ya Troçkizm, ya da menşevizmin mevzilerine kaymışlardır.

Mao Zedung, bir çok makalesinde Çin'de «tek aşamalı devrim»i savunan siyasi ve sosyal devrimi tek aşamada gerçekleştirmenin geveze liğini yapan Troçkistleri eleştirir ve genelde doğru bazı şeyler de söyler. Ama o, bunu hiçbir zaman devrimci proletaryanın Marksizm-Leninizmin görüş açısından yapmamıştır. Aksine o, bu konuda menşevizmin mevzilerinde durur ve geçiş konusunda şunları söyler:

«Ülkemiz savaştan geçmiştir. Ve şimdi de yeni demokratik reformlardan geçmektedir; **ileride** ekonomimiz ve kültürümüz serpilip boy attığında koşullar olgunlaştığında, ve **geçiş ulusumuz tarafından tamamen uygun görülüp onaylandığında**, ülkemiz, telaş etmeden ve uygun düzeltmeleri yaparak yeni sosyalizm dönemine girecektir.» (Mao Zedung - S.E. C. V, s. 41) (abç)

«Bu oldukça uzun bir mücadele dönemini gerektirmektedir.» (age - s. 117)

Marks, Engels, Lenin ve Stalin, sosyalist devrimin **proletaryanın** devrimi olduğunu, bu devrimin sınırlarının başladığı yerde, bırakın burjuvaziyi, küçük burjuvazinin dahi devrimci barutunun tükendiğini, bu yüzden demokratik devrimden sosyalist devrime **kesintisiz** geçiş için proletaryanın demokratik devrim sürecinde sosyalist görevlerini yerine getirmesi, sosyalist devrime hazırlanması ve devrimde proletaryanın hegemonyasının sağlanması için özel bir dikkat ve çaba sarfedilmesi gerektiğini; demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin koşulunun, **proletaryanın** gücü, örgütlülüğü ve bilinci olduğunu vurguluyorlar. Mao Zedung ise, bütün bunların yerine «**ileride**» diyor; «**ulusumuz** tarafından **tamamen** uygun görülüp onaylandığında» sosyalizme geçeceğiz! Bu sosyalizmin nasıl bir «sosyalizm» olduğu ve bu «geçişin» nereden nereye olduğu, bugün gerek bu incelememizde vurgulanan teorik kanıtlar ve gerekse sosyal pratik tarafından gösterilmiştir.

SOSYALİZMİN İNŞASI SORUNU KARŞISINDA «MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ»

Yazımızın daha önceki bölümlerinde «Mao Zedung Düşüncesi»nin küçük burjuva sınıf karakterini ve onun demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş, proletarya diktatörlüğü ve kapitalizmin yokedilmesini nasıl reddettiğini, Çin'de kurulan devletin hiç bir zaman özü itibariyle proletarya diktatörlüğüne denk düşmediğini gördük.

Elbette, bu düşünceleri rehber alan ÇKP, sosyalizmin kuruluşu davasını doğru bir şekilde gerçekleştiremezdi ve nitekim gerçekleştiremedi. Gerçi, Çin Devrimi, yarı-sömürge, yarı-foedal yapıyı yıktı, geçici olarak da olsa Çin'i emperyalist ilişkiler ağının dışına, finans kapitalin etki alanının dışına çıkardı, feodal kalıntıları esas olarak tasfiye etti ve köylülüğü toprak ve hürriyete kavuşturdu ve Çin proletaryası ve emekçi yığınların baskısı ve Sovyetler Birliği'nin desteği ile sosyalizm doğrultusunda bir takım adımlar attı, yani sosyalist ekonominin üzerinde inşa edilebileceği maddi bir temel yarattıysa da, sosyalizmi gerçekleştiremedi. Görünüşte Çin'de «sosyalist» bir devlet mülkiyeti, köylülüğün ezici çoğunluğunu kapsayan kooperatifler vb. kurumlar mevcuttu; ama devletin özü itibariyle de olsa proletarya diktatörlüğünü temsil etmediği bir ülkede devlet mülkiyetinin gerçekten sosyalizme denk düşmeyeceği açıktır. Ve yine kooperatiflerin sosyalist mülkiyetin bir biçimini teşkil etmeleri birazdan üzerinde duracağımız şartlara bağlıdır, ki Çin'de bu koşullar da yoktu. Mao Zedung'un ve ÇKP'nin sosyalizm anlayışı Buharinci burjuva sosyalizmi ile eski köylü sosyalizminin unsurlarının bir karışımından oluşmuştu ve bir çeşit küçük burjuva sosyalizmini temsil ediyordu. Bu yol doğal olarak Çin'i sosyalizme değil, burjuva-revizyonist, sosyalemperyalist bir ülke olmaya götürdü.

SOSYALİST İNŞA ÖĞRETİSİ ve MAO ZEDUNG'UN «BURJUVAZİNİN SOSYALİZMLE BÜTÜNLEŞMESİ» TEZİ

Mao Zedung, kooperatifçilik, devlet kapitalizmi, pazarın rolü, burjuvazinin adım adım sınırlandırılması ve tasfiye edilmesi gibi sorunlar üzerinde oynayarak ve Lenin'in ve onun ortaya koyduğu NEP'in ardına gizlenerek tamamen Buharinci sağ revizyonist bir sözde «sosyalist inşa» anlayışına sahipolmuştur. O, böylelikle anti-Marksist revizyonist pratiğini ve burjuvazinin yolunu izlediğini gizlemeye çalışmıştır.

Mao Zedung'un izlediği çizginin niteliğini kavrayabilmek için onun «sosyalizmi burjuvaziyle birlikte inşa etmek» konusunda daha önce üzerinde durduğumuz görüşlerini hatırlamak yeterlidir. Ama o, özel olarak, özel sermayenin sosyalizmle bütünleşmesi fikrini de savunmuştur. O, şöyle diyor :

«Özel mülkiyetin iki türünden emekçi halkın mülkiyeti kollektif mülkiyete, burjuvazinin mülkiyeti ise devlet mülkiyetine dönüştürülmelidir. (**devlet ile özel sermayenin ortak yönetimi yoluyla sosyalizmle bütünleşmek**). Ancak bu şekilde üretici güçler gelişebilir ve Çin'in sanayileşmesi tamamlanabilir.» (Mao Zedung -S.E.- C. V. s. 154) (abç)

O, nasıl devlet kapitalizmini yoluyla özel sermaye (kapitalizm) ile sosyalizmin «bütünleşmesi»ni savunuyorsa; aslında emekçi köylülüğün sosyalizmle bütünleştirilmesinin aracı olan kooperatiflere zengin köylülerin ve hatta toprak ağalarının kabul edilmesini savunarak kırlardaki bu sömürücü unsurların da «sosyalizmle bütünleşmesi» için çaba harcamaktadır:

«...Sağlamlaştırılmış kooperatifler, toprak ağaları ile zengin köylüleri, davranışlarına göre grup grup ve aşama aşama ele almaya başlayabilirler. Tutumu iyi olanlara dürüst olup yasaya uyanlara kooperatif üyeliği tanınabilir.» (age - s. 253).

Toprak ağaları ve zengin köylülerin de kabul edileceği kooperatifler toprağın ve diğer temel üretim araçlarının özel mülkiyeti temelinde kurulmuşlardı ve kollektif kapitalist kurumlardan başka bir şeyi temsil etmiyorlardı. Bunu bizzat Mao Zedung şöyle itiraf ediyor:

«Özel mülkiyet altındaki toprağın, koşum hayvanlarının ve büyük tarım araçlarının hisseler halinde birleştirildiği bugünkü kooperatifler, özel mülkiyet temelinde kurulmuşlardır.» (age - s. 156)

Bu noktada kooperatifçilik sorununun Marksist-Leninistler tarafından nasıl ele alındığını görmekte yarar var.

Lenin, 1923 yılında yazdığı «Kooperatifçilik Üstüne» başlıklı makalesinde şunları yazıyor:

«Büyük çaptaki bütün üretim araçlarının devlet gücüne ait olması, devlet gücünün proletaryanın elinde bulunması, bu proletarya ile milyonlarca ufak ve çok ufak köy ünitesinin bağlantı kurması, köylülerin proletaryanın liderliğinde bulunması vb. konuların tümü, bir zamanlar madrabazlık diye tanımlayarak küçümsediğimiz (bir açıdan NEP düzeninde de madrabazlık olarak yorumladığım) kooperatiflerden sadece kooperatiflerden oluşan bir sosyalist toplum kurmak için gerekli koşul değil midir? Tam sosyalist bir toplum kurmak için gerekli olan bunlar değil midir? Bu henüz sosyalist toplumun kurulması demek değildir, sosyalist toplumun kurulması için gerekli ve yeterli olandır.» (**Son Yazılar, Son Mektuplar**, s. 42)

«Üretim araçlarının toplumun malı olması, bugün, burjuvazi üzerinde proletaryanın sınıfsal zafere erişmesi halinde, uygar kooperatifçilerden oluşan sisteme sosyalizm sistemi denir.» (age, s. 45)

Lenin'in şu sözleri ise tam da «bütün halkın devleti»nin yönetimi altında toprak ağaları ve zengin köylülükle birlikte toprağın ve üretim araçlarının özel mülkiyeti temelinde kurulmuş Mao Zedung'un sahte sosyalizmini eleştirmek için söylenmiş gibidir:

«...Robert Owen'dan bu yana gelmiş geçmiş bütün eski kooperatifçilerin

planları neden fanteziden öteye gitmiyordu? Çünkü onlar, sınıf mücadelesi, siyasal gücün işçi sınıfının eline geçmesi, sömürücü sınıf egemenliğinin yıkılması gibi temel sorunları hesaba katmaksızın, içinde bulundukları toplum düzenini, barışı bozmaksızın sosyalizme dönüştürebileceklerini düşlüyorlardı. İşte bu nedenle, bu «kooperatif» sosyalizmini, halkı sadece kooperatiflerde örgütleyerek sınıf düşmanlarını sınıf işbirlikçilerini, sınıf savaşını, sınıf barışına... dönüştürme hevesini fantezi olarak, romantizm olarak, hatta bayağılık olarak tanımlamakta haklıydık.» (age, s. 48)

Böylesi bir temelde kurulan kooperatiflerde sömürünün tasfiye edilemeyeceği, aksine köylülük arasındaki farklılaşmanın hızlanacağı ve kooperatiflerin yönetiminin gittikçe daha fazla zengin köylülerin ellerinde toplanacağı açıktır. Lenin ve Stalin, Sovyetler Birliği'nde toprağın alım ve satımına müsaade edilmesi, Makina -Traktör İstasyonlarındaki temel üretim aletlerinin mülkiyetinin kooperatiflere devredilmesi ve kulakların kooperatiflere kabul edilmesi yolundaki önerileri her zaman kapitalizme geri dönüşün yolu olarak nitelemiş ve reddetmişlerdir. Stalin, «kulağı kolhoza kabul edebilirmiyiz? Besbelli ki edemeyiz. Edemeyiz. Çünkü kulak, kolhoz hareketinin en azılı düşmanıdır» diyordu (**Leninizmin Sorunları**, s. 364) Yine Lenin ve Stalin sosyalizm lafları ve birtakım sosyalist örgütlenme biçimleri ardında kapitalizmin tezgahlanması tehlikesi karşısında emekçilerin aldanmamaları ve her zaman işin özünün keşfedilmesinin önemi üzerinde bir çok kez durmuşlardır; Stalin, «kolhozlar ve Sovyetler bir örgütlenme biçimidirler, bir sosyalist örgütlenme biçimidirler, doğru, ama gene de örgütlenme **biçimi**dirler. Her şey bu biçime dökülecek içeriğe bağlıdır.» derken bu tehlikeye dikkat çekiyordu.

Çin'de devrimden sonra kurulan devlet özü itibariyle de olsa proletarya diktatörlüğüne denk düşmemiş ve Çin'deki devlet sektörü kollektif kapitalizmi temsil etmiştir. Bu durumda özel kapitalistlerle devletin birlikte oluşturdukları devlet kapitalizminin de bir ölçüde de olsa (devlet mülkiyeti ölçüsünde) sosyalizmi temsil etmediği açıktır. Çin'de uygulanan devlet kapitalizminin Marksist-Leninistlerin anladığı tarzda bir «devlet kapitalizmi» olmadığı, onun proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesini reddetmesinden ve proletaryayı burjuvaziye peşkeş çekmesinden de bellidir. O, hiç bir zaman anti-kapitalist bir perspektife sahip olmamış, burjuvaziyi mülksüzleştirmek amacıyla hareket etmemiştir.

Mao Zedung, kapitalizmin ve burjuvazinin varolduğu gerçeğinden, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesinin geliştirilmesi ve burjuvazinin tasfiye edilmesi gereğini değil, ama şu sonucu çıkarıyor:

«... bugünkü koşullar altında özel sanayi ve ticaret esas olarak ülke ekonomisine ve halkın geçim koşullarına (kâr dağılımına göre, toplamın dörtte üçünü alıyor) hizmet etmektedir. Dolayısıyla özel işletmelerde çalışan işçileri, devlet işletmelerinde çalışan işçilerle aynı şekilde davranmaya, yani üretimi arttırmaya ve tutumlu olmaya, çalışma konusunda birbiri ile yarışmaya, emeğin

üretkenliğini arttırmaya, üretim maliyetini düşürmeye, hem niteliği hem niceliği yükseltmeye, **böylelikle hem devlet sektörünün ve özel sektörün, hem de emek ve sermayenin çıkarlarına hizmet etmeye iknâ edebiliriz ve etmeliyiz.»** (**Seçme Eserler**, C. V. s. 129, abç)

Mao Zedung, Çin'deki devletin ve ekonominin niteliğini herhalde bundan daha açık ifade edemezdi. O, bir çok kere, Çin toplumunda sömürünün varlığını sürdürdüğünü kabul ederken, bunun böyle sürüp gitmesi gerektiğini de söylemekten çekinmemiştir. O, «devletle özel sermayenin ortak sanayi ve ticaret işletmelerinde kapitalistler sermayeleri karşılığında oranı sabit tutulmuş bir faiz alıyorlar, yani sömürü hâlâ vardır» dedikten sonra şunları söylüyor; «şehirlerdeki siyasetimizin sağa saptığı şeklindeki suçlmaya gelince, kapitalistlerin geçimini sağlamaya ve yedi yıllık bir süre için onlara sabit bir faiz ödemeye söz verdiğimiz için, bunun doğru olduğu söylenebilir. Yedi yılın sonunda ne yapılmalıdır? Buna o zamanın koşullarına göre karar verilecektir... Onlara sabit bir faiz ödemeye devam etmek daha iyidir.» (**S.E.** C. V, s. 453 ve 409)

Mao Zedung'un dediği gibi yapılmış ve işler sonunda kapitalistlerin eski mallarını ve servetlerini devir teslim almalarına ve Çin'in kapılarının emperyalist tekellere ardına kadar açılmasına varmıştır.

Mao Zedung bu durumu şöyle savunuyor:

«Bu küçük fiyatı ödeyerek bu sınıfı satın alıyoruz... Bu sınıfı satın alarak hem siyasi sermayelerini ellerinden aldık, hem de ağızlarını kapadık.» (age, s. 429)

Marks ve Lenin barışçıl geçiş meselesini tartışırken, burjuvazinin bürokratik-militarist devlet cihazının tam teşekkül etmediği ya da parçalandığı ve burjuvazinin siyasi olarak altedildiği şartlarda burjuvazi ve kapitalizmi ekonomiden tasfiyenin bir yolu olarak onun maddi varlığını satın almanın proletaryaya daha ucuza gelebileceğini belirtmişlerdir. Örneğin Lenin, Marks'ın bürokrasinin ve militarizmin gelişmediğini belirttiği emperyalizm-öncesi İngiltere için, «eğer ... koşullar kapitalistleri, kendilerine bedel ödenmesini sağlayarak, barış içinde boyun eğmeye ve sosyalizme uygarlaşmış ve örgütlenmiş bir tarzda geçmeğe zorlasalardı, kapitalistlere iyi bir ödeme yapılması, onlara bedel verilmesi, pekala düşünülebilirdi.» (Aktaran, S.W. Moore, bkz. **Marks, Engels, Lenin'de Devlet Kuramı**, s. 111) demektedir. Ancak, Lenin, açıktır ki, meseleyi sınıf mücadelesine, proletaryanın burjuvazi üzerinde diktatörlüğüne bağlı olarak ele almakta ve satın almanın, özel koşullarda burjuvazi ve kapitalizmi ekonomiden tasfiye etmenin bir yöntemi olabileceğini söylemektedir. Oysa Mao Zedung, burjuvazinin üzerinde diktatörlüğü, burjuvazinin tasfiye edilmesini reddediyor; aksine onlarla barış içinde birarada yaşamayı savunuyor ve onların uyguladıkları sömürü biçimlerini ebedileştirmeyi, onların üretimi yönetmeye devam etmelerini ve proletaryanın sermayeye daha iyi hizmet etmek için daha çok çalışmasını öğütlüyor. Burada da bir satın almanın söz konusu olduğu açıktır; ama proletaryanın burjuva-

ziyi değil, burjuvazinin küçük burjuvaziyi satın alması... ve nitekim böyle olmuştur.

Mao Zedung'un söylediklerinin «Çin'in kendi koşullarına özgü» **yeni** bir yol olduğu iddia edilebilir; ama bu fikirler ne ilk kez Çin'de ortaya atılmıştır, ne de **yeni** bir şeydir. Sovyetler Birliği'nde Buharin, kapitalistlerin devlet kapitalizmi aracılığıyla ve kulakların (zengin köylüler) kooperatifler aracılığıyla sosyalizmle bütünleşmesini, burjuvazinin beslenerek yaşatılmasını, sınıf mücadelesinin yatışmasını savunurken kelimesi kelimesine Mao Zedung'un sözlerini kullanıyordu.

Buharin kooperatiflere kulakların katılması ve sosyalizmle bütünleşmesi konusunda şunları yazmıştı:

«Köylü kooperatiflerimizin ana kadrosu, kulak tipi hücrelerden değil, 'iş ve emek' yönü taşıyan kooperatif hücrelerinden oluşacaktır. Bu hücreler, devletimizin genel sistemi içine yerleşecek ve böylelikle **sosyalist ekonomi zincirimizin halkaları olacaktır. Diğer yandan kulak kooperatifleri de böylece bankalar vs. aracılığıyla bu sistem içine gireceklerdir. Ama onlar belli bir dereceye kadar aynı cinsten olmayan bir varlık olacaklardır. Örneğin imtiyazlı kurumlara benzeyeceklerdir.**» (Aktaran Stalin, **SBKB (B)'de Sağ Tehlike Üzerine**, s. 35) (a.ç. Stalin)

Stalin, burada savunulan fikirleri şöyle eleştiriyor:

«...eğer imtiyazlarla (*) kulaklar aynı kefeye konulursa ve kulaklar da sosyalizme girerse, o zaman bunun sonucu ne olacaktır? Bunun sonucu şudur: imtiyazlılar da sosyalizme girebileceklerdir. Yani yalnız kulaklar değil, imtiyazlılar da sosyalizme giriyorlar... Kulaklar ve imtiyazlılar 'belli bir ölçüde aynı cinsten olmayan varlıklar' olmalarına rağmen sosyalizme geçiyorlar: işte Buharin'in sözlerinin nerelere vardığını gördünüz.»

«Biz, Marksist-Leninistler köy ve şehir kapitalistleriyle işçi sınıfının arasında uzlaşmaz bir çelişmenin olduğunu sanıyorduk. İşte bu, sınıf mücadelesinin Marksist teorik temelidir. Ama şimdi Buharin'in kapitalistlerin barışçıl yoldan sosyalizme girmeleri konusundaki teorisine göre; tüm bunlar altüst olmuş ve sömürenlerle sömürülenler arasındaki uzlaşmaz çelişki yokolmuştur ve sömürenler sosyalizme giriyorlar...»

«Ya Marks'ın sınıf mücadelesi teorisi, ya da kapitalistlerin sosyalizme geçiş teorisi; ya sınıfsal çıkarların uzlaşmaz çelişkisi, ya da sınıfsal çıkarların uzlaşırlığı teorisi.» (age, s. 35-36)

Mao'nun «yeni» olarak yaptığı tek şey, milli burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin uzlaşabilir bir çelişme olduğunu resmen ilan etmiş olmasıdır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu tezler bir kez daha bu kez de Tito ve revizyonist kliği tarafından ortaya atıldı. Bu durumda Stalin'in önderliğindeki SBKP, Yugoslavya KP MK'ne gönderdiği bir dizi mektupla yeniden hortlatılmaya çalışılan bu tezleri eleştirdi. Bu mektuplarda şunlar yazılıydı:

---

* Devlet kapitalizmi gereğince imtiyaz tanınmış kapitalistler - PB

«Yugoslavya Komünist Partisi'nde sınıf mücadelesi ruhu eksiktir. Parti önderliği kapitalist unsurların gelişmesine engel olmak için hiç bir önlem almazken bu unsurların köy ve kentlerde hızlı bir büyüme göstermesi sözkonusudur. Yugoslavya Komünist Partisi Bernstein, Volmar ve Buharin'den kaynaklanan kapitalist unsurların barış içinde sosyalizmle bütünleşeceği kokuşmuş teorisiyle uykuya yatmıştır.» (Aktaran Enver Hoca, S. E. C. 1. s. 578. Günce Yay.)

Stalin'in Mao Zedung'un yeni bir Tito olmasından endişe ederken ne kadar haklı olduğu anlaşılmıyor mu?

Mao Zedung'un sosyalist inşanın genel kanunları konusundaki anti-Marksist yaklaşımı ağır sanayinin rolü konusunun çarpıtılmasında da kendisini göstermektedir.

Marksist-Leninistler sağlam bir sosyalist toplumun ancak ve ancak modern teknik ve ağır sanayi temelinde kurulabileceğinin bilincindedirler. Marksizm-Leninizm tarım ile sanayi arasında sanayiyi; ağır sanayi ile hafif sanayi arasında ise ağır sanayiyi temel almaları basit bir tercih sorunu değildir. Sosyalizm, üretici güçlerin gelişmesinin, kapitalist üretim ilişkilerinin kabına sığmayacak ölçüde geliştiği bir dönemde doğdu. Modern teknik ve ağır sanayi ise üretici güçlerin en gelişmiş bölümünü temsil ederler. Bunlar bir ülkede ne kadar gelişmişse, o ülkede sosyalizmin maddi temeli o kadar güçlü ve sağlam; proletarya o kadar güçlü, o kadar birleşmiş ve o kadar toplumun temeli haline gelmiş demektir. Bu yüzden sosyalist bir ülkede proletarya kendi maddi temelini güçlendirmek, emekçi köylülüğü modern uygar ilişkiler içine çekerek sosyalizmin nimetlerinden yararlandırmak ve işçi sınıfıyla emekçi köylülük arasındaki ittifakı güçlendirmek, tarımı modernleştirerek ve makinalaştırarak tarım ile sanayi ve şehir ile köy arasındaki farklılıkları azaltmak ve köylülüğü sosyalizme doğru çekmek, kapitalist-emperyalist ülkelerin baskısına karşı koyabilmek ve güçlü bir ulusal savunma örgütleyebilmek için ağır sanayiyi temel almak, bilimsel ve teknolojik devrimi gerçekleştirmek zorundadır. Bilimsel bir öğreti olan Marksizm-Leninizm bize bunu öğretir.

Daha ilk ütopik sosyalistlerden bu yana küçük burjuva sosyalizmi ise kendi sınıf karakteri gereği bu meseleye farklı bir açıdan yaklaşmış ve farklı tercihler içinde olmuştur. Nasıl proletarya kendi maddi temelini modern teknikte ve ağır sanayide buluyor, geleceğini orada görüyorsa; küçük burjuvazi de kendi maddi temelini tecrit edilmiş küçük mülkiyette, geri kendine yeterli teknikte bulur ve modern sanayinin gelişmesiyle doğan, yok olan, iflasa sürüklenen bu mülkiyet tipini korumaya, onu, ebedileştirmeye, burjuvazinin ekonomik gücünün ve proletaryanın toplumsal gücünün artmasını engellemeye çalışır.

Küçük burjuva sosyalistleri daima eşitlikçi, kendi kendine yeterli, kırsal toplulukların ademi merkeziyetçilik temelinde birleştikleri, kooperatiflere dayanan, «özgür» bir toplum düşlemişlerdir. Onlar bu düşle-

rinin gerçekleşmesini kimi zaman Rusya'nın «mir»leri gibi ilkel komünal toplumun kalıntılarının canlandırılarak geliştirilmesinde, kimi zaman kooperatifçilik akımlarında, kimi zaman ise ıssız kolonilerde kurulacak «yeni düzen»de aramışlardır. Ama, onların tümünün sosyalizmi, eşitlikçiliği; hayallerindeki toplumun gerçekleşmesinin önünde en büyük engel ve tüm kötülüklerin kaynağı olarak gördükleri ağır sanayiye ve modern tekniğe düşmanlık temelinde kurulmuştur.

Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır. Artık küçük burjuva sosyalistleri kendilerini çağımızın muzaffer ideolojisi olan Marksizm-Leninizmin ardına gizliyor ve ütopyalarını Marksizm-Leninizm örtüsü altında gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Ama onlar bugün de, sınıfsal karakterlerinden gelen, yukarıda saydığımız özelliklerini korumaya devam ediyorlar. İşte Mao Zedung'da bu tür bir küçük burjuva (köylü) sosyalistidir.

Mao Zedung, Çin devriminin sahnesine çıktığından beri, belirli bir köylü sosyalizmi çizgisini temsil ederse de, o esas olarak 1956 yılına kadar görüşlerini çok açık olarak formüle etmemiş ve bunları Marksist-Leninist formülasyonlar ve genel doğrular arasında muğlak bir biçimde dile getirmeyi yeğlemiştir. Onun pratiğine ise hiç bir zaman Marksist-Leninist formülasyonlar ve doğrular değil, ama her zaman kendi «Mao Zedung düşüncesi» yol göstermiştir. Bu durum Mao Zedung'un eserlerinin o zamana kadarki olağanüstü eklektizmini de açıklar.

Bunun nedeni, Mao Zedung'un görüşlerini kendi fikirleri temelinde kurulmuş demokratik bir partide değil, (Sun Yat Sen'in durumu buydu) ama komünist partisi içinde savunmak zorunda oluşuydu. O, bu fikirleri Komintern'in, Çin proletaryası ve komünistlerin mümkün olduğu kadar az tepkisini çekecek ve Lenin ve Stalin'in yolunu «Rusya örneğini» izleyerek kurtulmayı isteyen milyonlarca emekçiye bunları Marksizm-Leninizmmiş gibi kabul ettirebilecek bir tarzda dile getirmek zorundaydı. Bu durum, Çin devriminin zaferinden sonra da, Stalin, ölünceye ve Kruşçev «anti-Stalinist» karşı-devrimci kampanyasını başlatıncaya kadar devam etti. Mao Zedung bu döneme kadar olan yazılarında laftada olsa Lenin ve Stalin'in yolunun doğru olduğunu kendilerinin hem demokratik devrim döneminde, hem de sözde sosyalist inşa sırasında Lenin ve Stalin'in öğretilerine sadık kaldıklarını ve kalacaklarını söyler.

1956 yılında Macaristan olayları ve Kruşçev'in Stalin'e saldırması ile birlikte Mao Zedung'un yazılarında, Kruşçev ve Tito'nun görüşleri doğrultusunda yoğun bir Stalin'i eleştirme dönemi başlar. Hemen 1956 yılında yazılan «On Başlıca İlişki Üzerine» başlıklı makalede Mao Zedung, sosyalist ekonominin inşasıyla ilgili olarak, bir çok temel meselede Stalin'i eleştirir ve yeni bir çizgiyi açıkça Lenin ve Stalin'in öğretile-

rinin karşısına çıkarır. Makalenin başında, «Bugün... özellikle önem verilmesi gereken bir konu, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası sürecinde yapılan bazı hataların ve eksiklerin son zamanlarda günışığına çıkması olgusudur. Onların yaptıkları hataları tekrarlamak istiyormusunuz?» denmekte ve daha sonra çeşitli konularda şu görüşler ileri sürülmektedir:

(1) **Ağır sanayi ile hafif sanayi ve tarım arasındaki ilişki konusunda:**

«Onların (Sovyetler Birliği-PB) tek yanlı bir şekilde ağır sanayiye ağırlık vererek, tarımı ve hafif sanayiyi ihmal etmeleri, mal darlığına ve paralarının istikrarsız olmasına yol açmaktadır. Biz ise tarıma ve hafif sanayiye daha fazla önem veriyoruz. En başından itibaren tarıma önem verdik.» (S. E. C. V. s. 325)

(2) **Merkeziyetçilik konusunda :**

«Burada birleşik önderlik altındaki fabrikaların bağımsızlığı konusuna değinmek isterim. Ben fabrikaları tamamen yetkisiz bırakacak, onları bağımsız eylem alanından yoksun kılacak ve onlara hiç bir kâr bırakmayacak şekilde herşeyi merkezi ya da eyalet ve merkeze bağlı şehir yetkililerinin eline vermenin doğru olmadığını düşünüyorum. Yetkileri ve kârı merkez, eyalet ve merkeze bağlı şehir otoriteleri ile fabrikalar arasında paylaştırmak konusunda fazla tecrübemiz yok ve bu konuyu incelemeliyiz.» (S. E. C. V. s. 330)

«Sovyetler Birliği örneğini, herşeyi merkezi otoritelerin elinde toplama, yerel otoritelerin elini kolunu bağlama ve onlara bağımsız hareket etme hakkını, tanımama şeklindeki örneği izlememeliyiz.» (age, s. 333)

(3) **Köylülüğe karşı izlenen politika konusunda:**

«Sovyetler Birliği köylüleri çok sıkıntıya sokan tedbirler almıştır... Köylülerden çok düşük fiyatla çok fazla şey almaktadır. Bu tür bir sermaye biriktirme yöntemi. köylülerin üretim konusundaki hevesini ciddi ölçüde kırmıştır.» (age. s. 331)

Şimdi bu getirilen eleştirilerin neyi hedef aldığını ve neyi gerçekleştirmeye çalıştığını görelim.

Önce şunu belirtelim ki, bu eleştirilerin hedefi Kruşçev değil, Lenin ve Stalin'in politikalarıdır; çünkü Kruşçev zaten, tıpkı Mao Zedung gibi «Stalinizm» adı altında Lenin ve Stalin'in sosyalist ekonomiyi inşa çizgilerine saldırmış, Troçkistleri, Buharin'i, Tito'yu vb. aklamış ve yürürlüğe koyduğu «reformlar»la kapitalizmin yolunu iyice açmış bulunuyor. Mao Zedung'un bu dönemdeki yazılarında bu yüzden Kruşçev'den sitayişle bahsedilir.

Mao Zedung'un düşüncelerinin tersine Lenin ağır sanayi ile hafif sanayi ve tarım arasındaki ilişki konusunda şunları yazmaktadır:

«Ne olursa olsun devlet mekanizmamızı küçültmeliyiz, olduğunca tutumlu davranmalıyız. Her yerden, hatta okullardan dahi kısmalıyız. Bunu yapmalıyız, çünkü tek başına bir ülke olarak ağır sanayinin kuruluşu olmadan, bunun yeniden kuruluşu olmadan hiç bir sanayiyi kuramayacağımızı, bu olmadığı takdirde de yok olacağımızı biliyoruz, bunu gayet iyi biliyoruz.

«Rusya'nın kurtuluşu, sadece köylülerin iyi hasatı ile -ki bu yetmez- ya da köylüye kullanım maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumu ile -ki bu da yeterli değildir- olmaz, bizim ağır sanayiye ihtiyacımız var.» (Lenin, **Ekim Devrimi Üzerine**, s. 130)

Stalin'de Lenin'in bu fikrini işleyerek şunları yazıyordu:

«Sanayileşme temposunu yavaşlatmak demek, işçi sınıfını zayıflatmak demektir. Çünkü sanayinin gelişmesi alanında ileriye doğru atılacak her adım, her yeni fabrika, ekonomimizdeki kapitalist unsurlara karşı mücadelede, küçük burjuva unsurlara karşı mücadelede işçi sınıfının saflarını güçlendiren bir yeni kale'dir. Tam tersine sanayimizin bugünkü gelişme temposunu korumalıyız. İlk fırsatta tarım bölgelerini meta baskısına uğratarak oradan mümkün olduğu kadar çok buğday elde edebilmemiz için; tarımı ve her şeyden önce kolhozlarla solhozların makine gereksinmesini ikmal edebilmek için; tarımı sanayileştirmek ve pazara sunduğu ürünlerin miktarını artırmak için, sanayinin gelişmesini daha da hızlandırmalıyız.

«Belki de daha 'tedbirli' davranarak, özelikle tarım bölgelerindeki pazar için çalışan hafif sanayiyi, sanayimizin temeli haline getirerek ağır sanayinin gelişmesini frenlemeliyiz? Asla! bu intihar olurdu; bu hafif sanayimizi dahil bütün sanayimizi tehlikeye atmak olurdu; bu ülkemizin sanayileşmesi sloganını bırakıp, onu kapitalist ekonomi sisteminin bir eki haline getirmek olurdu.» (Stalin, **Leninizmin Sorunları**, s. 240, abç)

Mao Zedung'un ağır sanayinin temel alınmasına ve onun geliştirilmesine ağırlık verilmesine neden karşı çıktığının açıklanması, Stalin'in bu sözlerinde yatmaktadır. Çünkü Mao Zedung işçi sınıfının güçlenmesinden korkuyordu, sosyalizmden korkuyordu, ekonomideki kapitalist unsurların yok edilmesinden korkuyordu, küçük burjuvazinin konumunun zayıflamasından korkuyordu ve bu yol Çin'i gerçekten de kapitalist ekonomi sisteminin tam bir eki durumuna getirdi.

«Çin usulü sosyalizm» (!) daha sonraları vurucu bir biçimde Kamboçya'da uygulanmaya kalkışıldı. Pol Pot yönetiminin iktidarı ele geçirir geçirmez ilk yaptığı şey, şehirlerdeki tüm fabrikaları, işyerlerini kapatmak, işçileri ve şehir halkını kırlara sürmek, parayı ve ticareti yasaklarken tamamen kendi içine kapanık ve kendine yeterli ekonomik köylü birimleri oluşturmaya çalışmak oldu: sonuç ortada.

Özellikle 1956'yı izleyen dönemde Çin'de de aynı eğilimler yoğun bir biçimde gözlendi. Ama kuşkusuz, sanayisi ve proletaryası çok daha gelişmiş olan Çin'de bu eğilimler Kamboçya'da olduğu kadar açık ve vahşice ortaya çıkmadı.

1958 yılında Çin'de «Büyük İleri Atılım» adı verilen bir hareketle birlikte, niteliklerini daha önce gördüğümüz kooperatiflerin, onlarca, bazen yüzlercesinin hızla birleştirilmesi ve onbinlerce üyeye sahip «halk komünleri»nin kurulmasına başlandı. Bu hareketle birlikte devrimden sonra Stalin'in önderliğindeki Sovyetler Birliği'nin destek ve yardımıyla başlatılan sanayileşme hamlesine ara verildi. «Komün»ler yalnızca ekono-

mik kooperatif örgütler değillerdi, bunlar tamamen Tito'cu «özyönetim» ilkeleri temelinde mülkiyeti komüne (yani kollektif kapitaliste) ait olmak üzere hafif sanayi işletmeleri, Makine-Traktör İstasyonları vb. kuruyorlar, daha önceki bölgesel hükümetin işlevlerini yükleniyorlar, eğitim, savunma ve sağlık işlerini yürütüyorlardı.

Bu dönemde Çin yönetimi komünizme ulaşmanın beş-on yıllık bir mesele olduğunu propaganda etmeye başladı. Elbette onların komünizmi, Marksizm-Leninizmin komünizm anlayışından tamamen farklı, bölüşümde eşitliğe dayanan bir köylü komünizmiydi. Bu, «komün» adında bile yansıyordu. Lenin ve Stalin kooperatiflerin en üst biçimi olarak komünleri üretim araçlarının tam sosyalist mülkiyetinin gerçekleştirildiği, kooperatifçi köylünün işçi haline geldiği bir aşamanın örgütleri olarak düşünmüşlerdi. Çin'deki «halk komünleri» ise, tamamen özel mülkiyet temelinde kurulmuş olan kooperatif çalışma ilkelerine dayanıyordu.

«Büyük İleri Atılım» ve «komün» hareketi geçici ve kısa vadeli bazı başarılar dışında fiyaskoyla sona erdi. Çin yönetimi bunun üzerine bir ölçüde geri çekildi ve artık komünizmin «onbin yıl sürecek» bir mesele olduğundan sözetmeye koyuldu, ama aynı ilkeleri uygulamaya çalışmaktan vazgeçmedi. Sonunda bugün Hua-Deng revizyonistleri, artık bu tür küçük burjuvaca hayallerle uğraşmayı bir yana bıraktılar. Onlar Mao Zedung'un yönetimi boyunca sürekli güçlenen ve palazlanan ama tam olarak egemen hale gelemeyen burjuvazinin temsilcileri olarak daha «akılcı», daha «rasyonel» bir akımı temsil ediyorlar. Onlar artık süper bir devlet olma hayaliyle yanıp tutuşan emperyalistler olarak sanayileşmeden ve «dört modernleşme»den yanadırlar. Ama elbette bunu sosyalizm yoluyla değil, satılabilecek her şeylerini emperyalistlere satarak kazandıkları ve kazanacakları dövizler, borçlar, krediler ve azgınca bir sömürü ile gerçekleştirmeye çalışıyorlar.

(2) Mao Zedung yönetiminin 1956'dan sonra başlattığı bir diğer hareket de «ademi merkeziyetleşme»dir. Bu hareket hem siyasi, hem ekonomik alanı kapsıyordu ve Kruşçev ve Tito'nun merkezi bir yönetim ve merkezi bir planı reddederek, kapitalizme yol açan «Liberman reformları» ve «özyönetim»iyle aynı ilkelere dayanıyordu. Modern revizyonistler, bütün eski sosyalist ve halk demokrasisi ülkelerinde bu reformları «Stalinist diktatörlük ve bürokrasiyi tasfiye» sloganı altında yürüttüler. Onların «diktatörlük» ve «bürokrasi» dediği şey gerçekte proletaryanın siyasi ve ekonomik hegemonyasıydı. Ve bu olmadan sosyalizm olamazdı.

Lenin, bu revizyonistlerin fikirlerini şöyle eleştirmektedir:

«Devrimci hareketlerin tarihinde tek tek bireylerin diktatörlüğünün çoğu zaman devrimci sınıfların diktatörlüğünün bir ifadesi, bir aracı, bir yolu olduğu tarihin inkâr edilmez tecrübesiyle kanıtlanmıştır... Eğer anarşist değilsek, devletin yani baskının kapitalizmden sosyalizme geçiş için gerekli olduğunu

kabul etmek zorundayız. Bu baskının biçimini söz konusu devrimci sınıfın gelişme derecesi ve aynı zamanda söz gelimi uzun ve devrimci bir savaş mirası ve burjuvazi ve küçük burjuvazinin ortaya koyduğu direnme biçimleri gibi özel durumlar belirler. Dolayısıyla, Sovyet (yani sosyalist) demokrasi ile tek tek bireylerce diktatörce yetkilerin kullanılması arasında ilke bakımından kesinlikle hiç bir çelişme yoktur...

«Bugünün özel görevleri açısından bireysel diktatörce yetkilerin önemine ilişkin ikinci soruya gelince -sosyalizmin maddi kaynağı, üretici kaynağı, temeli olan- geniş çapta makina sanayisinin yüzlerce, binlerce, onbinlerce insanın ortak emeğini yönetecek mutlak ve kesin bir **irade birliğini** gerektirdiğini söylemek zorundayız. Bunun teknik, iktisadi ve tarihi zorunluluğu açıktır, sosyalizm konusunda düşünmüş olan herkes bunu her zaman sosyalizmin koşullarından biri olarak görmüştür. Peki, kesin bir irade birliği nasıl sağlanabilir? Binlerce kişinin iradelerini bir kişinin iradesine bağımlı kılmalarıyla.

«Ortak çalışmaya katılanların ideal bir sınıf bilincine ve disipline sahip olduğunu varsayarsak, bu bağımlılık bir orkestra şefinin yumuşak yönetimi gibi bir şey olur. Ama eğer ideal disiplin ve sınıf bilinci yoksa bir diktatörlüğün, tek bir iradeye **kayıtsız şartsız bağımlılık**, geniş çapta makine sanayi modeli temelinde örgütlenmiş süreçlerin başarısı için zorunludur.» (**Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri**, s. 59. Ekim yay.)

Eğer modern revizyonistlerin «Stalinist diktatörlük» diye saldırdıkları, en başta Stalin'in şahsında somutlaşan proletaryanın demirden irade birliği ve disiplini olmasıydı, Sovyetler Birliği'nde ne sosyalizm ne de ağır sanayi kurulamazdı. Emperyalist kasaplığın (dünya savaşının) vahşeti karşısında ve Hitlerci faşistlerin çizmeleri altında Sovyet halkı savunmasız ve silahsız kalırdı. Dünya devrimi davası ağır darbeler yerdi. Bu irade birliğine ve disipline gönüllü olarak uyan Sovyet işçi sınıfı ve emekçi halkı «Stalinist diktatörlük»ten şikayet etmediler. Onlar için bu diktatörlük, proletarya demokrasisinin ifadesi ve «orkestra şefinin yumuşak yönetimi gibi bir şey»di. Ondan şikayet edenler ve onun sillesini yiyenler kapitalistler, kulaklar, bunların Troçkist, Buharinci vb. revizyonist uşakları, üçkağıtçılar, mızmız entellektüeller ve benzerleriydi. Onun ölümünden sonra Stalin'e karşı savaşı bunlar açtılar. İşte Mao Zedung yönetimindeki Çinli revizyonistlerin Tito ve Kruşçev'le yanyana Çin'de açtıkları mücadele bu savaşın bir parçasıydı.

(3) Mao Zedung'un Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'ne, köylülük karşısında izlenen politika nedeniyle yönelttiği eleştiriler, daha önce üzerinde durduğumuz ağır sanayiye verilen ağırlıkla ilgili olmakla birlikte, esas olarak kulaklara karşı izlenen -ki kulaklar da köylülüğün bir parçasıdır- ve onları sömürücü sınıf olarak tasfiye eden politikaya ilişkindir. Nitekim o daha sonra yazdığı «Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Ele Alınması Üzerine» (1957) başlıklı makalede bu konudaki görüşlerini açtı ve burjuvazi ve zengin köylülüğü «halk içinde» ele alarak, onlarla komünizme kadar «karşılıklı birbirini denetleyerek» barış içinde yaşama

siyasetini ilan etti. Mao Zedung'un iddia ettiği gibi Sovyetler Birliği'nde ağır sanayi köylülük soyularak, yağma edilerek, yıkıma uğratılarak mı gerçekleştirildi?

SBKP (B) Tarihi'nde bu sorunun cevabı şöyle veriliyor:

«Kapitalist ülkeler kural olarak kendi ağır sanayilerini, ya sömürgeleri yağma ederek ya yenik uluslardan zorla tazminat koparararak ya da başka ülkelerden borç alarak dışarıdan elde ettikleri sermayelerle kuruyorlardı. Sovyetler Birliği ilke olarak, sömürgeleri ya da yenik ulusları yağma etmek gibi alçakça yollara başvurarak sermaye elde edemezdi. Dışarıdan borç almaya gelince, kapitalist ülkeler borç olarak herhangi bir şeyi vermeyi reddettiklerinden bu yol da SSCB'ne kapalıydı. Sermaye, ülkenin içerisinden bulunmalıydı.

«Ve bu sermaye bulundu. SSCB'de **herhangi bir kapitalist ülkede bulunamayacak türden** mali kaynaklar ortaya çıkarıldı. Sovyet devleti, Ekim sosyalist devriminin kapitalistlerden ve toprak ağalarından zaptettiği bütün fabrikaları ve toprakları, bütün ulaşım araçlarını, bankaları, iç ve dış ticareti devralmıştı. Devlet imalathane ve fabrikalarından, ulaşım araçlarından, ticaretten ve bankalardan elde edilen kârlar, artık asalak bir kapitalist sınıfın cebine gitmiyor, sanayinin daha da geliştirilmesine yatırılıyordu.

«Sovyet hükümeti, halkı her yıl sadece faiz olarak milyarlarca altın ruble ödemek zorunda bırakan çarlık borçlarını feshetmişti. Sovyet hükümeti, toprak ağalarının toprak üzerindeki hakkını ortadan kaldırmakla, köylüleri her yıl kira olarak aşağı yukarı beş yüz milyon altın ruble ödemekten kurtarmıştı. Bu ağır yükten kurtulan köylüler devletin yeni ve güçlü bir sanayi kurmasına yardım edecek bir duruma gelmişlerdi. Köylülerin hayati çıkarları, traktör ve diğer tarım araçlarını elde etmelerini gerektiriyordu.

«Bütün bu gelir kaynakları Sovyet devletinin elindeydi. Bu kaynaklardan ağır sanayinin kurulması için milyarlarca ruble elde edilebilirdi. Gerekli olan, pratik bir yaklaşım, mali fonların tam bir tutumluluk içinde harcanması, sanayinin rasyonalizasyonu, üretim masraflarının kısılması, verimsiz harcamalara son verilmesi vb. idi.

«Sovyet hükümeti tarafından benimsenen yol buydu.» (**SBKP (B) Tarihi**, s. 342-343) (abç)

Ama mesele elbette bu değildir. Aslında Mao Zedung, kendi dünya görüşüne sahip olan ve Sovyetler Birliği'nde, Çin'de Mao Zedung'un izlediği sınıf işbirlikçisi politikanın aynısının izlenmesini öngören Buharin grubunun 1928'de kulakları bir sınıf olarak tasfiye etmeyi hedef alan sosyalist saldırı karşısında takındıkları ve bütün revizyonistlerin benimsedikleri tavrı takınıyordu. Stalin bu tavrı şöyle tanımlıyor:

«Buharin-Rikov grubu, bu sıralarda Moskova Parti örgütündeki Uglanov, Kotov, Uhanov, Riyutin, Yagoda, Polonski ve diğerleri gibi yüksek görevlilerin desteğini kazandı. Sağcıların bir kesimi parti çizgisine açık saldırıdan kaçınarak kendilerini gizlediler. Moskova parti basınında ve parti toplantılarında, kulaklara bir takım tavizler verilmesi gerektiği, kulaklardan alınan ağır vergilerin doğru olmadığı, sanayileşmenin halkın belini büktüğü ve ağır sanayinin gelişmesinin zamansız olduğu savunuldu. Uglanov, Dinyeper hidro-elektrik projesine karşı çıktı ve mali kaynakların, ağır sanayiden hafif sanayiye yö-

neltilmesini istedi. Uglanov ve diğer sağ teslimiyetçiler, Moskova'nın bir dokumacılık şehri olduğunu ve öyle kalacağını, Moskova'da makine tesisleri kurmanın bir gereği olmadığını iddia ettiler.» (age, s. 358)

İşte Mao Zedung'un sosyalist ekonomik inşa, ya da daha doğrusu sosyalist ekonomiyi inşa etmeme konusundaki görüşleri böyledir. Bu görüşler bilimsel sosyalizmi temsil eden Marksizm-Leninizmin ilkelerine ve bilimsel sosyalizm anlayışına taban tabana zıttır.

Mao Zedung, kendi sosyalizm anlayışını en özlü bir biçimde şöyle ifade ediyordu:

«Bizim iki zaafımız, aynı zamanda güçlü noktalarımızdır. Daha önce de başka bir yerde söylediğim gibi, biz birinci olarak 'yoksul', ikinci olarak da 'boş'uz. 'Yoksul' demekle, sanayimizin gelişmemiş, tarımımızın da geri olduğunu kastediyorum. 'Boş' deyimiyle ise, boş bir sayfaya benzediğimizi ve bilimsel ve teknik düzeyimizin yüksek olmadığını kastediyorum. Olanaklar açısından bu durum kötü değildir. Yoksullar devrim ister, buna karşılık zenginlerin devrim istemesi zordur. Yüksek bir bilim ve teknik düzeyine sahip ülkeler kibire kapılırlar. Biz ise boş bir sayfa gibiyiz: boş sayfa üzerine yazmaya çok elverişlidir.» (Mao Zedung. S. E. C. V. s. 348)

Mao Zedung bu zengin ve kibirli olan ülke derken en başta Sovyetler Birliği'ni kastettiğini de belirtmektedir. Ona göre Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği ile Kruşçev'inki arasında bir fark yoktur; ikisinin de ortak özelliği «zengin» ve «kibirli» olmalarıdır.

Stalin ise şu sözleriyle Marksizm-Leninizmin bilimsel sosyalizm anlayışını ortaya koyarken artık bize daha fazla söyleyecek bir şey bırakmıyor:

«Yoksul unsurlar olmadan, ne bolşevik çalışmanın, ne sosyalizmin kavranamayacağı fikrine gelince, bu öylesine bir ahmaklık ki, insan sözünü etmekten bile sıkılıyor. Leninistler, kapitalist unsurlar ve kapitalistler tarafından sömürülen yoksul tabakalar olduğu zaman yoksul tabakalara dayanırlar. Ama kapitalist unsurlar yokedildiği ve yoksul olanlar da sömürüden kurtulduğu zaman Leninistlerin görevi, yoksulluğu ve yoksulları -onları yaratan koşullar ortadan kalkmış olduğuna göre- olduğu gibi saklamak ve sürdürmek değil, yoksulluğu ortadan kaldırmak ve yoksulları da varlıklı bir yaşam düzeyine yükseltmektir. Sosyalizmin sefalet ve yoksulluk üzerine, kişisel gereksinmeleri kısıtlayarak ve insanların yaşam düzeylerini yoksul katların yaşam düzeyine indirerek kurulabileceğine inanmak ahmakça bir şey olurdu, zaten bu yoksul katların kendileri de yoksul kalmak istemiyorlar, geçim kolaylığına doğru büyük adımlarla ilerliyorlar. Böyle bir sosyalizmin eğer buna sosyalizm denirse, kime gereği var? Bu bir sosyalizm değil, sosyalizmin bir karikatürü olur. Sosyalizm, ancak toplumun üretici güçleri sıkı bir şekilde hızla gelişirlerse kurulabilir; eğer bir ürün ve metalar bolluğu varsa kurulabilir; çalışanlar rahat bir yaşam sürdürdükleri zaman ve kültür hızla geliştiği zaman kurulabilir. Çünkü sosyalizm, Marksist sosyalizm, bireysel gereksinmelerin baskı altına alınması değil, onların genişlemesi, onların tam gelişmesi anlamına gelir; sosyalizm, gereksinmeleri karşılamayı kısıtlama ya da tüm olarak reddetmek değil, tersine, aydınlanmış çalışanların tüm gereksinmelerinin baştan sona ve tamamen doyurulması demektir.» (Leninizmin Sorunları, s. 580-581)

SONUÇ

«Mao Zedung Düşüncesi», Marksizm-Leninizmin sosyalist devrim, proletarya diktatörlüğü ve sosyalist inşa üzerine öğretilerine tamamıyla zıttır.

Mao Zedung, devrimde proletaryanın hegemonyasını -yer yer lafını etmesine karşın- gerçekte hiçbir zaman savunmamıştır. Bu, onun demokratik devrimden kesintisiz olarak sosyalizme geçilmesi Marksist-Leninist tezini reddeden, iki devrim aşaması arasına tam bir Çin Seddi koyan «uzun demokratik devrim aşaması» ve «yarı-feodal yıkıntılar üzerinde sosyalizmin inşa edilemeyeceği» şeklindeki görüşlerinde ifadesini bulurken; diğer yandan, bununla bağlantılı olarak Marksizmin devlet üzerine öğretisini çarpıtmasında da kendini göstermektedir.

Mao Zedung, proletarya hegomonyasının gerçekleştiği devrimci demokratik halk diktatörlüğü (işçi-köylü diktatörlüğü) yerine proletaryanın burjuvaziyle birlikte iktidarda yer aldığı, henüz burjuva diktatörlüğü sınırları dışına çıkmayan, ancak proletarya diktatörlüğüne (ya da proletarya önderliğinde devrimci işçi-köylü diktatörlüğüne) bir geçiş biçimi oluşturabilecek bir devlet tipini, işçilerin, köylülerin, ve milli burjuvazinin (küçük ve orta burjuvazinin) diktatörlüğünü koyarken; böyle bir devleti, bir geçiş biçimi olmanın dışında, genelleştirdiği kalıcı bir tip, sınıf uyumunu gerçekleştirecek sınıflarüstü bir tip, ne proletarya ne de burjuva diktatörlüğü olmayan üçüncü bir tip olarak nitelendirip savunurken, Marksizmin devlet teorisini bütünüyle inkâr etmiştir. Böylelikle o, küçük burjuvazinin hem emperyalizm ve feodalizme ve hem de sosyalizme ve proletaryaya karşı olan çıkarlarını savunma konumundadır; ama, doğal olarak çabalarının sonucu kapitalizmin gelişmesi ve burjuva devlet sınırları içinde kalınması, burjuvazinin diktatörlüğünün sömürülen kitlelerin gözünden gizlenmesi ve sağlamlaştırılması olmuştur. Bu, onun kapitalizmi ortadan kaldırma ve burjuvazinin bütün egemenlik alanlarından atılması amacına ve bu amaca uygun bir mücadelenin gerekliliği fikrine hiçbir zaman sahip olmamasının ve her zaman ve her yerde burjuvazinin korunması ve onunla birleşilmesi fikrini teori ve pratiğinin merkezine koymasının sonucu, aynı zamanda da bir göstergesidir.

Mao Zedung, yalnızca demokratik devrimde değil, devrimin sözde sosyalist devrim adını verdiği aşamasında da burjuvaziye karşı -onu ikna etme dışında!- herhangi bir mücadele önermemiştir. O, sosyalist devrimin de burjuvaziyle birlikte onun katılımıyla yapılacağını, burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişmenin sözde doğru ele alınırsa uzlaşabilir bir karakter kazanabileceğini, burjuvazinin mülksüzleştirilmesine ihtiyaç bulunmadığını ve sözde NEP adına da sosyalist inşanın kapitalizmle sos-

yalizmin bütünleşmesi yoluyla gerçekleştirilebileceğini savunmuştur. Aynı dar köylü kafası ve küçük burjuvazinin konumunu savunması, onun köy komünlerini sosyalist inşanın merkezine koyan teori ve pratiğinde de görülebilir. O, burjuvazi ve hatta toprak ağalarının katıldığı kooperatifler aracılığıyla sosyalizmin inşasını savunurken, aynı zamanda, dağınık, geri küçük-ölçekli üretim temelinde sosyalizmin gerçekleşebileceği düşleriyle sömürülen kitleleri avutmuştur. Büyük-ölçekli üretim ve ağır sanayiin temel alınması yerine tarıma ve küçük-ölçekli üretime dayanılması, eşitlikçi küçük burjuva hayaller ve sözde bu hayallerin gerçekleşmesine olanak sağlayacak sınıflarüstü «halkın devleti» önerileri ve «uygulamaları» tamamıyla onun çıkarlarını savunmayı üslendiği küçük burjuvazinin konumuna uygun düşmektedir.

«Yüz Çiçek» liberalizmi «Bırakınız yapsınlar» ilkesinin bir başka biçimde ifade edilmesidir ve burjuvazinin karşısında proletaryanın elinin kolunun bağlanması ve burjuva egemenliği ve bunun sağlamlaştırılmasından başka bir anlama gelmez. «Azınlığın diktatörlüğü»ne, «Stalinist diktatörlüğe», tek sınıf ve tek parti (Komünist Parti) diktatörlüğüne ölesiye karşı olan, ideolojik, politik çoğulculuğun sadık savunucusu Mao Zedung; kesintisiz devrim, kapitalizme karşı tavır ve sosyalizmin inşası sorunları karşısındaki tutumu da dikkate alındığında, kuşkusuz koyu bir Stalin-düşmanı olabilirdi. Ve Kruşçev'in anti-Stalinist kampanyasına dolu-dizgin katılan Mao Zedung, bu karşı-devrimci faaliyetiyle de, ancak, anti-Marksist anti-Leninist teori ve pratiğinin yeni bir kanıtını sunmuştur. Stalin'in adı ve eseri Marks, Engels, ve Lenin'in ad ve eserleriyle kopmaz bir bütünlük oluştururken; Mao Zedung'un adı ve Proudhon, Buharin, Kautsky, Kruşçev, Tito vb. fikirlerinin bir karmaşık yığıntısından oluşan fikirleri proletaryanın komünizm davası uğruna yıkıp geçmesi gereken revizyonist cephaneliği «zenginleştirmiştir».

Mao Zedung, Diyalektik ve Tarihi Materyalizmi Reddediyor

Anti-Marksist «MZD»nin esaslarını her türden revizyonist, burjuva idealist felsefi düşünceler oluşturmaktadır. Mao Zedung, Marksist felsefeyi yozlaştırmaya, ilk önce Marks ve Engels'in formüle ettiği, Lenin ve Stalin'in geliştirdiği diyalektik materyalist düşünceden başlıyor. Özel olarak diyalektiğin kanunlarını reddediyor. Ne zaman ki, anti-Marksist görüşlerine Marksizm kılıfı geçirmeye ihtiyaç duyuyorsa, Marksizmin lafızlarına sığınmayı da bir yana bırakmıyor.

Diyalektiğin Kanunları

Mao Zedung'a göre, diyalektiğin esas olarak üç değil bir kanunu vardır, o da, zıtların birliği kanunudur.

«Engels üç kategoriden söz etmişti, ama bana sorarsanız ben bu kategorilerin ikisine inanmıyorum (zıtların birliği en temel kanundur, nicelik ve niteliğin birbirlerine dönüşmesi, nicelik ve nitelik zıtlarının birliğinden ibarettir, ve yadsımanın yadsınması hiç yoktur). Nicelikle niteliğin birbirine dönüşmesi, yadsımanın yadsınmasını ve zıtların birliği kanununu aynı düzeyde yan yana koymak 'tekçilik' (monizm) değil, 'üççülük'tür. En temel şey, zıtların birliğidir. Nitelikle niceliğin birbirine dönüşmesi nicelik ve nitelik zıtlarının birliğidir. Yadsımanın yadsınması diye de bir şey yoktur. Olumlama yadsıma, olumlama yadsıma... şeylerin gelişmesinde olaylar zincirinin her halkası hem olumlama hem de yadsımadır.» (Mao Zedung, Yayınlanmamış Yazılar, s. 179, May Yayınları)

Mao Zedung, bu yazısında açıkça ifade ettiği anti-Marksist düşüncelerini, üzerinde çok gürültü koparılan ve sözde Marksizme katkı olduğu iddia edilen «Çelişkiler Üzerine» adlı makalesinde (ki elimizdeki makalesi düzeltilmiş durumdadır) savunmaktadır.

Mao Zedung'un yanlış bulduğu Engels'in görüşleri ise şunlardır:

«Diyalektiğin yasalarının çıkarılacağı yer doğanın ve insan toplumunun tarihidir. Çünkü bunlar, düşüncenin kendisini olduğu kadar tarihsel gelişiminin de iki yönünün en genel yasalarından başka bir şey değildir. Gerçekte bunlar esas olarak üçe indirgenebilir :

Niceliğin niteliğe ve niteliğin niceliğe dönüşümü yasası.
Karşıtların birbirlerinin içine girmesi yasası.
Olumsuzlamanın olumsuzlanması (yadsımanın yadsınması) yasası.

Üçü de Hegel tarafından, onun idealist biçiminde salt düşünce yasaları olarak geliştirilmiştir. Birincisi Mantık'ının Birinci bölümünde, varlık öğretisinde ikincisi, Mantık'ın ikinci ve en önemli bölümünü, öz öğretisi'ni doldurur: üçüncüsü ise, bütün sistemin kuruluşu için en temel yasa olarak biçimlenir. Buradaki yanılgı, bu yasaların doğa ve tarih üzerinde düşüncenin yasaları olarak kabul ettirilmesinde ve onlardan çıkarılmamasındandır. Tüm zorlama ve çoğu zaman çirkin ele alış biçiminin kaynağı budur; evren ister istemez, kendisi de yalnızca insan düşüncesinin evriminin belirli bir aşamasının ürünü olan düşünce sistemine uymak zorundadır. Sorunu tersine çevirirsek her şey basitleşir ve idealist felsefede önce gizemli görünen diyalektik yasalar bir anda basitleşir ve gün gibi açık olur.» (Engels, Doğanın Diyalektiği, s. 26)

Diyalektiğin esas kanunlarına ilişkin Engels'in bu görüşlerine katılmayan Mao, yukarıda da söylediğimiz gibi, diyalektiğin tek bir yasasının bulunduğunu, bunun da «şeylerin içindeki çelişkinin yasası, yani karşıtların birliği yasası» (Mao Zedung, Teori ve Pratik, s. 26, Sol Yayınları)nın olduğunu ileri sürüyor. (*) Diyalektiğin çelişkiler yasasını da zıtların birliğinden ibaret görüyor.

Mao Zedung, yaptığımız alıntıdan da anlaşıldığı gibi, niceliğin niteliğe, niteliğin niceliğe dönüşmesi yasasının, zıtların birliği yasasının içinde yer aldığını iddia etmektedir. Oysa zıtların mücadelesi, birliği ve birbirine dönüşmesi, şeylerin içindeki çelişkiler yasasıyla; niceliğin ve niteliğin birbirine dönüşmesi yasası, doğa ve toplumdaki mutlak olan hareketin ayrı ayrı özelliklerini ifade etmektedir. Nicelik ve nitelik değişiklikleri hareketin biçimleridir.

Engels diyor ki, «böylece diyalektik -hem dış dünyanın hem de insan düşüncesinin- hareketinin genel yasalarının bilimine indirgenmiş oldu» (Engels, Feuerbach, s. 43). Gerek niteliğin ve niceliğin birbirlerine dönüşmesi, gerek karşıtların birbiri içine girmesi yani zıtların birliği, mücadelesi ve birbirine dönüşmesi yasası ve gerekse yadsımanın yadsınması yasası; hareketin genel yasalarını oluştururlar. Bu yasalardan herhangi biri reddedildiğinde, hareketin ne olduğu izaha muhtaç duruma gelir.

«Açıktır ki hareket farklı biçimlere bürünmektedir

* Gerçekte diyalektiğin pek çok yasası vardır. Engels bunlardan en önemli üç tanesini saymıştır. Stalin, diyalektik yöntemin başlıca nitelikleri olarak bunlardan dördünü sayar. Mao ise bunları yok farzediyor. Diyalektiğin birçok yasasını gözönünde tutan ve bunların en önemlilerinden söz eden Engels ile Stalin arasında bir çelişme yoktur; ama tek yasadan söz eden Mao ile Engels ve Stalin arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır.

«Ve bu yüzden diyalektik yöntem, hareketin iki biçimi olduğunu söyler. Evrimci ve devrimci (hareket). (Stalin, Anarşizm mi Sosyalizm mi? s. 16, Sol Yayınları)

«Oysa diyalektik yönteme göre evrim ve devrim, nicel ve nitel değişmeler aynı hareketin zorunlu iki biçimidir.» (Stalin, Age, s. 23)

Stalin, buradaki açıklamalarıyla nicelik ve niteliğin ne olduğunu izah eder.

Ve yine gerek Engels, gerekse Lenin, hareketin kendisinin çelişme olduğunu söyler:

«Ama şeylerin hareketleri, değişmeleri, hayatları, birbirleri üzerinde karşılıklı etkileri içerisinde ele alınır alınmaz durum oldukça farklı bir nitelik kazanır. O zaman çelişmelerle karşılaşırız. **Hareketin kendisi bir çelişmedir.** (abç) Basit bir mekanik yer değiştirme bile, bir cismin bir ve aynı zaman anında hem bir yerde hem de başka bir yerde bulunması, bir ve aynı yerde hem bulunması hem de bulunmaması ile ortaya çıkar. Bu çelişmenin sürekli olarak kendini göstermesi ve aynı zamanda çözümü: işte hareket kesinlikle budur.» (Engels, Anti-Dühring, s. 132)

«Hareket maddenin varoluş biçimidir. (abç) Hiçbir zaman ve hiçbir yerde hareketsiz madde ne olmuştur, ne de olabilir.» (Engels, Anti-Dühring, s. 119)

Maddenin varoluş biçimi olan hareketi doğuran, o madde içinde zıtların birliği ve mücadelesidir. Bir başka deyişle çelişmedir. Tabii ki, hareketi meydana getiren çelişme, aynı zamanda hareketin biçimini de oluşturur. Ama niteliğin ve niceliğin birbirine dönüşmesi yasasıyla çelişkiler yasasının (ki Mao bunu sadece zıtların birliği olarak ele alıyor, buna katılmıyoruz) aynı şey olduğunu göstermez.

Oysa Mao Zedung, hareketin biçimleriyle hareketin kendisi arasında hiçbir fark görmüyor. Onların aynı şeyler olduğunu söylüyor. Burada da kalmıyor, nicelik ve niteliğin birbirlerine dönüşmesini, zıtların birliğiyle aynılaştırıyor. Niceliğin niteliğe, niteliğin niceliğe dönüşmesi, şeylerin içinde bulunan zıtların mücadelesi sonucu da olsa, nicelik ve nitelik değişiklikleri, belli hareketlerin tanımlanmasını sağlar. Bu tanımlama olmasa, evrende hiçbir şeyi belirlemek ve tanımak mümkün olmazdı. Her şey tekdüze olurdu. Bunun için niceliğin ve niteliğin birbirine dönüşmesi yasası, diyalektiğin esas yasalarından birini oluşturur. Şeylerin değişmesi ve gelişmesini, bir şeyin ölmesi ve diğer bir şeyin doğmasını, durmadan devam eden bu olayı belirlemek önemlidir. Bu da, ancak nitelik ve niceliğin birbirine dönüşmesi yasası sayesinde elde edilebilir.

Lenin, Hegel'den yaptığı aktarmayla meseleyi şöyle izah ediyor:

«Çelişki her türlü hayatın ve her türlü hareketin köküdür.» (Hegel, Aktaran: Lenin, Felsefe Defterleri, s. 113)

Hayatın kökü olan çelişkinin süreç boyunca durmadan değişmesiyle ancak şeylerin belirlenebileceği açıktır.

Aslında Mao'nun nitelik ve niceliğin birbirine dönüşmesi yasasını, diyalektiğin esas yasalarından biri olarak ele almamasını yadırgamamak gerekir. Çünkü, o, hiçbir zaman doğada ve toplumda maddenin değişmesini bir maddenin ölmesi yeni bir maddenin doğmasını incelememiştir, evrendeki hareketliliği böyle ele almamıştır. Doğma ve ölme olayını, salt yeni bir maddenin doğmasına yol açmayan aynı şey içindeki değişikliklerle sınırlı zıtların yer değiştirmesi olarak ele almaktadır. Tabii ki, böyle bir düşünce, niceliğin niteliğe, niteliğin niceliğe dönüşmesi yasasını inkâr edecektir. Yeni bir maddenin oluşmasını kabul etmedin mi, niceliğin niteliğe, niteliğin de niceliğe dönüşmesini kabul etmenin bir anlamı kalmaz.

Mao Zedung, niceliğin niteliğe dönüşmesini diyalektiğin esas yasalarından biri olarak Marksist-Leninist açıdan ele almadığı için, nitelik değişikliğini bir niteliğin diğer bir niteliğe dönüşmesi yasası olarak görmüyor.

«Özü bakımından değişme bir niteliğin başka bir niteliğe geçişidir.» (Hegel. Aktaran, Lenin, Felsefe Defterleri, s. 100, Sosyal Yayınları)

Şeylerin özünün değişimiyle, nitelik değişmelerinin oluşması, aynı zamanda yeni nitelikle birlikte yeni çelişki ve çelişkinin yeni zıt kutupları ortaya çıkar. Oysa «MZD»ye göre, çelişkinin çözümü veya zıtların birbirine dönüşmesinin yeni bir niteliğin doğmasıyla bir ilişkisi yoktur. Çelişkinin çözümü veya zıtların birbirlerine dönüşmesi, aynı şey içindeki zıt kutupların yer değiştirmesidir. Bu zıtların yer değiştirmesiyle de, doğada ve toplumda sözde hareket oluyor ve yeni şeyler meydana geliyor!

Enver Hoca «Mao Zedung Düşüncesini» kastederek, onun harekete şöyle yaklaştığını söyler:

«İlerleyen gelişmenin sarmal bir biçimde olduğunu gösteren materyalist diyalektiğin tersine, gelişmenin devri bir biçim gösterdiğini, bir dairenin çevresinde dönen bir hareket halinde dengeden dengesizliğe ve yeniden dengeye, hareketten durgunluğa ve yeniden harekete, yükselişten düşüşe ve yeniden yükselişe, ilerlemeden gerilemeye ve yeniden ilerlemeye dönüşen vb. dalga biçiminde bir süreç olduğunu savunmaktadır.» (Enver Hoca, Emperyalizm ve Devrim, s. 296, Yıldız Yayınevi)

Mao, Enver Hoca'nın bahsettiği düşüncesini şu şekilde açıklar:

«Eğer, burjuvazi ile proletarya birbirine dönüşmezlerse, nasıl olur da devrim yoluyla proletarya yöneten, burjuvazi de yönetilen duruma gelebiliyor? Örneğin biz, Çan Kay Şek'in Guomindang'ının tam karşıtıydık. Birbirine karşı olan iki tarafın birbiriyle mücadele etmesi ve birbirlerini karşılıklı olarak dışarda bırakması sonucu hem onların hem de bizim durumumuzda bir değişiklik oldu. Yani onlar yönetirken yönetilen, bizse yönetilirken yöneten haline geldik.» (Mao Zedung, Seçme Eserler 5. cilt, s. 423, Aydınlık Yayınları)

Burada Mao, yeni bir niteliğin ortaya çıkmasını, ki bu aynı za-

manda zıtların birbirine dönüşmesini de ifade eder, aynı zıt kutupların yer değiştirmesi olarak açıkça anlatmaktadır. Sosyal dönüşümü, salt yönetenlerle yönetilenlerin arasında bir değişiklik olarak ele alıyor.

Mao Zedung'un anlayışına göre, 'devrim' bir süreçte çelişkinin zıt kutuplarından ana yön durumunda olanın diğer bir süreçte tali yön durumuna; tali yön durumunda olanın ise ana yön durumuna gelmesinden başka bir şey değildir. Böylesine 'zıtların birbirine dönüşmesi olayı', belirli koşullarda, maddenin kendi zıttına dönüşüp yok olmasına neden olmayan maddenin değişmezliğini varsayan zıtların basit bir yer değiştirmesinden başka bir şey olamayacağı açıktır. Oysa diyalektik düşünceye göre, mutlak olan, zıtlar arasındaki mücadeledir. Bu mücadele sonucu, herhangi bir şey içerisinde gelişen yeni zıt diğer zıttı inkâr eder. Ve çelişki çözülür, yeni bir nitelik ve onun içinde yeni çelişki ve çelişkinin yeni zıt kutupları doğar. Mao Zedung, diyalektik materyalist düşüncenin bu yasasını, ki evrimin ve toplumun tarihsel gelişimi tarafından ispat edilmiştir, inkâr eder.

Mao Zedung, materyalist diyalektik düşünceyi reddettiği için burjuvaziyle proletarya, başka bir deyişle kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadeleye doğru yaklaşmamaktadır. Sınıflar ortadan kalkıncaya kadar ve proletarya varlığını sürdürdüğü müddetçe burjuvazinin de toplumda olması gerektiğini söylüyor. Ve şöyle diyor: «Burjuvazi olmadan proletarya olmaz, proletarya olmadan burjuvazi olmaz.» Oysa, proletarya, sınıf olarak burjuvaziyi, ekonomik sistem olarak kapitalist özel mülkiyeti ve burjuvazinin siyasi rejimini, ideolojisini, kültürünü vb. yok etmedikçe, sosyalizmi inşa edemez, insanın insan tarafından sömürülmesine son veremez. İşte Mao Zedung, bu tarihi zorunluluğu inkâr ediyor. O' her zaman burjuvazi varolacak demekle, kapitalizmin sonsuza kadar yaşayacağını ifade ediyor.

Mao Zedung, bu burjuva sınıf tavrını izlemek için de, sosyalist devrimi sadece, proleter ve burjuva sınıfları arasında yönetilen ve yöneten değişikliği olduğunu söylüyor.

«Mao Zedung Düşüncesi»ne göre, eğer burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişki yok edilecek olursa, sosyalist toplumdaki çelişkiler de biter, böylece toplumsal gelişme durur, toplumun ilerlemesi sona erer! Bunun için de, toplumun gelişmesini sağlamak gerektiği iddia edilir, dolayısıyla da burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişmenin ilelebet yaşaması zorunluluğu üzerinde durulur. Bu burjuva liberal düşüncenin formülü de hazırdır: «Yüz çiçek açsın, yüz fikir yarışsın», yani burjuvazi sonsuza kadar yaşasın ve sömürüsüne devam etsin!

Mao, bu burjuva liberal görüşlerini açıkladığı makalesinde sosyalist toplumda burjuvaziyi yok eden Stalin'e amansızca saldırır, onu

sosyalist toplumun «dinamizmi»ni ortadan kaldırmakla suçlar. Çünkü Mao'ya göre, sosyalist toplumun dinamizmi ve onu harekete geçiren çelişki, burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişkidir. Toplumda bu çelişki yok edildiği an, toplumun sonu gelecek, zıtlığın birliği, mücadelesi ve birbirlerine dönüşmesi diye bir şey olmayacak! İşte Stalin, bu orjinal burjuva fikirlerini değil de, Marksizm-Leninizmi savunduğu için büyük hata işlemiştir! Toplumdaki çelişkileri görmemiştir!

Ama ne var ki, Marksist-Leninist diyalektik materyalist düşünceye göre, yanlışlar içinde bulunan Stalin değil, Mao Zedung'un kendisidir. Çünkü, sosyalizm ancak, tümüyle kapitalist özel mülkiyeti, burjuvazinin siyasi, ekonomik, kültürel egemenliği yok edilerek kurulabilir. Proletarya diktatörlüğü altında sanayide ve özellikle de tarımda kollektivizm gerçekleştirilip küçük üretim dönüştürüldüğü zaman artık sosyalist toplumda burjuvazinin varlığından bahsedilemez. Ve toplumda varolan uzlaşmaz karşıtlıklar komünizmin ikinci aşamasına kadar, yani sosyalizmin tüm süreci boyunca devam etmez. Sosyalist toplumun temel çelişmesi bir önceki kapitalist toplumun temel çelişmesi olan burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin yerini alan sınıfsız topluma doğru ilerleyişle, yani sınıfların, proleter devletinin devlet olarak sönmeye doğru yol almasıyla sosyalizmde var olan emekçi sınıflar ve proletarya diktatörlüğü arasındaki uzlaşabilir çelişkidir. Bu çelişkinin sona ermesi de, sadece sosyalist toplumun içsel yapısına değil, dünya üzerinde kapitalizmin yerini sosyalizme bırakmasına bağlıdır. Kapitalist kuşatma altında bir ülkede sınıfsız toplum, yani sınıfı ve devleti olmayan, bununla birlikte dış düşmanlara karşı savunma için gerekli bir sosyalist milisi olan geleceğin sınıfsız toplumu teorik olarak kurulabilir. Ama bunun pratikte gerçekleşmesi çok zordur. Bunun için de, dünya sosyalist sistemi kurulmadıkça bir ülkede sosyalizmin kesin zaferinin gerçekleşmesi çok güçtür. Dolayısıyla kapitalist kuşatma altında burjuvazinin her türlü saldırısına karşı proletarya diktatörlüğünü yaşatmak ve pekiştirmek gerekir.

Sosyalizm bir geçiş aşamasıdır. Geçiş aşamasının özelliklerini üzerinde taşır. Bağrında kapitalizmin kalıntılarını taşır, kapitalizmden devralınan toplumsal ilişkiler, yani kafa emeği ile kol emeği, şehirle kır arasındaki çelişki ve para ve meta ekonomisi, çeşitli sektörler arasındaki nisbi dengesizlik sosyalizmde de varlıklarını sürdürürler. Ve yine sosyalist toplumda herkesin ihtiyacına göre ve herkesten yeteneğine göre ilkesiyle üretim gerçekleştirilemez. Çünkü sosyalizmde de üretici güçlerin gelişme seviyesi bunu gerçekleştirecek durumu henüz kazanmamıştır. Bilindiği gibi, üretici güçlerin gelişmesiyle, herkesin ihtiyacına yetecek üretimin sağlandığı toplum aşaması, aynı zamanda

sınıfların ve devletin sona erdiği topluma tekabül eder. Bu aşamaya, yani komünizmin ikinci aşamasına gelinceye kadar, sosyalist toplumda da artı-ürün yaratılır ve bulunur. Eğer proletarya diktatörlüğü pekiştirilip, sosyalist ekonomi durmadan mükemmelleştirilip geliştirilemezse ve tüm burjuva alışkanlıklarına, burjuva ideoloji ve kültürüne karşı sürekli bir mücadele yürütülmezse toplumda varolan artı-ürünün toplumun bir kesitinin eline geçmesi ve diğer toplumsal kesim üzerinde sömürü ve tahakküm kurulması kaçınılmaz olur ve artı-ürün tekrar sömürünün ve insanın insan üzerinde tahakküm kurmasının aracı haline gelebilir. Dolayısıyla toplumda yeniden uzlaşmaz çelişkiler doğar. Sonuçta geriye dönüş gerçekleşebilir ve kapitalist ekonomi, burjuvazinin iktidarı tekrar kurulabilir. Sosyalist ülkelerde geriye dönüşün diğer nesnel şartı ise, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin varlığı ve emperyalist burjuvazinin sürekli bir şekilde ve her türlü yola başvurarak sosyalist toplumu yıkıp yerine kapitalizmi yeniden geriye getirme çabasıdır.

Mao ve Çinliler, Kruşçev kliğinin Sovyetler'de geriye dönüşü gerçekleştirmesini, kendi burjuva düşüncelerinin pratikte doğrulanması olarak ele aldılar. Ve oldukça büyük tantanayla yaygara kopardılar. Bunlara göre Stalin, sosyalist toplumun tüm süreci boyunca burjuvaziyi yaşatıp toplumda uzlaşmaz çelişkileri devam ettirmediği için «uyanıklığı köreltmiş»! Dolayısıyla da geriye dönüşü hazırlamıştı! Kulakları sağır edecek şekilde yaygara koparan Çinli ve onların takipçisi revizyonistlerin iddiası özet olarak bu.

Oysa durum, hiç de Çinli revizyonistlerin izah ettiği gibi değildir. Kaldı ki, «MZD», geriye dönüşün nedenini bilimsel bir açıdan açıklamakta yetersizdir. Çünkü geriye dönüş de, aynı toplumsal sistemdeki mevcut karşıtlıkların yer değiştirmesiyle gerçekleşmez. Geriye dönüş de bir nitelik değişikliğidir. Sosyalist toplumda olmayan çelişkiler, nitelik değişikliğiyle birlikte ortaya çıkar. Zıtların birbirlerine dönüşme meselesine gelince, bir ülkede sosyalizmden geriye dönüş, hiçbir zaman sadece o ülkenin iç meselesi olarak görülemez. Sosyalizmle kapitalizm arasındaki mücadele, dolayısıyla zıtların çatışması dünya çapındadır. Geriye dönüş, bu çatışmanın bir parçasından başka bir şey değildir. Ama ne var ki, sosyalizmin tüm dünyadaki zaferi de parça parça olacaktır. Bunun için sosyalist ülkede geriye dönüşün gerçekleşmesi, mutlaka o toplumda uzlaşmaz karşıtlıkların ve burjuvazinin bulunmasını gerektirmez.

Dünya sosyalist sistemi kuruluncaya kadar, uluslararası burjuvaziyle dünya proletaryası, sosyalist ülkeler veya ülkeyle kapitalist ülkeler arasında ve emperyalist kapitalist ülkelerde proletarya ile burjuvazi arasında uzlaşmaz çelişkilerin varlığı sürecektir. Geriye dönüş

işte bu çelişkilerin sosyalist ülkelerdeki somutlanmasıdır.

Nitekim Marks, Engels, Lenin ve Stalin, geriye dönüş meselesine bu açıdan yaklaşırlar. Marksistler, sosyalist toplumda uzlaşmaz karşıtlıklar yeniden doğmayacaktır diye bir şey söylemedikleri gibi, her zaman toplumda uzlaşmaz karşıtlıkların bulunduğunu da kabul etmezler. Sosyalist toplumun ilk dönemlerinde, yani ülke çapında sosyalizmin esas olarak inşa edilmediği ve küçük üretimin bulunduğu dönemlerde toplumda burjuvaziyle uzlaşmaz karşıtlar bulunabilir. Ama proletarya diktatörlüğünün görevi, küçük üretimi dönüştürmenin yanında toplumdaki uzlaşmaz çelişmeleri ortadan kaldırmaktır.

Mao Zedung'un kendisi de, sosyalist ekonominin inşası tamamlandıktan sonra, sosyalist toplumda uzlaşmaz çelişkilerin artık bulunamayacağını lafta kabul ediyor. Lafta diyoruz, çünkü Mao'ya göre, burjuvaziyle proletarya, başka bir deyişle emek-sermaye arasındaki çelişki sosyalist toplumda uzlaşabilir bir çelişkidir. Bir yandan burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişkinin uzlaşmazlığını gözlerden gizliyor, arkasından da iş olsun diye sosyalist toplumda uzlaşmaz çelişkiler yoktur diyor. İşte örnekleri :

> «Sosyalist bir toplumdaki çelişkiler, kapitalist toplum gibi eski toplum tiplerindeki çelişkilerden esas olarak farklıdır. Kapitalist toplumdaki çelişkiler, kapitalist sistemle çözümlenmeleri mümkün olmayan ancak sosyalist bir devrimle çözümlenebilecek şiddetli uzlaşmaz karşıtlıklar ve çatışmalar, sınıf anlaşmazlıkları biçiminde ortaya çıkar. Sosyalist bir toplumdaki çelişkiler ise, bunun tersine, uzlaşmaz karşıtlık olmayan ve sosyalist sistemin kendisi tarafından birer birer çözümlenebilecek çelişkilerdir.» (Mao, Teori ve Pratik, s. 82)

> «Ülkemizde işçi sınıf ile ulusal burjuvazi arasındaki çelişki halk arasındaki çelişkiler kategorisindendir.» (Mao Zedung, Age, s. 73)

Mao Zedung, sonradan, bu eklektik görüşlerini de bir tarafa bırakıp, sosyalist toplumda uzlaşmaz karşıtlıklar vardır demiştir. Niye birden bire var oldu, neden var oldu, bunun izahını Mao'da aramak boşuna bir çabadır, o canının istediğini isteği biçimde var etmiştir. Eklektizm, onun düşünce sisteminin temelini teşkil eder.

Zıtların Birliği

Mao Zedung, zıtların birliğini, koşullu, geçici, süreksiz ve göreli değil; mutlak bir olgu olarak ele alır. Mao'da değişmez, sonsuza kadar varlığını sürdürebilecek zıtların birliği ve çelişki vardır. Örneğin, iyi-kötü, doğru-yanlış, talihlilik-talihsizlik vs. Soyut ve aralarındaki çelişki sona ermeyen, nesnel bir konumu olmayan, sonsuza kadar devam eden işte böyle çelişkilerden söz eder durur. Kesinlikle Mao Zedung'da neye göre iyi, neye göre kötü, doğru olan, yanlış olan nedir, bunların

varlıkları hangi nesnel olgular tarafından tayin edilir sorularının cevapları yoktur. Akıl yürütme metoduyla «her şeyin karşıtı vardır» anlayışıyla meseleye yaklaşır. Oysa çelişkiler somut olgulardır. «Her şeyin karşıtı vardır» akıl yürütme metoduyla çelişkileri açıklamaya yeltenmek, diyalektik adına safsatayla uğraşmaktır.

Hegel, diyalektik adına böyle safsatalarla uğraşanlara çok önceleri dikkat çekmiştir. Lenin, Hegel'in bu görüşlerini şöyle aktarır :

«Üçüncüyü dışındalamanın şu ilkesini aktarıyor Hegel: 'Herhangi bir şey A dır. A olmayandır; üçüncü yoktur' ve bu ilkeyi 'çözümlüyor', 'her şey çelişkilidir,' her şeyin olumlu ve olumsuz belirlenimi var anlamına geliyorsa, bu ilke diyor, o zaman iyidir ama bu ilkeden, çoğunlukla yapılageldiği gibi bütün yüklemler arasından ya birini ya da bu birinin karşıtını almak gerektiği anlamı çıkartılıyorsa, o zaman bu ilke 'sıradan ve bayağı' bir şeydir.» (Lenin, Felsefe Defterleri, s. 113, Sosyal Yayınları)

«Mao Zedung Düşüncesi», Hegel'in olumsuz olarak işaret ettiklerinin içine girer. «Mao» da, aynı ilk çağların sofist düşünürleri gibi zıtları dış olgular olarak görüyor. Hegel, bu düşünceye «dış diyalektik» ismini vermektedir.

«Diyalektik genellikle şudur. a) dış diyalektik bu hareketin kendinde derlenişinden farklı olan bu hareket; b) sadece bizim tarafımızdan sezilip kavranan değil, doğrudan doğruya şeyin özünden başlayarak yani muhtevanın saf kavramından başlayarak, kendini ispatlayan hareket. Birincisi nesneleri öyle bir gözönüne alış şeklidir ki, böylece nesnelere birtakım sebepler veya görünüşler verilmekte ve genel olarak kesin diye kabul edilen ne varsa, sallantılı ve bilirsiz kılınmaktadır. Tamamıyla dışsal da olabilir bu sebepler. Ve sofistlerden söz ederken, bu diyalektik üzerinde uzun boylu duracağız. Ama öbür diyalektik nesnenin içkin şeklinde düşünülmesidir. Ön varsayımsız, idesiz, gerekli varlıksız olarak, bağlantılara, yasalara, dış içeriklere göre değil, kendi için alınmıştır burada nesnel. Şeyin içine girilinmiştir tamamıyla; ve nesne, kendi kendine düşünülmekte ve sahip olduğu belirlenimlere göre gözönüne alınmaktadır. Bu düşünülüş içinde o... içerdiği karşıt belirlenimleri doğru doğruya kendisi üretirken ve dolayısıyla da kendi kendini hükümsüz kılarken ortaya çıkar. Özellikle eskilerde buluyoruz bu diyalektiği. Dış sebeplerden itibaren akıl yürüten öznel diyalektik, 'hakikinin içinde hakiki - olmayan ve yanlışın içinde hakikinin de bulunduğu kabul edildiği takdirde ve ölçüde doğrudur ancak'. Gerçek anlamda diyalektik, nesnesini kesin olarak bütünüyle kavramadan bırakmaz; öyle ki bu nesne sadece bir tek yanıyla eksik olmamakla kalmaz, tamamıyla eriyip çözülür.» (Hegel, Aktaran: Lenin, s. 208)

«Şöyle kavranmalıdır diyalektik: a) Dış diyalektik olarak çözülüp eriyen şeyin ruhu olarak değil de giden ve gelen bir akıl yürütme olarak; b) nesnenin içkin diyalektiği olarak, ama... öznenin düşüncesine düşen içkin diyalektik olarak; c) Heraklitos'un nesnelliği, yani doğrudan doğruya kendisi ilke olarak gözönüne alınan diyalektik» (Hegel, Aktaran: Lenin, Felsefe Defterleri, s. 213)

«a) Öznel diyalektik, b) nesnenin içinde diyalektik var, ama ben bilmiyorum. Belki de (görüntü)dür, bu, sadece fenomendir, c) varolan her şeyin ilkesi olarak tam nesnel diyalektik» (Lenin, Felsefe Defterleri, s. 21)

Hegel'in idealist diyalektik anlayışını bir yana atarsak, üç tip diyalektik kavrayışın olduğunu, gerçek diyalektiğin de «varolan her şeyin ilkesi olarak tam nesnel diyalektik» olduğunu söyleyebiliriz. Mao Zedung'un diyalektik anlayışı 'a' şıkkındaki diyalektik anlayışıdır. Yani «dış sebeplerden itibaren akıl yürüten öznel diyalektik»tir. Enver Hoca yoldaş, Mao Zedung'un bu düşünce sistemine doğru bir şekilde işaret ediyor ve bu düşünce sisteminin eski Çin filozoflarından kaynaklandığını yazıyor.

«Mao Zedung çelişkileri ele alırken, Marksist tezlerden değil, Çin filozoflarının tezlerinden yola çıkmaktadır; zıtlara dış olgular olarak mekanik biçimde bakmakta ve zıtların dönüşümünü birinin diğeriyle basit yer değiştirmesi olarak göstermektedir. Mao Zedung eski felsefeden alınmış olan üst-alt, ön-arka, sağ-sol, kolay-zor vb. gibi ebedi zıtları kullanmakta, özünde bizzat nesnelerin ve olayların iç çelişkilerini reddetmekte ve gelişmeyi basit bir tekrarlanma olarak, içinde aynı zıtların ve bu zıtlar arasındaki aynı ilişkilerin yer aldığı değişmez durumların ardı ardına gelmesi olarak görmektedir.» (Enver Hoca, Emperyalizm ve Devrim, s. 297, Yıldız Yayınevi)

Mao Zedung, zıtların birliğini «aynı zıtların ve bu zıtlar arasındaki aynı ilişkilerin yer aldığı değişmez durumların ardı ardına gelmesi» olarak ele alıyor ve olaylara böyle yaklaşıyor. Mao Zedung, bu zıtların birliği anlayışını, kim reddediyorsa, ona, zıtların birliği kanununu reddediyor gözüyle bakıyor. Mao Zedung, bu meseleyi kesinlikle açmıyor, sadece, düşüncesine yöneltilen eleştirilere suçlamalarla cevap veriyor. En önemlisi, onun, zıtların birliği yasasıyla, zıtlar arasında dengenin bulunduğunu kastetmesidir. Bunun için o, devamlı olarak zıtlar arasındaki mücadeleyle zıtların birliğini karşı karşıya getiriyor ve bunları birbirlerine zıt kavramlarmış gibi ele alıyor. Oysa, şeylerdeki çelişkinin özelliklerini gösteren zıtların birliği, mücadelesi ve birbirine dönüşmesi kanunu bir bütündür. Birbirlerini tamamlarlar, biri olmadan diğeri olmaz.

Ama Mao Zedung, düşüncesinin yanlışlığını bir yana atacağına, Lenin'in diyalektiğin yasaları konusundaki doğru görüşlerini kendi düşüncesiyle aynılaştırmaya yelteniyor.

Mao, Lenin'in çelişkiler yasasının diyalektiğin temel yasası olduğunu ileri süren görüşünü« diyalektiğin tüm yasası çelişki yasasından ibarettir» anlayışına kadar götürüyor, ve çelişki yasasından da sadece zıtların birliğini anlıyor. Diğer yasaları reddediyor. Yanı sıra çelişkinin, zıtları arasındaki mutlak mücadeleyi içermeyen zıtların birliğinden ve zıtlar arasındaki dengeden bahsediyor. Bir yandan da

zıtların birbirine dönüşmesi olgusunu bir kenara atıyor, zıtların birbirini inkâr etmesi, ortadan kaldırması yokmuş gibi hareket ediyor.

«Şeyler içindeki çelişkinin yasası, yani karşıtların birliği yasası materyalist diyalektiğin temel yasasıdır.» (Mao Zedung, Teori ve Pratik, s. 26, Sol Yayınları)

«Marksist felsefe, karşıtların birliği yasasını evrenin temel yasası olarak kabul eder.» (Mao Zedung, age, s. 82)

«...üretim ile toplumun gereksinmeleri arasında bir denge kurmak için ülkemizde bir ekonomik plan yapılmaktadır. Burada 'denge' sözü ile karşıtların geçici ve bağlantılı birliği kastedilmektedir. Her yılın sonunda bu denge, bütünüyle gözönüne alınırsa karşıtların çarpışması sonucu bozulmakta, ulaşılan birlik değişikliğe uğramakta; denge dengesizlik, birlik, ayrılık halini almakta ve gelecek yıl için yeni bir denge ve birlik kurulması gerekmektedir... Gerçekte bu denge ve birlik her ay, her üç ayda bir kısmen bozulur ve kısmi bir ayarlama gerekmektedir... Zaman zaman bizim öznel önlemlerimiz nesnel gerçeğe uymadığı için çelişkiler ortaya çıkar ve denge bozulur.» (Mao Zedung age, s. 85)

Marksist felsefe, hiçbir şekilde karşıtların birliği yasasını evrenin temel yasası olarak görmez. Bu meseleyi ileride açıklamak üzere bir yana bırakıp, Mao Zedung'un burada söylediklerine baktığımız zaman; onun felsefi düşüncesinin ne olduğu açığa çıkmaktadır. Mao Zedung, bu düşüncelerden hareketle, hiçbir zaman emperyalizm ve Çin gericiliği ve burjuvaziyle Çin halkı ve proletaryası arasında sürekli mücadelenin bulunmadığını, dönem dönem bu güçler arasında denge-mücadele, denge-mücadele ikileminin cereyan ettiğini ilan eder. Bunun için emperyalizm ve Çin gericiliği, bazen Çin proletaryası ve halkının dostu, bazen düşmanıdır. Mao Zedung, Çin'deki sınıf tahlillerinde, Çin gericiliğini bazen halk içinde bazen düşman sınıflar içinde sayıp durur.

İşte örneği:

«'Halk' kavramı çeşitli ülkelerde ve aynı ülkenin farklı tarihsel dönemlerinde değişir. Örneğin ülkemizi alalım. Japon saldırısına karşı koyan bütün sınıflar, katlar, toplumsal zümreler, halk kategorisine giriyordu. (Yani Çan Kay-Şek'in temsil ettiği gericilik de halka dahil oluyordu-PB) Buna karşılık Japon emperyalistleri ve Çinli hainleri ve Japon yandaşları halk düşmanları kategorisine giriyordu.» (Mao, age, s. 72)

«Her çelişkide, çelişik yönlerin gelişmesi aynı değildir. Bazen bir denge varmış gibi gelir ama bu daima geçici ve bağıntılı bir durumdur.» (Mao Zedung, age, s. 54)

Marksist çelişkiler yasası, «geçici ve bağlantılı olarak», zıtların birliğini gördüğüne göre; Mao'nun geçici ve bağlantılı dengeden ne kastettiği açıktır. O, bununla zıtların birliğini kastediyor. Oysa, zıtların birliği, her şeyin içinde zıtların devamlı mücadelesiyle birlikte vardır ve mücadele mutlaktır. Devamlı mücadele içerisinde olan zıtlar, birbirlerini dışlarlar. Sonunda birbirlerine dönüşüp çelişkinin gö-

zümünü sağlarlar. Bu da, bir çelişkinin çözülüp yerini başka bir çelişkiye bırakması olayıdır. Sonuçta, bir önceki zıtların birliği yok olur, yerini yeni çelişkideki zıtların birliğine bırakır. Bunun için zıtların birliği, geçici, koşullu ve izafidir. Ama zıtlar arasındaki mücadele, hiçbir şekilde kesintiye uğramadan sürekli vardır. Bunun için zıtlar arasında denge sözkonusu değildir. Geçici olsa dahi zıtlar arasında bir denge olduğunu söylemek (kısa dönemli söylenmiş olduğunu farzetsek dahi) hareketin veya hayatın durması demektir. Oysa hareket, değişme, gelişme süreklidir, kesintiye uğramaz.

Mao Zedung, metafizik düşünceye sahip olmasına rağmen, bir yandan da Lenin'e ve onun düşüncelerine sadık kalıyormuş gibi davranmaktan da vazgeçmiyor.

Çeşitli yazılarında sözde zıtların birliği, mücadelesi ve birbirine dönüşmesi yasasından bahseder. Hatta zıtların birliğinin geçici, mücadelenin mutlak olduğunu da söyler. Diğer yandan zıtlar arasında dengenin bulunduğunu da ileri sürer. Bu, onun eklektik düşüncesinin diğer bir kanıtını oluşturmaktadır. Zıtlar arasında dengenin olduğunu söylemek, sürekli ve mutlak mücadeleyi inkâr etmekle özdeştir. Aslında, Mao Zedung, gerek zıtların birliğini gerekse zıtların mücadelesini, geçici, süreksiz, göreceli olarak görür. Zıtların birbirine dönüşmesi ise, yukarıda da izah ettiğimiz gibi, o şey içerisinde yer değiştirmesidir.

Mao Zedung, bu düşüncesine rağmen, Lenin'in aynı şeyleri söylediğini ve zıtların birliği yasasını evrenin temel yasası olarak onun da gördüğünü iddia eder. Oysa Lenin, Mao Zedung'un aktardığı gibi meseleye yaklaşmamaktadır.

> «Diyalektik, karşıtların birliği teorisi olarak tanımlanabilir. Kısaca diyalektiğin çekirdeği bununla seçilip kavranılacaktır, ama bir dizi açıklamayı ve geliştirmeyi gerekli kılar bu.» (Lenin, Felsefe Defterleri, s. 181)

Mao, Lenin'in bu sözlerini şöyle aktarıp yorumluyor:

> «Diyalektikle ilgili olarak Lenin şöyle demiştir: 'Sözün kısası diyalektik karşıtların birliğinin öğretisi olarak tanımlanabilir. Bu diyalektiğin özünü ortaya koyar, ama açıklanması ve geliştirilmesi gerekir.' Bu öğretiyi açıklamak ve geliştirmek bize düşen bir görevdir.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, 5. Cilt, s. 419)

Mao, Lenin'in fikirlerini sözde geliştirerek şu sonuca varıyor:

> «Marksist felsefe, karşıtların birliği yasasının evrenin temel yasası olduğunu savunur.» (Mao, age, s. 400)

Hiçbir yerde Marksist-Leninist ustalar, evrenin temel yasası olarak karşıtların birliği yasasını görmezler. Çelişkiler yasasını evrenin temel yasası olarak görürler. Tabii ki çelişkiler yasası, zıtların birliğinden ibaret değildir. Böyle olduğuna göre de çelişkiler yasasıyla zıtların birliği aynılaştırılamaz.

Lenin, «Diyalektiğin Sorunları Üzerine» (ki Mao, bu makaleye

durmadan atıf yapar ve onu kendi anlayışına uygun olarak kullanmaya çalışır) adlı makalesinde zıtların birliğinin ne olduğunu şöyle açıklıyor:

«Tek bir bütünün parçalanması ve onun çelişkili parçalarının kavranması (bkz. Lassalle'in Heraklitos üzerine yazdığı kitabın 'Kavram Üzerine' III. kesimin başlangıcında Heraklitos konusunda Philo'dan alıntı) diyalektiğin özüdür. ('Temellerinden' biri başta geleni değilse: başta gelen özelliklerinden ya da niteliklerinden biridir.) Hegel de sorunu tıpkı böyle koymuştur.» (Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm s. 412)

Lenin'in Lassalle'den bakılmasını istediği fikirler ise şunlardır:

«Üçüncü kesimde ('bilgi teorisi') (ki bizim yukarıdaki alıntıda 'Kavram Üzerine' diye geçiyor-PB) Filon'dan (alıntıda Philon diye geçiyor-PB) bir aktarma. 'Çünkü bir, iki karşıttan oluşandır; öyle ki ikiye bölündüğünde ortaya çıkan bu karşıtlar Yunanlılara göre büyük ve ünlü Heraklitçilerin felsefesinin başına oturttuğu ve yeni bir buluşla övünür gibi gururlandığı ilke de işte bu ilke değil midir?' Ve yine Filon'dan bir aktarma... 'Tıpkı bunun gibi evrenin parçaları da ikiye bölünmekte ve karşılıklı olarak birbirlerine karşıt tutulmaktadırlar!'» (Aktaran Lenin, Felsefe Defterleri, s. 29)

Alıntılardan da anlaşıldığı gibi, Lenin, Mao'nun kastettiği şekilde zıtların birliği diyalektiğin ve evrenin temel yasasıdır demiyor. Lenin, zıtların birliği diyalektiğin özüdür diyor, ama, temellerinden biri, başta gelen demiyor. Temellerinden biri, başta gelenlerden biri diyor. Kaldı ki, Mao, çelişkiler konusunda kendi düşüncesine yol gösterdiğini iddia ettiği Lenin'in makalesini (yani 'Diyalektik Sorunlar Üzerine» makalesini) bir bütün olarak ele almak gerekir. Çünkü Lenin, aynı makalesinde, zıtların birliğinin yanı sıra zıtların mücadelesi ve birbirlerine dönüşmesi yasası üzerinde de duruyor ve hepsini birlikte ele alıyor.

«Karşıtların özdeşliği (onların 'birliği' demek belki daha doğru olurdu- bununla birlikte özdeşlik ve birlik terimleri arasındaki farklılık burada önem taşımaz, belli bir anlamında her ikisi de doğrudur) doğanın (zihin ve toplum da dahil) tüm görüngülerindeki ve süreçlerindeki çelişen, birbirlerini karşılıklı dışlayan, karşıt eğilimlerin tanımlanması (keşfedilmesi)dir. Dünyanın tüm süreçlerini 'kendi hareketleri' içinde kendiliğinden gelişmeleri içinde gerçek yaşamları içinde bilinmeleri koşulu, onların bir karşıtlarının birliği olarak bilinmesidir. Gelişme, karşıtların 'mücadelesi'dir. Gelişmenin (evrimin) iki temel (ya da iki olası ya da tarihsel olarak gözlemlenebilen iki sorun) kavramı şunlardır: Azalış ve artış olarak, yineleniş olarak gelişme ve karşıtların birliği olarak gelişme (bir birliğin karşıtları olarak birbirini dışlayan karşıtlara bölünmesi ve onların karşılıklı ilişkileri).

«Hareketin ilk kavranışında kendi kendine-hareket, onun nedeni karanlıkta kalır (ya da bu kaynak dışsal hale getirilir, Tanrı, özne vb.) hareketin ikinci kavranışında başlıca dikkat kesinkes 'kendi kendine'-hareketin kaynağının bilgisine yönlendirilir.

«Birinci kavrayış cansız, soluk ve kurudur. İkincisi canlıdır. Yalnız ikincisi, varolan her şeyin, 'kendi kendine-hareketin' anahtarını verir; yalnız o 'sıçramaların', 'sürekliliğin kesintiye uğramasının' 'karşıtlara dönüşmenin' eskinin yıkılmasının ve yeninin doğuşunun anahtarını verir. Karşıtların birliği (çakışması, özdeşliği, eşit hareketi) koşullara bağlı, geçici, süreksiz, görelidir, birbirlerini dışlayan karşıtların mücadelesi ise tıpkı gelişme ve hareketin mutlak oluşu gibi mutlaktır.» (Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm, s. 413-414, Sol Yay.)

«...geçişler, değiştiklikler, karşıtların karşılıklı bağıntısı ile nesnel doğayı gösterir (ve burada gene herhangi bir basit örnekte bu gösterilmelidir). Diyalektik (Hegel'in ve) Marksizmin bilgi teorisidir.» (age, 416)

Lenin'den yaptığımız alıntılardan anlaşıldığı gibi, Lenin, zıtların birliği mücadelesi ve birbirlerine dönüşmesini birbirlerinden koparmadan ve birlikte ele alıyor.

Mao Zedung, çelişkileri sadece zıtların birliğinden ibaret görmesi yetmezmiş gibi, bir yandan da Stalin'in zıtların birliğini inkâr ettiğini iddia ediyor.

«Stalin, karşıtların mücadelesiyle karşıtların birliği arasındaki bağı görmedi.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, 5. Cilt, s. 423)

Oysa Stalin, Mao Zedung'un aksine şöyle diyor:

«Bu nedenle, diyalektik yönteme göre, olaylar **yalnızca karşılıklı ilişkileri ve karşılıklı bağımlılıkları** açısından değil, fakat aynı zamanda, bu olayların hareketleri, değişmeleri gelişmeleri, varoluşları ve varoluştan yokoluşa geçişleri açısından düşünülmelidir..»

«Bu nedenle Engels, diyalektik 'şeylerin ve onların zihnindeki yansımalarını, özellikle karşılıklı ilişkileri, birbirleriyle bağıntıları, hareketleri doğuş ve yokoluşları içinde ele alır.» (Stalin, Diyalektik Materyalizm ve Tarihsel Materyalizm, s. 9-10, Komün Yayınevi, abç)

Demek ki, Mao'nun iddialarının aksine, Stalin, karşıtların birliğiyle mücadelesi arasındaki bağıntıyı görüyor ve çelişkinin karşıtların birliği yasasını reddetmiyor. Ama Stalin, doğru bir şekilde, sürekli, zıtların mücadelesinin dışında zıtlar arasında birliğin olabileceğini de kabul etmiyor.

Ve yine Mao, Stalin'in «Marksist diyalektik yöntemin temel nitelikleri» başlıklı dört maddede topladığı diyalektiğin esaslarını da yanlış buluyor.

«Stalin'de önemli ölçüde metafizik vardı ve birçok kişiye metafiziği izlemelerini öğretti. Stalin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Kısa Ders'te Marksist diyalektiğin dört ana özelliğinin olduğunu söylüyor. Stalin'in birinci özellik olarak şeylerin birbirleriyle olan ilişkilerini ele alırken, bundan, sanki şeyler sebepsiz yere birbiriyle ilişkiliymiş gibi söz ediyor. Peki o zaman birbiriyle ilişkili olan nedir? Birbiriyle ilişkili olan bir şeyin çelişen iki yönüdür. Her şeyin birbiriyle çelişen iki yönü vardır. Diyalektiğin dördüncü özelliğiyle ilgili olarak da, bütün şeylerde varolan iç çelişmelerden söz ediyor. Ama sonradan, karşıtların birliğinden

hiç söz etmeksizin, sadece karşıtların mücadelesini ele alıyor. Diyalektiğin temel yasası olan karşıtların birliğine göre hem birbirlerini karşılıklı olarak dışarda bırakan hem de birbirleriyle ilişkili olan ve belli koşullarda birbirlerine dönüşen karşıtlar arasında hem mücadele hem de birlik vardır.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, 5. Cilt, s. 421)

Ama ne var ki, olaylar, asıl metafizik düşünceye sahip olanın Mao Zedung olduğunu gösteriyor. Çünkü O, bir şeyin diğer şeyler tarafından çevrelendiğini görmüyor, şeyleri, her şeyden, çevreden ve tarihsel evriminden kopararak ele alıyor. İşte, bu tam metafizik yöntemdir. Mao, yukarıdaki alıntılardan da anlaşıldığı gibi, evrendeki şeyler arasındaki ilişkileri, birbiriyle olan bağlantılarını, her şeyin birbiri üzerindeki etki ve tepkisini reddediyor. Evrende başka şeylerle ilişkili olmayan bir şeyin içindeki çelişen yönlerin sadece birbirleriyle bağlantısı olduğunu söylüyor. İşte, Mao, bu düşüncesine göre, Stalin'i yargılıyor ve «onda önemli ölçüde metafizik vardır» diyor.

«Diyalektik metafiziğin aksine, doğayı birbiriyle ilgisi olmayan, birbirinden soyutlanmış ve birbirinden bağımsız şeylerin, olayların, raslantısal bir yığını olarak değil, birbiriyle organik olarak ilişkili, birbirine bağımlı ve birbirlerini belirleyen şeyleri, olayları içeren birleşik ve kaynaşmış bir bütün olarak görür.» (Stalin, Diyalektik Materyalizm ve Tarihi Materyalizm, Komün Yayınevi, s. 9)

Stalin'in burada izah ettikleri, tümüyle Marks, Engels ve Lenin'in söylediklerine uygundur ve bilimin tüm dalları tarafından doğrulanmış düşüncelerdir. Örneğin Darwin'in «Türlerin Kökeni» tarafından.

Bilindiği gibi, bu bilimsel düşüncelerle metafizik anlayış arasında temel ayrılıklar vardır. Yukarıda da söylediğimiz gibi, metafizik, şeyleri, evrenden, çevresinden soyutlayarak tek başına ele alır ve değişmeyen şeyler olarak görür. Mao, diyalektikle metafizik arasındaki bu temel ayrılıkta metafiziğin yanında yer alıyor. Evrendeki maddelerin ve olayların birbirlerini koşullandırdıklarını ve birbiriyle aralarındaki bağlantıları reddediyor. Madde ve olayları tek başına varlıklar olarak ele alıyor.

«MZD» Evrimci Bir Anlayıştır

Enver Hoca Yoldaş haklı bir şekilde, «MZD»nin evrimci özelliklerini belirtiyor.

«Mao Zedung yazılarında sık sık, toplumun gelişme sürecinde devrimin rolünden söz etmekteyse de, özünde metafizik ve evrimci bir görüşe bağlı kalmaktadır.» (E. Hoca, Emperyalizm ve Devrim, s. 299, Yıldız Yay.)

Mao Zedung'un özellikle baş çelişki anlayışı, onun evrimci düşüncesinin odak noktasını teşkil eder.

«MZD»nin evrimci özelliklerini açığa çıkarmak için, ilk önce, ni-

celikle niteliğin birbirine dönüşmesi ve niteliğin (devrimin) rolünün yasasının ne olduğunu belirlememiz gerekiyor.

Niceliğin niteliğe dönüşme yasasını Hegel şöyle açıklar: (ki Marksistler, Hegel'in bu düşüncesini doğru kabul ederler, ama onun idealist yanlarını bir yana atarak)

«Doğada sıçrama yoktur deniliyor; genellikle halk, doğumu ya da ölümü anlamak istediği vakit, görmüş olduğumuz gibi, bunları, dereceli ortaya çıkış ya da yitiş şeklinde tasarımlayarak anladığı kanısındadır. Ama görüldü ki, genel olarak varlığın dönüşümleri, bir büyüklükten başka büyüklüğe geçiş değildir; nitelikten niceliğe ve nicelikten niteliğe geçiştir. Bir başkaya ulaşmadır; dereceli olanın kopması ve önceki orada varlık'a oranla niteliksel başkanın ortaya çıkmasıdır. Su soğukken yavaş yavaş katılaşmaz, püre haline gelip sonra dereceli olarak bu kıvamına kadar sertleşmez, tersine birden bire katı haline girer. Donma ısısına tamamen varıldığında bile hareketsizce sıvı halini sürdürebilir ve en küçük bir sarsıntı suyu katı haline geçirir.» (Hegel. Aktaran: Lenin, Felsefe Defterleri, s. 100, abç)

«'Ölçü bağıntılarının düğüm çizgisi'... nicelikten niteliğe geçişte... derecelik ve sıçramalar...» (Lenin, Felsefe Defterleri, s. 101)

«...ve karşıtların birliği olarak gelişme (bir birliğin karşılıklı olarak birbirlerini dışlayan karşıtlara bölünmesi ve onların karşılıklı ilişkileri)... yalnızca ikincisi (yani karşıtların birliği olarak gelişme-PB) varolan her şeyin 'kendi kendine-hareketin' anahtarını verir, yalnızca o 'sıçramaların' 'sürekliliğin kesintiye uğramasının' 'karşıtlara dönüşmenin' eskinin yıkılmasının yeninin doğuşunun anahtarını verir.» (Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm, s. 414, Sol yay.)

Aynı konuyla ilgili olarak Stalin de şunları söylüyor:

«Fakat gelişmeyi önemsiz ve belirsiz nicelik değişmelerinden açık, temel değişmelere, nitelik değişmelerine geçilen ve bu nitelik değişmelerinin yavaş yavaş değil, fakat hızlı ve ani bir biçimde bir durumdan ötekine bir sıçrayış biçiminde gerçekleştiği bir gelişme olarak görür.» (Stalin, Diyalektik Materyalizm ve Tarihi Materyalizm, s. 10, Komün yay.)

«Devam edelim, eğer yavaş niceliksel değişimlerin hızlı ve ani niteliksel değişmelere dönüşmesi bir gelişme yasası ise, ezilen sınıfların yaptığı devrimlerin de doğal ve kaçınılmaz bir olay olduğu açıktır.

«Bu nedenle kapitalizmden sosyalizme geçiş ve işçi sınıfının kapitalizmin boyunduruğundan kurtulması, yavaş değişmelerle, reformlarla değil, ancak ve ancak kapitalist sistemin niteliksel değişmeleriyle devrim yoluyla gerçekleştirilebilir.» (Stalin, age, s. 15)

«Evrim, devrimi hazırlıyor, ona zemin yaratır; devrim, evrim sürecini tamamlar, onun daha ileri faaliyetini kolaylaştırır.» (Stalin, Anarşizm mi Sosyalizm mi, s. 16, abç, Sol Yay.)

Evrimci özellikler taşıyan «MZD»nin, Hegel ve Marksizm-Leninizmin bilimsel öğretilerini reddettiği açıktır. Toplumsal olaylardaki değişiklikleri, «MZD», aynen Bernstein, 2. Enternasyonal oportünistleri, Menşevikler başta olmak üzere her türden revizyonist gibi evrimci bir tarzda ele alıyor. «MZD» hiçbir şekilde şeylerde meydana gelen ni-

telik değişikliklerinin ani ve hızlı bir sıçramayla oluştuğunu gözönüne almıyor. Nicelik değişikliklerinin niteliği sıçrama noktasına getirdiğini ve nitelik değişikliğinin oluşmasını sağlamanın zeminini yarattığını göz önüne almayan «MZD» niceliğin niteliğe dönüşmesi sorununa bilimsel bir şekilde yaklaşmıyor.

«MZD»nin de içinde yer aldığı her türlü revizyonizme göre, doğa ve toplumdaki değişiklikler, yavaş yavaş nicel değişiklikler (toplumda evrimci) sonucunda, o şey ölüyor ve yeni bir şey doğuyor. Bu düşünceden kalkınarak, nitel değişikliğin (devrimin) gereksiz olduğunu toplumsal dönüşmelerin kısmi olarak yapılacak reformlarla gerçekleşebileceğini ileri sürüyorlar.

Şeylerdeki yavaş değişiklikleri ifade eden nicel değişikliklerin, ani ve sıçramalı nitel değişikliğe yol açmadan, aritmetik toplamları, sonucu, yavaş yavaş o şeyin ölmesi ve yeni bir şeyin doğması diye bir şey yoktur.

Evrende ve toplumda basit ve yavaş nicel değişiklikler, nitel dönüşümü sağlayacak sıçrama noktasına kadar geliştiğinde, ani ve sıçramalı dönüşümlerle eski nitelik ölür, yeni bir nitelik doğar.

«Son olarak her gazın da basıncı ve soğutması ile sıvılaştırılabileceği bir **kritik noktası** vardır... Hareket niceliksel olarak artmasının ya da azalmasının ilgili cismin durumunda niteliksel değişim yarattığı, dolayısıyla niceliğin niteliğe dönüştüğü düğüm noktalarının tanımlanmalarından başka bir şey değildir.» (Engels. Doğanın Diyalektiği s. 30, abç)

«Böylece saf bir niceliksel işlem olan bölünmenin; niteliksel bir farklılığa dönüştüğü bir sınırı olduğunu görüyoruz.» (Engels, age, s. 27)

«Marks şu gözlemde bulunur: 'Doğa bilimlerinde olduğu gibi burada da Hegel'in bulduğu (Mantık'ında) yasa, yani salt niceliksel farklılıkların **belli bir noktanın** ötesinde niteliksel değişmelere döndüğü yasası, doğruluğunu gösteriyor.'» (Engels, Anti-Dühring, s. 136, abç)

Gerek Engels, gerekse Marks'ın belirttiği gibi, doğa ve toplumdaki dönüşümleri sağlayan, o şeyin içindeki belirli, kritik, düğüm noktasına kadar nicel değişikliklerin gelişmesidir. Bu kritik noktaya kadar, yani niteliksel bir farklılığın oluştuğu sınıra kadar niceliksel değişiklikler sürer. Bu noktaya gelindiğinde eski nitelikten yeni niteliğe dönüşüm ani ve sıçramalı olur, sonuçta niceliğin gelişiminde bir kopma meydana gelir. Ani ve sıçramalı nitelik değişiklikleri, nicel değişiklikleri de daha üst düzeye getirir ve böylece yeni nitelikle birlikte yeni çelişkiler, gelişmiş nicelikler vb. ortaya çıkar. Niceliğin gelişerek sıçrama noktasında nitelik değişikliğine yolaçması, niceliğin niteliğe dönüşmesidir. Ani ve sıçramayla meydana gelen nitelik değişikliğiyle nicelik'in daha üst derecede bir gelişme seviyesine erişmesi ve evrimini daha hızlı bir şekilde tamamlaması olayı da niteliğin niceliğe dönüşmesidir. Nicelik ve niteliğin birbirlerine dönüşmesi kısaca budur.

Lenin, «süreklilikteki kesinti» kavramıyla, ani ve sıçramalı nitelik değişikliğiyle basit ve yavaş gelişen niceliğin kendi içindeki gelişmesindeki kopmayı kastediyor. Ki Hegel, «dereceli olanın kopması» ile, nicel değişikliğin kendi gelişmesi içinde uğradığı kesintiyi belirtiyor.

Bu duruma örnek verirsek, feodal topluma göre kapitalist toplumdaki evrimsel değişiklikler daha hızlı gerçekleşir. Evrimde böylesine hızlı bir gelişmeyi sağlayan kapitalizm ile feodalizm arasında ani ve sıçramalı devrimci dönüşümdür.

Toplumda ve doğadaki gelişmelerin biçimi, sadece yavaş yavaş ve basit değişiklik olarak değil, yavaş yavaş olan değişikliklerle, karmaşık, ani ve sıçramalı değişikliklerin birlikte görülmesi şeklindedir. Lenin bu durumu, derecelikler ve sıçramalar şeklinde izah ediyor.

Marksizme göre, dereceli ve sıçramalı değişiklikler denildiğinde akla nicel ve nitel değişiklikler gelir. Tekrar edelim. Ani ve sıçramalı değişiklikler olmadıkça nitel bir değişiklik meydana gelmez. Ani ve sıçramalı değişiklik ise, basit ve yavaş değişikliklerin sonucu ortaya çıkar. Bu ortaya çıkış, her nitelikte belirli bir noktaya tekabül eder. Bu noktaya, düğüm, kritik, belli noktalar, sıçrama noktası gibi adlar verilir.

İşte revizyonizm ve anarşizm, evrende ve toplumda meydana gelen değişikliklerin bu diyalektik biçimlerinin bir yanını reddetmektedir.

Anarşistlere göre, şeylerde meydana gelen nitel değişiklikler, basit ve yavaş nicel değişikliklerin kritik noktaya kadar gelişmesi sonucu ani ve sıçramalı değişiklik değildir. Ve böyle nitel değişiklik olmaz. Dolayısıyla da nicel değişiklikler nitel değişikliği hazırlamaz, onun zeminini yaratmaz,nitel değişikliği sıçrama noktasına kadar getirmez. Anarşistler, bu düşüncelerini topluma uygularlar, toplumun evrimci değişimini gözönüne almazlar, her dönemde ve her şart altında ani ve sıçramalı dönüşümlerin olabileceğini söylerler.

Evrimin devrimin hazırlanmasını sağladığını söyleyen Marksistler, anarşistlere göre «devrimi inkâr eden reformistlerdir»!

Revizyonistler ise, ani ve sıçramalı nitel değişikliği kesinlikle göz önüne almazlar ve böyle bir olayın ortaya çıkmasını inkâr ederler. Ve şeylerin değişmesini, yalnızca basit ve yavaş değişikliklerden ibaret görür ve bunu esas alırlar. Sözde bu değişmeler sonucunda eski şeyler ölür ve yeni şeyler doğar.

Revizyonizmin bu düşüncesinden çıkardığı sonuç ise, köklü toplumsal değişikliklerin reform yoluyla olabileceğidir. Örneğin, kapitalizmden sosyalizme geçişin, kapitalizm şartlarında yapılacak belli reformlar sonucu gerçekleşebileceğini iddia etmektedirler.

Bunun için «MZD»nin de içinde yer aldığı revizyonizme göre, Marksist-Leninistler ve proletarya, toplumsal dönüşümler için reformcu bir yol izlemeli ve reformları temel almalıdırlar.

Ama ne var ki, Marksist-Leninistler, revizyonistlerin ve anarşitlerin bu «kıymetli düşüncelerini» (!) her zaman bir yana itmişlerdir. Marksist-Leninistler, ne evrimci birtakım basit değişikliklerin esas alınmasıyla nitel değişmenin, yani devrimin olabileceğini söylerler, ne de evrimci birtakım değişikliklerin devrime yol açacağını inkâr ederler. Toplumsal köklü dönüşümler, ani ve sıçramalı değişikliklerle olduğu için bu nesnel kanuna uygun olarak Marksist-Leninistler her zaman devrimci değişikliği birinci plana koymuşlardır.

Reformlar, bu ani ve sıçramalı değişikliği hazırladığı ölçüde, devrimin yan ürünleri olarak alınırlar. Sadece reformlar değil, diğer birtakım evrimci çalışmalar ve toplumdaki evrimci dönüşümler devrimi hazırlarlar ve devrimin zeminini yaratırlar. Toplumdaki bu basit ve yavaş değişiklikler gözardı edilirse, esas olarak devrimin olgunlaşması gözardı edilmiş olunur.

Marksizm-Leninizm, revizyonizmin aksine stratejisinin esasını ani ve sıçramalı devrimci dönüşüme göre tespit eder. Dolayısıyla stratejisini, toplumun ani ve sıçramalı değişimini sağlayacak çelişkinin çözümüne tabi kılar. Ama bu toplumdaki evrimci değişikliklere göre genellikle taktikler tespit edilmesi gereğini ortadan kaldırmaz. Unutulmasın ki, evrimin devrime tabi olması gibi, taktikler de stratejiye tabidir. Nasıl ki evrim sıçramalı ve ani değişikliklere yol açmayacakmış gibi ele alınamazsa, taktikler de devrimin stratejik hedefine tabi kılınmadan ele alınamaz.

Mao Zedung, reformlar yoluyla toplumda köklü dönüşümler olabileceği düşüncesiyle hareket etmiştir. Denilebilir ki, onun iradesi dışında toplumda meydana gelen devrimci durumlar, ani ve sıçramalı dönüşümler, Mao'yu devrimci bir tarzda hareket etmeye zorlamıştır. Mao Zedung kendi fikirlerini esasta pratiğe uygulasaydı, onun devrimden yana olması da düşünülemezdi.

Mao Zedung, stratejik tespitlerini genellikle devrimci dönüşümleri sağlayacak çelişkinin çözümüne tabi kılmamıştır. Toplumda köklü dönüşümlere yol açabilecek özelliklere sahip olmayan çelişkilerin sırayla çözümüyle toplumsal dönüşümlerin olabileceğini söyleyen Mao Zedung, toplumda niteliksel dönüşümlere yol açabilecek çelişkileri göz önüne almamıştır.

Mao Zedung'a göre, isterse toplumsal devrime yol açabilecek karakterde olmasın, o günün somut koşullarında öne çıkan çelişki (ki bu aynı zamanda baş çelişki denilen çelişkidir) nin ilk önce çözülmesi gerekmektedir. Ve böylece toplumdaki diğer çelişkiler de kendiliğin-

den çözülecektir. Bunun için de toplumun diğer çelişkileri bu çelişkilere tabi olmalıdır ve buna tabi kılınmalıdır. Mao Zedung, bu düşüncesi sonucu, toplumsal devrimlere yol açacak çelişkiyi ikinci plana atmış, onun çözümünü siyasetinin odak noktasına yerleştirmemiştir. Devrimci dönüşümleri sağlayacak çelişkiyi değil, toplumda ancak evrimci değişikliklere yol açabilecek çelişkilerin çözümünün esas alınması, devamlı sınıf işbirliğine ve devrimi ikinci plana itmeye götürmüştür.

Herhangi bir çelişki toplumsal devrimlere yol açabilecek karakterde olup olmadığına bakılmaksızın, ön plana çıkan çelişkilerin sıra sıra çözülmesiyle köklü toplumsal dönüşümlerin olabileceğini ileri sürmek ham hayaldir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu düşünceler, kısmi reformlarla köklü toplumsal dönüşümlerin olabileceğini ileri süren revizyonist anlayışların başka bir şekilde dile getirilmesidir. Mao, «yemek lokma lokma yenilmeli» ile, «devrim parça parça gerçekleştirilmeli» ile hep bunları anlatmak istiyor. Mao'nun demokratik devrimi tam bir süreç olarak görmemesi, onun bu aşamalardan sırayla ve atlamadan geçilerek tamamlanacağını söylemesinin nedeni, toplumsal devrimi inkâr eden evrimci düşünce sisteminden dolayıdır.

Mao Zedung, evrimci dönüşümlerin esas alınmasının gerekliliğini ileri süren düşünce sistemini Lenin ve Stalin'e de mal etmeye çalışır. Ona göre, Lenin ve Stalin de kendisi gibi baş çelişki anlayışıyla hareket etmiştir. Bu durumu kamufle etmek için de, Mao Zedung, toplumsal devrimleri yaratacak olan çelişki ile baş çelişki dediği çelişkiyi aynı kefeye koymaya yeltenir. Örneklemelerinde bu yönteme başvurmasına rağmen, aslında onun baş çelişki anlayışı bellidir ve Çin toplumunun mücadelesi içerisinde bu anlayışın ne olduğu açığa çıkmıştır.

Mao Zedung tarafından formüle edilen bulanık çelişkiler anlayışının eklektik bir yapıya sahip olması, onun burjuva evrimci özelliklerini değiştirmemektedir.

Mao Zedung, demokratik devrim sürecinin sözde çeşitli aşamalarında ilk önce çözülmesiyle diğer toplumsal çelişkilerin çözüleceğini ve bunun için diğer çelişkilerin buna tabi olması gerektiğini ileri sürdüğü çelişkinin ismine baş çelişki diyor. Böylesine tespit edilen baş çelişki, dönem dönem Mao tarafından hayata uygulanmıştır. Çin demokratik devrim süreci boyunca Çin halkıyla emperyalizm arasında, Japon emperyalizmi ve onun işbirlikçileriyle Çin ulusu arasında, Çin gericiliğiyle Çin halkı arasında tespit edilen bu çelişkiler, her zaman tek başlarına alınmışlardır ve sözde tek başlarına çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu baş çelişki denilen çelişkilerin sırayla ve teker teker çözülmesiyle de, Çin'de köklü dönüşümlerin gerçekleşebileceği söylenmiştir.

Mao Zedung, bu düşüncesini, dünyadaki dört başlıca çelişki için de geçerli kılmaya yeltendi. Lenin ve Stalin tarafından tespit edilen emperyalizm ve proleter devrimleri çağının dört başlıca çelişkisini birbirinden kopararak tek başlarına çözmeye çalışmak ve buna uygun strateji tespit etmek kesinlikle yanlıştır. Ama ne var ki, Mao ve Çinliler bu yanlışlığı yapmaktan geri durmadılar ve durmuyorlar. Bir zamanlar emperyalizmle sömürülen ve ezilen ülkeler arasındaki çelişkinin ilk önce ele alınıp çözülmesi ve tüm çelişkilerin buna tabi olması gerektiği ilan edildi. Bu baş çelişki ismi verilen çelişki sayesinde emperyalist-kapitalist ülkelerdeki proleter devrimlerinden vazgeçilmesini vaaz ettiler. Dünya şehirleri-kırları formülasyonuyla da emperyalist-kapitalist ülkelerdeki proletaryanın tümünü burjuva yapıp çıkardılar. Proleter devrimleri, artık, burjuva ulusal kurtuluş devrimlerine tabi kılınmıştı. Sözde bu burjuva ulusal kurtuluş devrimleri gerçekleşmeden de emperyalist-kapitalist ülkelerde proleter devrimlerin gerçekleşemeyeceği söyleniyordu.

Bu anti-Marksist baş çelişki anlayışının, Mao Zedung'un iddiasına rağmen Lenin ve Stalin'in çelişkiler anlayışıyla hiçbir ortak yanı yoktur.

Lenin ve Stalin, devrimin bir sürecinde bir veya birden fazla, devrimci dönüşümü sağlayacak çelişkilerin bulunduğunu söylerler. Ve devrim sürecinin esas çelişkisi veya çelişkilerinin birlikte çözümlenmesi gerektiğini, hiçbir zaman birbirlerinden koparılarak ele alınamayacaklarını, biri çözülmeden diğerinin çözülemeyeceğini ısrarla belirtirler. Yeni toplumsal dönüşümün gerçekleşmesi ve devrimci değişikliğin sağlanması, birbirinden koparılamayacak çelişkilerin birlikte (ki bu sürecin temel çelişkisi veya çelişkileridir) çözümüyle mümkündür. Tabii ki, Stalin ve Lenin, nereden başlanacak sorusuna her zaman cevap vermişler ve buna uygun siyasi taktikler tespit etmişlerdir. Bu, Marksist ustaların da belirttiği gibi, zincirin ilk yakalanacak halkasıdır. Başka bir deyişle sürecin temel çelişkisi veya çelişkilerini birlikte çözmek için ilk önce hangi çelişkiye ağırlık verileceği meselesidir. Ama bu, hiçbir şekilde esas çelişkilerin birinin ikinci, diğerinin birinci çelişki olduğu anlamına gelmez. Tekrar ediyoruz. Lenin ve Stalin, zincirin yakalanacak halkasını her zaman tespit etmişlerdir. Ama bunu hiçbir zaman sürecin temel çelişkisinin dışında ve onu esas almadan, ilk önce bu çelişkinin çözülmesi şeklinde anlamamışlardır.

Lenin ve Stalin'de devrim parça parça gerçekleşir anlayışı yoktur.

Diyalektiğin İnkârın İnkârı Yasasının Mao Zedung Tarafından Reddedilmesi

Mao Zedung, doğada ve toplumdaki gelişmeyi sarmal bir biçimde

Ne var ki elimizdeki belgelerde Mao'nun bu yasayı neden reddettiğini açıklayan bir yazısı dahi yoktur.
lüyor.

Bizce Mao Zedung'un inkârın inkârı yasasını kabul etmemesinin nedeni, bu yasanın «mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesi» Marksist ilkesiyle yakından ilgili olmasıdır. Oysa bu ilkeyi Marksizm, kapitalizmin yaşayan iktisat kanunlarından çıkarır, yani, bu somut olguya dayanır.

Mao, sosyalizmin tarihsel zorunluluğundan 'kurtulmak için' bu yasayı reddediyor. Aynı Dühring gibi.

Marks ve Engels, inkârın inkârı yasasının somut gerçekleşmesini şöyle izah ediyorlar:

> «Yadsımanın yadsınması Marks'ta ne rol oynar? Marks 791 ve izleyen sayfalarda (Kapital, 1. Kitap, c. 3, s. 203) sermayenin ilkel denilen birikiminin daha önce elli sayfayı dolduran iktisadi ve tarihsel irdelemesinin sonuçlarını toplar. Kapitalist çağdan önce, hiç değilse İngiltere'de temel olarak, işçinin kendi üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetine dayanan küçük işletmeler vardır. Sermayenin ilkel denilen birikimi, burada dolaysız üreticilerin mülksüzleştirilmesine (expropriation), yani kişisel çalışmaya dayanan özel mülkiyetin yıkılmasına dayandı. Eğer bu mümkün olduysa, bunun nedeni, söz konusu küçük işletmenin ancak üretim ve toplumun doğal ve dar sınırlarıyla bağdaşır olması ve bunun so-

değil, durmadan dairevi şekilde dönen devri bir şekilde ele aldığı için inkârın inkârı yasasını da reddediyor ve böyle bir şey olmadığını söy-

> nucu belirli bir düzeyde kendi yok oluşunun maddi araçlarını meydana getirmesidir. Bir yokoluş, bireysel ve dağınık üretim araçlarının toplumsal olarak birarada toplanmış araçlar haline dönüşünü sermayenin tarihöncesini oluşturur. Emekçiler proleterlere ve emekçilerin iş araçları sermaye haline dönüştükten, kapitalist üretim biçimi ayaklarını yere bastıktan sonra emeğin bundan sonraki toplumsallaşması ve toprağın ve öbür üretim araçlarının bundan sonraki dönüşümü, yani özel mülk sahiplerinin bundan sonraki mülksüzleştirilmesi yeni bir biçim alır.» (Engels, Anti-dühring, s. 216-217, Sol Yay.)

> «Çalışmaların toplumsallaşması ve maddi çalışma araçlarının merkezileşmesi artık kapitalist zarfları içine sığamayacak bir dereceye varır. Bu zarf parça parça olur. Kapitalist mülkiyetin sonu gelmiştir. Mülksüzleştirenler bu kez kendileri mülksüzleştirilir.» (Marks, Kapital. Aktaran: Engels, Anti-Dühring, s. 218)

Bunun yanı sıra Engels, evrende ve toplumda inkârın inkârı yasasının nasıl gerçek olduğunu somut örnekleriyle anlatır. Mao Zedung bu somut örneklere hiç bir şey söylemeden inkârın inkârı yasası yoktur diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışıyor.

Mao Zedung'un Uzlaşmaz Çelişkinin Uzlaşabilir Çelişki Haline Gelebileceği Görüşü

«MZD»nin en önemli idealist burjuva özelliklerinden biri uzlaşmaz çelişkilerin insanlar tarafından istenildiği anda uzlaşabilir çelişki haline getirebileceği ve genelde uzlaşmaz çelişkinin uzlaşabilir çelişki haline dönüşebileceği şeklindeki görüşüdür.

Toplumsal çelişkilerin uzlaşmaz ya da uzlaşabilir karakterini tayin eden sanki insan iradesiymiş gibi, insanlar isterse, uzlaşmaz çelişkiyi uzlaşabilir çelişki haline getirebiliyor!

Bilincin, maddi varlıkları yarattığı düşüncesine sahip olan Mao, sadece diyalektiği değil, materyalist düşünce sistemini de reddediyor. Marksist materyalist düşünceye göre, toplumsal çelişkileri ve toplumsal varlıkları yaratan bilinç değil, bilinci yaratan insanların toplumsal varlıklarıdır. Bunun için bilinç, toplumsal çelişkilere tabi olmalıdır. Çünkü toplumsal çelişkilerin uzlaşmaz veya uzlaşabilir karakterde olması, insan iradesinin dışında bağımsız maddi olgulardır. Toplumsal çelişkilerin uzlaşmaz veya uzlaşabilir karakterde olmasını ve çelişkilerin çözüm şeklini tayin eden üretim ilişkileriyle üretici güçler arasındaki çelişkidir. Üretici güçlerin gelişiminin önünde engel olan üretim ilişkileri, üretici güçlerle uzlaşmaz bir çelişki içerisine girer. Bu, yani üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişki uzlaşmaz çelişki haline geldiği an, bu çelişkinin çözümü zor metodlarının dışında başka yöntemlerle (yani devrimci yöntemlerin dışında) imkânsızdır.

«İnsanların varlığını belirleyen şey, onların bilinci değil; tam tersine onların bilincini belirleyen toplumsal varlıklarıdır.» (Marks)

«Gelişmenin belirli bir aşamasında toplumun maddi üretici güçleri o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileriyle ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişmesinin sonucu olan şekiller olmaktan çıkıp, bu gelişmenin önünde engeller niteliğine bürünürler. O zaman toplumsal devrimler çağı başlar.» (Marks, Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı, Sol yay. s. 24)

Görüldüğü gibi, Marks, uzlaşmaz çelişkinin ne olduğunu en açık şekilde izah ediyor.

İnsanın ve sınıfların bilinci, toplumsal çelişkilerin özelliklerine uygun olarak hareket ettiği ölçüde, toplumsal çelişkilerin çözümünü sağlamada rol oynar. Antagonist çelişkinin zor metodunun dışında ikna yöntemleriyle çözülmesi imkânsızdır. Oysa, Mao Zedung ve onun revizyonist düşüncesinin izinden gidenler, üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olan üretim ilişkilerinin temsilcisi sınıfları ikna ederek doğru yola, yani üretici güçlerin önünde engel olmaktan üretici güçlerin gelişmesiyle uyum halinde olan üretim ilişkilerinin temsilcisi

sınıflar durumuna getirebileceklerini vaaz ederek gerici sınıfları ve onların ekonomik, siyasi varlıklarına zor yoluyla son vermenin gereksizliğini ileri sürüyorlar.

Mao Zedung'a göre, emperyalist burjuvazinin uşağı büyük burjuvazi ve toprak ağaları ve ulusal burjuvazi ikna edilerek sosyalizmden yana sınıflar haline getirilebilir. Bu formülasyon «emekçiler haline getirilme» diye adlandırılıyor.

> «Burjuva demokratik devrim yıllarında ulusal burjuvazinin niteliğinde devrimci bir yan olduğu gibi düşmanlarla uzlaşmaya yatkın bir yan da vardı. Sosyalist devrim sırasında kârı uğruna işçi sınıfını sömürmesi bir yanda, anayasanın desteklenmesi ve sosyalist dönüşümün kabulüne yanaşma öte yandaydı.» (Mao Zedung, Teori ve Pratik, s. 73-74, Sol yay.)
>
> «Toprak ağalarıyla kapitalistleri emekçiler haline getirmeliyiz. Bu da stratejik bir siyasettir. Sınıfların ortadan kaldırılması çok uzun sürer.» (Mao Zedung, Seçme Eserler 5. Cilt, s. 415, Aydınlık yay.)

Mao'nun buna benzer daha birçok görüşünün olduğunu da ekleyelim.

Mao Zedung, bu gerici idealist burjuva düşüncelerinden hareketle, Çin'de ve dünyada emperyalistlerin ve gericilerin bazı dönemlerde devrimci ve toplumsal ilerlemeden yana olduklarını söyleyebilmiştir. Gericiliğin devrimden yana olmasıyla aynı zamanda uzlaşmaz karşıtların uzlaşabilir karşıtlara dönüşebildiğinin anlatılmak istendiği unutulmasın.

Uzlaşmaz çelişkinin uzlaşabilir çelişkiye dönüşebilmesinin esas anlamı, üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olan üretim ilişkilerinin tekrar üretici güçlerin gelişmesine uyum gösterebileceğidir. Bu düşüncenin safsatadan öteye hiçbir anlamı yoktur. Çünkü toplumda uzlaşmaz çelişkinin doğması, üretici güçler, artık mevcut üretim ilişkilerinin sınırları dahilinde gelişmeyip bu üretim ilişkilerinin kabuğunu parçalamaya başlamasıdır. Diğer yandan eski üretim ilişkilerinin yerine geçecek, üretici güçlerin gelişmesine uyum sağlayan ve onu olumlu yönde etkileyen yeni üretim ilişkilerinin doğması, sonuçta ıskartaya çıkan eski üretim ilişkilerinin üretici güçlerin gelişmesinin önünde direnmeye başlaması olayıdır. Bu durumda, toplumdaki uzlaşmaz çelişkinin yeniden uzlaşabilir çelişki haline gelmesinin, yani eskiyen üretim ilişkisinin tekrar üretici güçlerin gelişmesine uygunluk göstermesinin imkânsızlığı ortada değil midir? Çünkü toplumsal gelişmenin dinamizmi ve belirleyicisi üretici güçlerdir. Ancak üretici güçlerin gelişme seviyesi gerilere «götürülürse,» uzlaşmaz çelişki, yani eski üretim ilişkileriyle üretici güçler arasındaki çelişki uzlaşabilir hale gelebilir! Çünkü ancak bu zaman gelişen üretici güçlerle eski üretim ilişkileri arasında bir uyum sağlanabilir. Örneğin çağımızda üre-

tici güçlerin gelişmesinin önünde engel olan kapitalist ilişkilerin tekrar üretici güçlerle uyum haline gelebilmesi için, toplumu yeniden bugünkü modern medeniyet seviyesinden (ileri teknoloji çağı, atom çağı) orta çağın ilkel değirmenine götürmek gerekir! İşte «MZD», bu idealist şarlatanca burjuva görüşleri yayıp duruyor.

Çinli revizyonistler ve onların çeşitli ülkelerdeki uşakları, «MZD» nin bu «ışıklı yolunda» (!) yürüdükleri içindir ki, emperyalistler ve gericilerin bazen devrimci ve toplumsal ilerlemeden yana olabilecek-lerini söyleyip duruyorlar.

«Mao Zedung Düşüncesi»nin parti içindeki çelişkiler meselesine yaklaşımı da idealist felsefi bakış açısına göredir. Parti Bayrağı'nın bundan önceki bölümünde, Mao'nun revizyonist parti içindeki çelişkiler anlayışı üzerinde uzun boylu duruldu ve eleştirildi. Bunun için bu mesele üzerinde tekrar uzun boylu durmayacağız.

Kısaca söylersek, parti içindeki çelişkileri Mao Zedung'un ele alış tarzı toplumlardaki sınıflardan ve sınıflar arasındaki çelişkilerden tamamen kopuk bir şekildedir. «MZD»nin aksine, parti içindeki çelişkiler, toplumda mevcut çelişkilerin parti içine yansımasından başka bir şey değildir.

Marksizme göre, parti içinde uzlaşabilir çelişkilerin uzlaşmaz çelişkilere dönüşmesini engellemenin yolu, parti içinde burjuva ideolojisine, siyasetine ve siyasi temsilcilerine yer vermemekten ve parti içinde iki çizginin varlığına izin vermemekten geçer.

Ama Mao Zedung'a göre, parti içinde uzlaşabilir çelişkileri uzlaşmaz çelişkilere dönüştürmemek için, parti içinde farklı ideolojilere, burjuva siyasetlere ses çıkarmayıp, onların hizip vb. kurmalarına izin vermek gerekir!

İşte, böyle hareket edildiği zaman uzlaşabilir çelişkinin de uzlaşmaz çelişki haline gelmesi engellenmiş oluyor! «MZD», bize, parti içinde burjuvazinin olduğu zaman değil, bunun zorla parti dışına çıkarılıp tasfiye edilmesine çalışıldığı anda uzlaşabilir çelişkinin uzlaşmaz çelişkiye dönüştürülmüş olacağını söylüyor. Başka bir deyişle, burjuvazi parti içinde istediği gibi yaşayabilir, bunun varlığına karşın parti içinde uzlaşmaz çelişkiler yoktur, henüz çelişmeler uzlaşabilirdir. Ne zaman ki, bu çelişkiyi zorla çözmek için burjuvaziyi parti dışına atmaya çalışılırsa, o zaman, uzlaşabilir çelişki uzlaşmaz çelişkiye dönüşmüş oluyor. Dolayısıyla parti içinde uzlaşmaz çelişki yaratmamak için, burjuvazinin varlığına ve onun her türlü faaliyetine ses çıkarmamak gerekiyor.

Burada da «MZD», çelişkinin bizatihi kendi özelliğine göre değil, çelişkinin çözüm yöntemine göre, uzlaşmaz ya da uzlaşabilir karak-

lerde olabileceğini tayin etmeye yöneliyor. Böylece, toplumsal çelişkiyi çözme metodu, ikna olarak tespit edilirse (tabii ki bilinç tarafından), o çelişki, uzlaşabilir çelişki özelliğini kazanmış oluyor, veya zor kullanılırsa da o çelişki uzlaşmaz çelişki oluyor.

Bu düşünceden hareket eden Mao Zedung, toplumsal çelişkilerin çözümünde her zaman ikna edici olmalı ve çelişkileri uzlaşmaz çelişkiler haline getirmemeli söylevini verir.

Marksizme göre ise, toplumsal çelişkinin çözüm yöntemini o çelişkinin karakteri belirler. İnsan iradesinin dışında mevcut olan sosyal ilişkiler uzlaşmaz ise onun çözüm yöntemi zor, uzlaşabilir ise onun çözüm yöntemi iknadır. İnsanlar ve sınıflar, bu objektif zorunluluklara uydukları müddetçe, çelişkilerin çözümüne doğru yaklaşabilirler ve toplumun iktisadi ve sosyal kanunlarını çıkarları doğrultusunda egemenlikleri altına alabilirler ve kullanabilirler.

Şimdiye kadar söylediklerimizin sonucunda şunlara işaret ediyoruz.

Mao Zedung'un felsefi düşüncelerinin Marksizm-Leninizmin diyalektik ve tarihi materyalist düşüncesiyle ortak bir yanı yoktur.

Enver Hoca yoldaşın da belirttiği gibi, «Mao Zedung düşüncesi»:

> «Marksizmden alınmış düşünce ve tezlerle, idealist, pragmacı ve revizyonist felsefe ilkelerinin birbirine karıştığı bir görüşler kargaşasıdır.» (E. Hoca, Emperyalizm ve Devrim, s. 284)

Ve yine «MZD»nin felsefi çatısını eski Çin filozoflarının ilkel ve kaba diyalektik görüşleri oluşturmaktadır. Mao Zedung, şöyle diyor:

> «Geçmişte Konfiçyus'u inceledim. Ve dört kitabı ile beş klasiği üzerine altı yıl sarfettim. Onları ezbere öğrendim. Ama anlamadım. O sırada Konfiçyus'a derinden inanıyor, hatta (onun fikirlerini savunan) denemeler yazıyordum.» (Mao Zedung, Yayınlanmamış Yazılar, s. 166-167, May yay.)

Ve sonradan Marksist olduğunu da söylemeyi bir yana bırakmadı. Ama nedense bir türlü Konfiçyus'un felsefe görüşlerini köklü bir eleştiriye tabi tutmadı ve devamlı Konfiçyusçu temelini muhafaza etti. Çok sıkıştığında Marksizmle Konfiçyusçuluğu birbirine eklemeye çalıştı, bulanık felsefi görüşler geliştirdi. İşte «Mao Zedung Düşüncesinin» felsefi temeli budur.

"Mao Zedung Düşüncesi", Marksizm-Leninizmin sosyalist devrim, proletarya diktatörlüğü ve sosyalist inşa üzerine öğretilerine tamamıyla zıttır.

Mao Zedung, devrimde proletaryanın hegemonyasını -yer yer lafını etmesine karşın- gerçekte hiçbir zaman savunmamıştır. Bu, onun demokratik devrimden kesintisiz olarak sosyalizme geçilmesi Marksist-Leninist tezini reddeden, iki devrim aşaması arasına tam bir Çin Seddi koyan "uzun demokratik devrim aşaması" ve "yarı-feodal yıkıntılar üzerinde sosyalizmin inşa edilemeyeceği" şeklindeki görüşlerinde ifadesini bulurken; diğer yandan, bununla bağıntılı olarak Marksizmin devlet üzerine öğretisini çarpıtmasında da kendini göstermektedir.

(...)

Stalin'in adı ve eseri Marks, Engels ve Lenin'in ad ve eserleriyle kopmaz bir bütünlük oluştururken; Mao Zedung'un adı ve "Proudhon, Buharin, Kautsky, Kruşçev, Tito vb. fikirlerinin bir karmaşık yığıntısından oluşan fikirleri proletaryanın komünizm davası uğruna yıkıp geçmesi gereken revizyonist cephaneliği" zenginleştirmiştir.

25 Lira